

KABİRDE SORULACAK SORULAR

DÖRT TEMEL ESAS

KİŞİYİ İSLÂM DÎNİNDEN ÇIKARAN HUSUSLAR HAKKINDA ÖNEMLİ TENBÎHLER

Te'lîf

Ebu'l Huseyn Muhammed B. Süleymân et-Temîmî

العلامة الشيخ أبو الحسين محمد بن سليمان التميمي

Şerh

Heysem B. Muhammed Cemîl Serhân

فضيلة الشيخ هيثم بن محمد جميل سرحان

TÜRKÇE \ اللغة التركية

Birinci Baskı

Bütün Hakları Mahfûzdur

Müellifin İzniyle Basılıp Ücretsiz Dağıtılabilir

Lütfen iletişime geçin

islamtorrent@gmail.com

Bismillahirrahmânirrahîm

Hamd Allah’a aittir, O’na hamdeder, O’ndan yardım diler ve O’ndan mağfîret dileriz. Nefislerimizin şerrinden ve amellerimizin kötülüklerinden Allah’a sığınırız. Allah’ın hidayete kavuşturduğunu saptıracak yoktur ve yine O’nun saptırdığını hidâyete kavuşturacak yoktur. Şahitlik ederim ki Allah’tan başka hak ilâh yoktur ve Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem onun kulu ve elçisidir. Bunlardan sonra:

ÖNSÖZ

Bu metnin müellifi

Bu metnin müellifi Şeyhülislâm, tevhid davetinin müceddidi İmâm Muhammed bin Süleyman et-Temîmî’dir. Künyesi Ebu’l Hüseyin’dir. Hicri 1115 senesinde Uyeyne’de doğup ve 1206 hicri senesinde Dir’iyye’de vefat etmiştir.

Tevhîdi neden öğreniyoruz ?

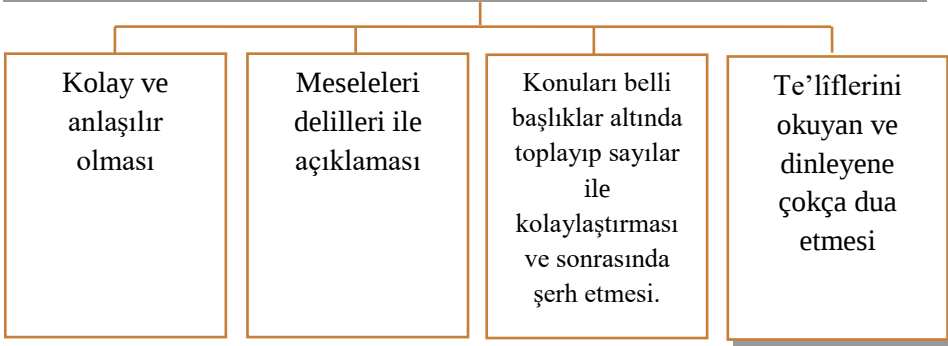
Çünkü Allah bizi bunun için yaratmıştır	Allah, tevhîd olmaksızın hiçbir ameli kabul etmez
Cennete sadece muvahhidler gireceklerdir	Hasenâtların artmasına sebeptir
Günahların silinmesine sebeptir	Hidayet ve güven içinde olmayı sağlar
Huzur sağlar	Nebî sallallahu aleyhi ve sellem’in şefâatine sebeptir

TEVHİD ÖĞRENMEYE BU METİN İLE BAŞLANMASINDAKİ SEBEP NEDİR?

Ehli Sünnet ve'l Cemaat âlimleri bu metne önem vermiş ve içeriğinin önemli ve büyük faydalar ile dolu olduğunu görmüşler dolayısıyla ilim talebesinin şer'î ilimlerin tahsiline bu önemli konularla başlamasını uygun olduğunu tavsiye etmişlerdir. Üzerimize düşen onları bu konuda örnek alıp bu metodun ardından gitmektir.

Ayrıca halkın avâmından olan kimselerin duyarsız kalamayacağı dinin ana esaslarını ihtivâ eden ve mümin bir kimsenin kesin bir imân ile imân etmesi gereken asıllara sahiptir bu metin.

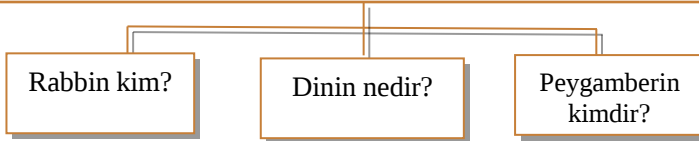
Şeyh rahimehullah'ın bu ve diğer te'liflerini ayırt edici bazı hususlar:

ÜÇ ESAS NEDİR

Usulu's Selâse (Üç Esas) kısacası, kişiye kabirde sorulacak sorulardır.

Bu sorular:

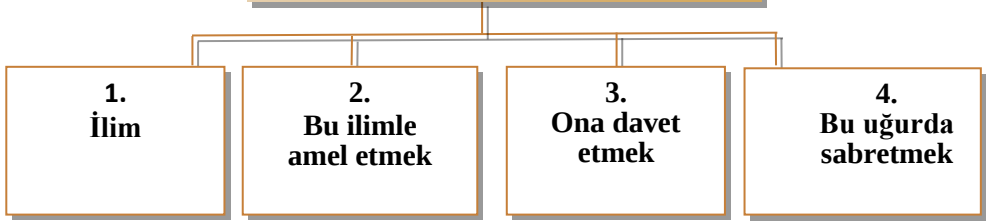
ÜÇ ESASI ÖĞRENMENİN BİZE NE GİBİ FAYDALARI OLACAKTIR?

Üç esası öğrenir, onunla amel eder, ona davet edip sonra ilim, amel ve davet üzere sabredersen kabirde sorulacak sorulara cevap vermeye muvaffak olursun Allah'ın izniyle.

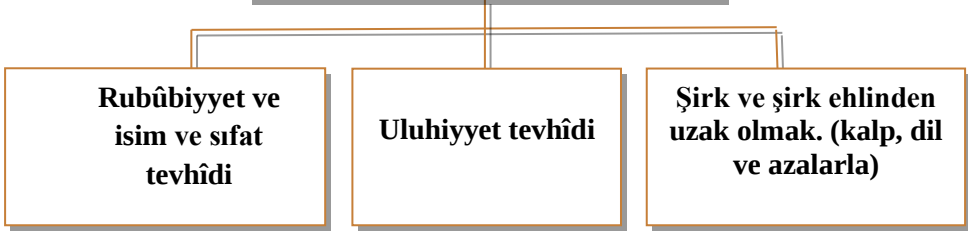
ÜÇ ESAS METNİ BEŞ ANA KISMA AYRILIR

1. KISIM: DÖRT MES'ELE

2. KISIM: ÜÇ MES'ELE

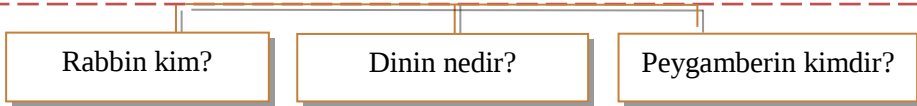

3. KISIM: TEVHİD ÖĞRENMENİN EHEMMİYETİ

Bununla “neden tevhîdi öğreniyoruz” sorusuna cevap vermiş olacağız.

4. KISIM: ÜÇ ESAS

Üç esas kısacası kabirde sorulacak sorulardır:

5. SONSÖZ

Müellif rahimehullah'ın (insanlar öldükten sonra diriltirler) sözünden, sonuna kadar olan kısım.

BİRİNCİ KISIM: DÖRT MES'ELE

*Rahmân ve Rahîm
Allah'ın adıyla*

*(1) Allah sana rahmet
etsin; (2) bil ki şu
dört meseleyi
öğrenmek üzerimize
vâciptir.*

Birinci mesele
*ilimdir. O da Allah'ı,
Peygamber sallallahu
aleyhi ve sellem'i ve
İslâm dinini
delilleriyle bilmektir.*

İkinci mesele, *ilim ile
amel etmektir. (3)*

1) Müellifin kitabına besmele ile başlamasının bazı sebepleri:

1.

Yüce Allah'ın
kitabına ve
peygamberlere
uymak.

2.

Kitaplarına
besmele ile
başlayan önceki
âlimlerin ve
selefin yoluna
uymak.

3.

Allah'ın
mübarek
isminden
bereket
ummak

(2) Mukaddimede de işaret ettiğimiz gibi, ilim talep eden kimselere dua ederek ve Allah'tan onlar için merhamet dileyerek başlaması müellifin izlediği bir yoldur.

Bu da şunu gösterir:

Ehli Sünnet ve'l Cemaatin
âlimlerinin öğrencilerine karşı
duyduğu merhamet duygusu

İslâm dini rahmet üzere kuruludur.

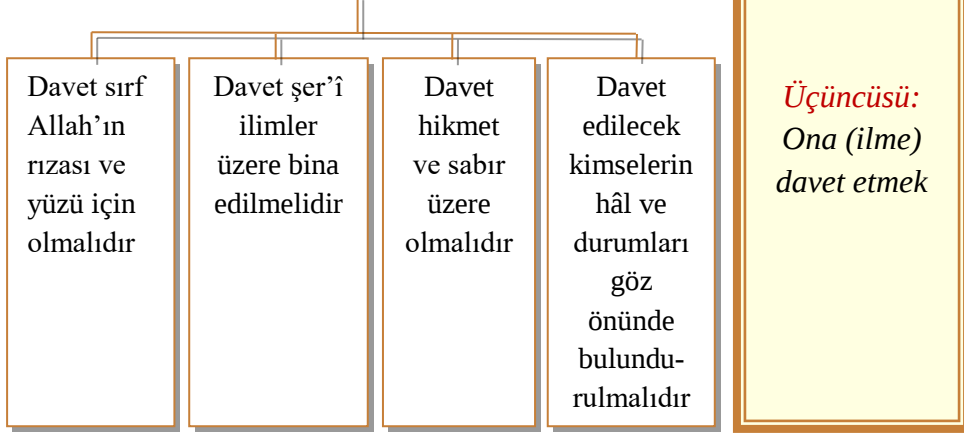
- **İlim:** Hakkı delilleri ile bilmektir. Zira ilmin zıttı cehalettir.

(3) İlim ile amel arasında şöyle bir alakanın olduğu beyan edilir: “İlim ameli çağırır, icabet ederse muvaffak olunur yoksa ilim çekip gider” amelsiz ilmin hiçbir faydası yoktur. Kişinin öğrendiği ilim ile amel etmesi vaciptir. Aksi takdirde ilmiyle amel etmeyen yahudilere benzemiş olur. Yüce Allah şöyle buyurur yahudiler hakkında: “Onlar, O [peygamberi] oğullarını tanır gibi tanırırlar.” Ateşe girecek [ateşin kendileri ile kızıştırılacağı] ilk üç sınıf kimseden biri de ilmiyle amel etmeyen âlimdir.

Âlim bildiğiyle amel etmezse eğer

Putu tapanlardan önce azâba girer

Davette dikkat edilmesi gereken bir takım şartlar ve kaideler vardır. Bunlardan en önemlilerinden bazıları şunlardır:

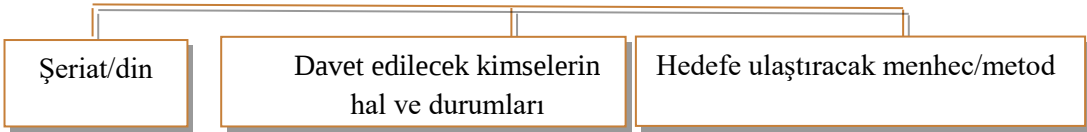
Bu şartların delilleri şunlardır:

Yüce Allah şöyle buyurur: **«De ki: işte bu benim yolumdur. Ben basîret üzere Allah'a davet ediyorum. Ben de, bana uyanlar da. Allah'ı tenzih ederim. Ben müşriklerden değilim.»** [Yusuf, 108]

«De ki: işte bu benim yolumdur»: Burada işaret edilen husus Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şeriat/din olarak getirdiği şeylerdir. Ayetteki sebîl kelimesi yol anlamındadır.

«Allah'a davet ediyorum»: Gerçek manada Allah'a davet eden kişi, insanları Allah'a ulaştırmayı kâsdeden ihlaslı kimsedir.

«Basîret üzere»: İlim üzere demektir. İlim burada şunları ihtivâ eder:

Müellif rahimehullah sanki şunu demek istiyor: İlim öğrendiysen, bu bildiklerinle amel ettiysen, bundan sonra Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem, onun ashabının ve selefi salihinin üzerinde bulunduğu yoldan devam etmek üzerine farzdır. Nitekim Yüce Allah şöyle buyurur: **«De ki: işte bu benim yolumdur. Ben basîret üzere Allah'a davet ediyorum. Ben de, bana uyanlar da.»** O zaman davet etmek gereklidir.

Dördüncüsü:

Bu uğurda sabretmek.

(1) Nitekim yüce Allah şöyle buyurur:

*“And olsun asra!
İnsan gerçekten
hüsrandır. İman
eden, sâlih ameller
işleyen, birbirine
hakki ve sabrı tavsiye
edenler müstesnâ.”*
[Asr suresi] (2)

(1) Müellif rahimehullah davetten hemen sonra sabrı zikretti. Bununla şunu anlatmayı murad etmiştir: Bu yola giren bir kimsenin başına da sabrı gerektirecek şeyler muhakkak gelecektir. Tıpkı nebiler ve rasullerin -Allahın selamı üzerlerine olsun- başına geldiği gibi.

SABIR

Lugatta: Hapsetmek ve tutmak anlamlarına gelir.

Dinî tanımı: Bir kimsenin kendisini bazı şeyleri yapmak veya uzak durmak için zorlaması/tutması anlamına gelir.

İbnu'l Kayyim rahimehullah sabrı üç kısma ayırmıştır:

Allah'ın emirlerini yerine getirmek için sabretmek.

Allah'ın yasakladığı şeylerden kaçınmak için sabretmek.

Allah'ın kaza ve kaderinden acı veren şeylere karşı sabır.

(2) Müellif rahimehullah bu dört meseleyi zikrettikten sonra, Kur'ân'dan bunlara dair delilleri Asr suresinden getirdi. Müellif rahimehullah'ın meseleleri daima deliller ile güçlendirmesinin sebebi nedir?

1-

Ta ki ilim talebesi daima delil üzere olsun, taklit üzere değil.

2-

Ta ki ilim talebesi hüccet sahibi olsun, muhaliflere delil ile cevap versin.

3-

Ta ki ilim talebesi kaidelere uygun olarak delillerden hüküm çıkarabilme yeteneğine alışsın.

Müellif rahimehullah'ın kastı şudur: İnsanların ilim öğrenmeleri, onunla amel etmeleri, ona davet edip bu uğurda sabretmeleri için bu sûre tek başına yeterli bir hüccettir. Kaldı ki Kur'ân'da tamamı hüccet olan pek çok sûreler vardır!

Hadiste müminlerin emiri İmam Buhârî (sahîh-i Buhârî kitabında) şöyle bir konu başlığı koymuştur: İlim, söz ve amelden öncedir bâbı. Sonrasında delili de zikretti. Bundan dolayı söz ve amelden önce mutlaka ilim gereklidir. Nitekim ilim olmadan amel yapmakta hristiyanlara benzemek vardır.

İmam Şafî rahimehullah şöyle der: “Eğer Allah kullarına bu sureden başka bir hüccet indirmeseydi, bu onlara yeterdi.”

İmam Buhârî rahimehullah da şöyle der: “İlim, söz ve amelden öncedir bâbı” Bunun delili Yüce Allah'ın şu buyruğudur:

“O halde bil ki: Allah'tan başka hak ilâh yoktur. Günahların için mağfiret dile.” (Muhammed, 19)

(Ayetle yüce Allah) söz ve amelden önce ilim ile başlamaktadır.

2. KISIM: ÜÇ MES'ELE

Bil ki, Allah sana rahmet etsin! Erkek ve kadın her Müslümanın şu üç meseleyi öğrenmesi ve gereğince amel etmesi vaciptir. (1)

(1) Müellif rahimehullah metnin bu kısmına talebeye dua ederek başladı.

Genel olarak müellif rahimehullah bu kitabın üç yerinde ilim talebesine dua ederek başlıyor. İlk olarak (dört meselenin) başında, ikincisi burada (üç mes'eled), üçüncüsü ise: (bil ki, Allah seni kendisine itaat etmeye muvaffak kılsın; İbrahim'in milleti (dini) olan haniflik...)

ÜÇ MESELE KONUSUNDAKİ ŞERHİMİZE BAŞLAMADAN ÖNCE KISA BİR MUKADDİME

TEVHÎD

Lugatta:

Bir şeyi birlemek ve tek kabul etmek.

Şer'an/dinen manası: Rububiyet, uluhiyet, isim ve sıfatlar gibi Allah'a has konularda Yüce Allah'ı birlemek anlamına gelir.

TEVHÎD ÜÇ KISMA AYRILIR

Rububiyet tevhiði:

Allah'ı O'na ait olan fiillerde birlemek. Veya Allah'ı yaratmada, hükümrânlığında ve işleri evirip çevirmesinde/yönetmesinde tek görmektir.

Uluhiyet tevhiði:

Allah'ı ibadetler ile birlemektir.

İsim ve sıfat tevhiði:

Allah'ı Kur'anda ve sünnetinde rasulü Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'in diliyle isimlendirdiği ve vasfettiği şekliyle birlemektir. Şöyle ki kendi hakkında ispat ettiğini ve nefyettiğini tahrif etmeden, ta'til etmeden, nasıllık ve benzerlik isnad etmeden kabul ederiz.

* İsim ve sıfatlar tevkîfidir. Kitap ve Sünnette gösterildiği şekilde kabul edilir (ekleme çıkarma kabul edilmez). Bu şu şekildedir:

- Allah subhânehu ve teâlâ'nın, kitabında kendi hakkında ispat ettiği ve Rasûlünün -sallallahu aleyhi ve sellem- O'nun için ispat ettiği şeyleri ispat etmektir.

- Allah subhânehu ve teâlâ'nın, kitabında kendi hakkında nefyettiği ve Rasûlünün -sallallahu aleyhi ve sellem- O'nun için nefyettiği şeyleri nefyetmektir. **“O’nu uyuklama ve uyku tutmaz”** veya **“Bize hiç bir yorgunluk da dokunmadı.”** gibi ayetler buna örnektir. Tüm bunlara herhangi bir tahrif, ta'til(manaları boşa çıkarma), nasıllık nispet etmeden ve bir şeye benzetmeden iman ederiz.

BİRİNCİSİ: Allah bizi yarattı, bize rızık verdi ve bizi başıboş bırakmadı. Bilakis bir Rasûl gönderdi. Artık kim o Rasûle itaat ederse cennete girer, kim de ona asi olursa cehenneme girer. Yüce Allah şöyle buyurmuştur: **“Şüphesiz firavuna Rasûl gönderdiğimiz gibi, size de –üzerinize şahid olmak üzere- bir Rasûl gönderdik. Firavun Rasûle asi oldu, biz de onu feci bir şekilde tutup alıverdik.”** [Müzzemmil, 15-16] (1)

ÜÇ MES'ELENİN ÖZETİ

Birinci Mes'ele:
Rubûbiyyet tevhîdi
ile beraber isim ve
sıfat tevhîdi.

İkinci Mes'ele:
Ulûhiyyet tevhîdi.

Üçüncü Mes'ele:
Şirkten ve şirk
ehlinden uzak
olmak/berâat etmek.

(1) Müellif rahimehullah, birinci mes'elede, rubûbiyyet tevhîdiyle beraber isim ve sıfat tevhidini, (Allah bizi yarattı) derken O'nun el-Hâlık (yaratıcı) olduğunu, (bizi rızıklandırdı) derken O'nun el-Rezzâk (çokça rızık veren) olduğunu, (bizi başıboş yaratmadı) yani emir ve yasaklara muhatap olduğumuzu ispat edip (bize bir Rasûl gönderildi)ğini belirtti.

Allah'ın Rasûller -Allah'ın selamı üzerlerine olsun- göndermesindeki hikmet/sebepler nelerdir?

Mahlukatın üzerine hüccet ikâme edilmesi: “Biz, bir Peygamber göndermedikçe azap edecek değiliz.”

Onlar rahmet olarak gönderildi: “Biz seni ancak âlemlere rahmet olasın diye gönderdik.”

İKİNCİSİ: Allah; yapılan ibadetlerde, herhangi bir kimsenin kendisine ortak koşulmasına -ister mukarreb (yakınlaştırılmış) bir melek, ister mürsel (gönderilmiş) bir peygamber olsun- asla razı olmaz. Bunun delili, Yüce Allah'ın şu buyruğudur:

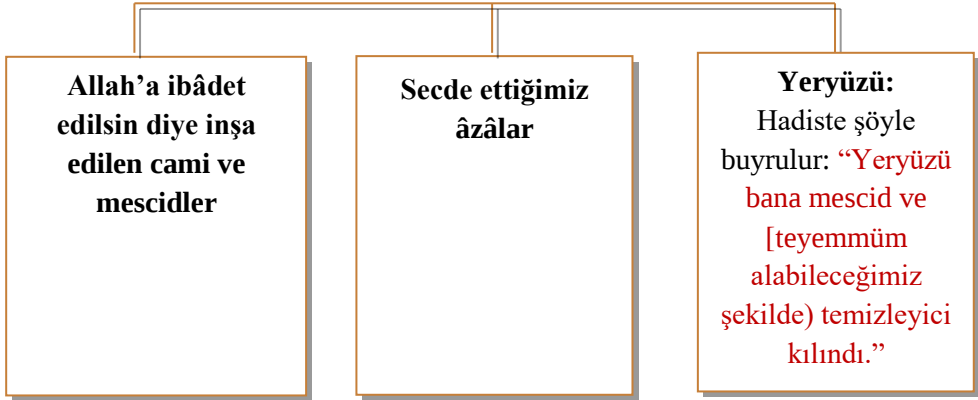
“Şüphesiz ki mescidler Allah'ındır. O halde Allah ile birlikte hiç kimseye dua etmeyin.” [el-Cin, 18]

İkinci mes'elede Yüce Allah için uluhiyyet tevâhidinin ispatı vardır.

Müellif rahimehullah, (Allah; yapılan ibadetlerde, herhangi bir kimsenin kendisine ortak koşulmasına razı olmaz) sözünde (herhangi bir kimse) kelimesi nekira/belirsiz olarak geldi. Bu da genellik ifade eder. Yani hiç kimseyi ortak koşmayın; bu kimse peygamber, veli kul, cin, melek, salih kul vesair kim olursa olsun fark etmez.

Nitekim Yüce Allah'ın şu buyruğu bunun delilidir: **“Şüphesiz ki mescidler Allah'ındır. O halde Allah ile birlikte hiç kimseye dua etmeyin.”** [el-Cin, 18]

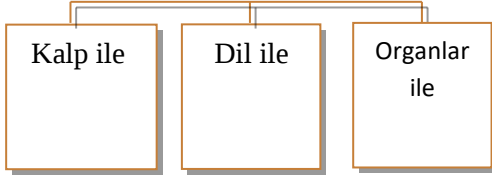
Ayette geçen “mesâcid” /mescitler kelimesi hakkında üç tefsir bulunur ki bunların manasını birleştirmek mümkündür:

“O halde Allah ile birlikte hiç kimseye dua etmeyin.” âyetinde geçen (hiç kimseye) sözü belirsiz/nekiradır ve ayrıca nehiyden/yasaklamadan sonra gelmiştir. Bu da arap dilinde genellik ifade eder. Yani hiç kimseye dua/ibâdet etmeyin anlamına gelir. Bundan dolayı Müellif rahimehullah ikinci mes'elenin başında (Allah, yapılan ibadetlerde, herhangi bir kimsenin kendisine ortak koşulmasına razı olmaz) demiştir. Yani kim olursa olsun; ister nebi olsun ister cinlerden biri, isterse salih bir kul olsun Allah bundan razı olmaz.

Üçüncü mes'elede müellif rahimehullah şirk ve şirk ehlinde uzak olmanın farz olduğunu belirtiyor:

Şirk ve şirk ehlinde uzak olmak şunlar ile olur:

- 1- Kalp ile olması şu şekilde olur: Kâfirlere, bayramlarına, kutlamalarına (özellikle şirk ve bidat içerikli olan her şeylerine karşı) nefret duymak gerekir.
- 2- Dil ile olması şu şekilde olur: **“Ben sizin taptıklarınızdan beriyim”** [el-Zuhuf, 26]
De ki: **“Ey kâfirler! Ben sizin taptıklarınıza tapan değilim siz de benim taptığıma tapanlar değilsiniz. Ben de sizin taptığınıza tapacak değilim. Benim taptığıma da sizler tapmıyorsunuz. Sizin dininiz size, benim dinim banadır.”** [el-Kafirun, 1-6]
- 3- Organlar ile olması şu şekilde olur: Onların kutlamaları ve bayramlarına iştirak etmemek, giyim kuşamda ve batıl inançlarında onlara benzememek.

ÜÇÜNCÜSÜ: Kim Rasûle itâat eder ve Allah'ı tevhit ederse, artık o kimsenin -en yakın akrabası bile olsa-; Allah'a ve rasûlüne -sınırları tanımayarak- düşmanlık eden kimseleri veli edinmesi caiz değildir. Bunun delili Yüce Allah'ın şu buyruğudur: **“Allah'a ve âhiret gününe iman eden bir topluluğu; Allah'a ve rasûlüne -sınırları tanımayarak- düşmanlık eden hiç kimseyle, -isterse onlar babaları yahut oğulları olsun-, karşılıklı sevgi ve dostluk içinde göremezsin. İşte bunlar (Allah'ın) kalplerine imânı yazdığı ve kendinden bir ruh ile desteklediği kimselerdir. Onları ebediyen kalıcılar olamak üzere altından ırmaklar akan cennetlere koyar. Allah onlardan razı olmuş onlar da O'ndan razı olmuşlardır. İşte bunlar Allah'ın hizbidir. Haberinizi olsun Allah'ın hizbi, felâha/kurtuluşa erenlerin ta kendileridir.”** (el-Mucâdele, 22)

3. KISIM: TEVHÎD ÖĞRENMENİN EHEMMİYETİ

Bil ki Allah seni kendisine itaat etmeye muvaffak kılsın;

İbrâhîm'in milleti (dini) olan hanîflik: "Dîni (ibâdeti) Allah'a has kılarak yalnızca O'na ibâdet etmektir." İşte Allah insanlara bunu emretmiş ve onları bunun için yaratmıştır. Nitekim Yüce Allah şöyle buyurmaktadır: "Cinleri ve insanları bana ibâdet etsinler diye yarattım." [Zâriyât, 56] Buradaki "Bana ibâdet etsinler." buyruğu "Beni tevhdî etsinler." demektir.

Allah'ın emirlerinin en büyüğü tevhdî'dir. Bu da ibâdet ile Allah'ı birlemek demektir.

Allah'ın yasakladığı şeylerin en büyüğü şirk'tir. O da Allah ile birlikte başkasına da dua (ve ibâdet) etmektir.

HANİFLİK

Lugatta:
Haneften alınmıştır. Meyletmek anlamına gelir.

Şeriatteki/dindeki manası: Şirkten sıyrılıp ihlas, tevhdî ve îmâna yönelen/meyleden millet/dîn anlamına gelir. "Allah'a itaatkar, hanîf idi." Yani Allah'a yönelen ve şirkten yüz çeviren idi. Hanîf, her daim tevhdîye yönelen ve şirkten uzak olan kimsedir.

Müellif rahimehullah burada tevhdî niçin öğrenmemiz gerektiğini belirtiyor ancak biz önceden bu konuya değinmiştik.

Tevhdînin Tanımı

Lugatta: Bir şeyi birlemek ve tek kabul etmek.

Şer'an/dinen manası: Rububiyet, uluhiyet, isim ve sıfatlar gibi Allah'a has konularda Yüce Allah'ı birlemek anlamına gelir.

Müellif rahimehullah'ın, "Bana ibâdet etsinler" buyruğu "Beni tevhdî etsinler." anlamına gelir" sözünün dayanağı İbnu Abbâs radiyallahu anhumâ'nın sözüdür. Nitekim şöyle demiştir: Kur'an'daki tüm ibadet kelimelerinin manası tevhdî manasına gelir. **"Allah'a ibadet edin"** yani O'nu birleyin. **"Ey insanlar Rabbinize ibâdet edin"** yani ey insanlar Rabbinizi birleyin.

4. KISIM: ÜÇ ESAS

(1) Müellif rahimehullah burada üç esası yani kabirde sorulacak üç soruyu, okuyucunun ve dinleyicinin dikkatini çekmek için soru adına sorup kendisi cevap vererek anlatmaya başlıyor.

(2) Müellif rahimehullah üç esasın birincisini şöyle açıklar: Kulluğu hak eden Rabb Allah'tır. Sonra Yüce Allah'ın şu sözünü delil olarak sunar: "Bütün övgüler, âlem-lerin Rabbi Allah'a aittir." (el-Fâtiha, 1) Rabb ise ma'bûd (ibâdet edilen) demektir.

"Bütün övgüler, âlemlerin Rabbi Allah'a aittir."

Bu âyet üç tevhîd çeşidine değinmiştir. Onlar ise:

"Hamd"

Bu kelime, isim ve sıfat tevhîdine delalet eder.

"Allah'a aittir"

Allah'adır:
Bu kelime uluhiyyet tevhîdine delalet eder

"Rabb"

Bu kelime ise Rububiyyet tevhîdine delâlet eder.

4. KISIM: ÜÇ ESAS

Sana, "İnsanın bilmekle yükümlü olduğu üç temel esas nedir?" denilince, de ki:

"Kulun; Rabbini, dînini ve peygamberi Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'i bilmesidir. (1)

(Birinci temel esas): "Sana Rabbin kimdir?" denilince, "Rabbim Allah'tır." de. O, nimetleriyle beni ve bütün âlemleri terbiye edip yetiştirendir. O, benim ma'bûdumdur (kendisine ibâdet ettiğimdir), benim O'ndan başka ma'bûdum yoktur. Bunun delili Yüce Allah'ın şu buyruğudur:

***"Bütün övgüler, âlemlerin Rabbi Allah'a aittir."** (Fâtiha,*

1) (2)

Allah'ın dışındaki her varlık âlemdir, ben de o âlemden biriyim." (3)

(3) Allah'tan başka her şey mahluktur/yaratılmıştır. Öyle ise ben de bir yaratılmış olduğumdan, yaratana, bana nimet verene ve bana pek çok hayır bahşedene şükretmem gerekir.

Sana: Rabbini ne ile bildin? diye sorulursa, de ki: Ben Rabbimi âyetleriyle ve yaratıklarıyla bildim. Gece ve gündüz, güneş ve ay O'nun âyetlerindendir. Yedi gök, yedi yer, onların içindekiler ve aralarındakiler de O'nun yarattıklarındandır. Yüce Allah şöyle buyurur: **“Gece ile gündüz, güneş ve ay O'nun âyetlerindendir. Güneş'e de secde etmeyin, ay'a da. Eğer yalnız O'na ibadet ediyorsanız, onları yaratan Allah'a secde edin.”** [Fussilet, 37]

“Şüphesiz ki, gökleri ve yeri altı günde yaratan sonra da Arş üzerinde istivâ eden, geceyi, durmadan onu kovalayan gündüze bürüyüp örten: güneşi, ayı ve yıldızları emrine boyun eğmiş durumda yaratan Rabbiniz Allah'dır. İyi bilin ki yaratma da, emretme de yalnız O'nundur. Âlemlerin Rabbi olan Allah ne yücedir!” [el-A'raf, 54](1)

“Rab, ma'budun kendisidir. Buna delil de Yüce Allah'ın şu buyruklarıdır: **“Ey İnsanlar! Sizi de, sizden öncekileri de yaratan Rabbinize ibadet edin ki takvâ sahibi olasınız. O (Rabbiniz) ki yeryüzünü sizin için bir döşek, göğü de bir bina yaptı. O gökten su indirip onunla size rızık olmak üzere meyveler çıkardı. Artık siz de bildiğiniz halde Allah'a eşler koşmayınız.”** [el-Bakara, 21-22] (2)

İbn Kesir –Yüce Allah'ın rahmeti üzerine olsun–: “Bütün bu şeyyayı yaratan kim ise, ibadete lâyık olan da O'dur.” demektedir.”(3)

(1) Müellif rahimehullah, Yüce Allah'ın varlığını bildiren, O'ndan başka Rabb, yaratıcı ve ma'bûd olmadığına delâlet eden kevnî âyetleri ve mahlukatı örnek olarak gösteriyor. Bununla beraber metinde de zikredildiği üzere Kur'an âyetlerini zikrediyor.

Her mahlûkât (yaratılmışlar) Allah'ın varlığına dair bir âyettir. Lâkin Şeyhülislâm Muhammed bin Süleyman “âyet” ve “mahlûk” kavramlarını farklı olduğuna dikkat çekiyor. Çünkü “âyet” gece ve gündüzde olduğu gibi değişkenlik özelliği taşıyan şeyler için kullanılır. Nitekim değişen/halden hale geçen şeyler, değişmeyen şeylere göre daha kuvvetli etkiye sahiptir.

(2) Bu âyet bakara sûresinde bulunur. Bazı alimler **“Ey insanlar!...”** âyetinin Kur'an'daki ilk nidâ olduğunu söylerler. Devamında ise Kur'an'daki ilk emir olan **“İbâdet edin”** yani “birleyin” ibâresi bulunur. Ayrıca aynı âyet içinde Kur'an'daki ilk yasak ifâdesi olan **“Artık bunları bile bile şirk koşmayın”** vardır.

(3) Yani rubûbiyyet tevhîdinde tek olan Ulûhiyyet tevhîdinde de bir ve tek kabul edilmelidir.

Müellif, İbn Kesîr rahimehullah'ın sözünden sonra kalbî ve bedenî bazı ibâdetleri delilleri ile beraber sıraladı. Bunlar şunlardır:

Duanın Kısımları:

İbâdet Duası

Bu lisânî hâl ile dua etmektir. Namaz, oruç ve hac buna örnektir.

İstek Duası

Bu dil ve lafızlar ile yapılan duadır. “Beni mağfîret et” ve “Bana merhamet et” buna örnektir.

Allah'tan başkasına yöneltilmesi büyük şîkrtir.

Bu konunun hükmü ile ilgili ayrıntıya ihtiyaç vardır. Bu konu iki ana başlık altında anlatılır:

“İslâm, iman, ihsân ve onun kapsamı içerisine giren dua etmek, havf (korku), recâ (umut), tevekkül, râğbet (arzu ve istek), rahbet (korkup, çekinmek), huşû, haşyet, inâbe (dönüş), istiâne istiâze istiğâse zebh (kurban kesmek), nezr (adamak) ve buna benzer yüce Allah'ın emretmiş olduğu bütün çeşitleri ile ibadet, sadece ve sadece Allah'a mahsustur.”

“(Bunlara) delil yüce Allah'ın şu buyruğudur: **“Şüphesiz ki mescidler Allah'a mahsustur. O halde, Allah ile birlikte hiçbir kimseye dua (ve ibadet) etmeyin.”** Her kim ibadetin herhangi bir bölümünü Allah'tan başkasına yöneltecek olursa, o kimse müşrik ve kâfir birisidir. Buna da delil yüce Allah'ın şu buyruğudur:

“Kim buna dair hiçbir delili bulunmaksızın, Allah ile birlikte başka bir ilâha ibadet ederse, onun hesabı ancak Rabbinin katındadır. Kâfirler -hiç şüphesiz- kurtuluşa eremezler.”[el-Mu'minûn, 117]

Hadîs-i şerifte de: **“Dua ibadetin özüdür.”** diye buyurulmaktadır. Buna delil de yüce Allah'ın şu buyruğudur:

“Rabbiniz buyurdu ki: ‘Bana dua edin, ben de duanızı kabul edeyim.

Şüphesiz Bana ibadeti büyüklüklerine yedirmeyenler yakında hor ve hakir olarak cehenneme gireceklerdir.”[el-Mu'min, 60]

İstek Duâsı İki Kısma Ayrılır:

Ancak kendisinden istenilen kişinin kainatta gizli tasarrufa/evirip çevirmeye sahip olup fayda vermeye ve zararı defetmeye gücünün yettiğine inanmak şıktır.

Tenbîh: Biz şu anda fiil ile alakalı hükmü konuşuyoruz. Fâil ile ilgili hüküm ise hüccetin ikâmesi ve şüphelerin yok edilmesi ile hâsıl olur. Fâilin kafir olup olmadığı ile ilgili hüküm alimlere sorulmalıdır.

İnsanların sebeplere bakış açısı ve i'tikâdı üç kısma ayrılır:

Allah Subhânehu ve teâlâ'nın sebep kıldığına sebep olduğu gözüyle bakanlar.

Bu doğrudur.

Allah Subhânehu ve teâlâ'nın sebep kıldığına sebep olduğuna i'tikâd besleyenler.

Bu ise küçük şıktır.

Sebebin kendiliğinden te'siri olduğuna inanıp, fayda ve zararı ondan bilmek.

Bu ise büyük şıktır.

Şer'î Sebepler:

Rukye buna örnektir. Çünkü Yüce Allah rukyeyi, hastalıkları gideren şer'î bir araç kılmıştır.

Maddî Sebepler:

İlaç kullanmak buna örnektir. Çünkü Yüce Allah onu şifa için bir sebep kılmıştır.

Dua ibâdetin özüdür/iliğidir.” hadîsi zayıf bir hadistir. Sahih olan şekli ise Nebi sallallahu aleyhi ve sellem’in şu sözüdür: **“Dua ibâdetin ta kendisidir.”**

Niçin “Dua ibâdetin ta kendisidir” denilmiştir?

Çünkü âyet bunu gösteriyor: **“Rabbiniz ‘bana dua edin icâbet edeyim’ diye buyurdu. Şüphesiz bana ibâdet etmekten yüz çevirenler hor ve hakîr bir şekilde cehenneme gireceklerdir.”**

Allah subhânehu ve teâlâ'nın **“Bana ibâdet etmekten”** buyruğu duanın ibâdet olduğuna delalet eder.

*Havf'ın delili yüce
Allah'ın: "Eğer
mü'minlerseniz
onlardan korkmayın,
Benden korkun."* [Âl-i
İmrân, 175] buyruğudur.

(1)

*Recâ'nın delili de yüce
Allah'ın: "Artık kim
Rabbine kavuşmayı ümit
ediyorsa, sâlih bir amel
işlesin ve Rabbine
ibadetinde kimseyi ortak
koşmasın."* [el-Kehf, 110]
buyruğudur."(2)

(2) Reca (ümit) ise insanın elde edilmesi muhtemel olan bir şeyi umması demektir. Bazen elde edilme ihtimali uzak olan bir şey hakkında da kullanılır ve bu da yakınmış gibi kabul edilir.

Zillet ve boyun eğmeyi içeren bir recâ (umut) ancak yüce Allah'a karşı duyulur. Allah'tan başkasına yöneltilmesi ise büyük şirkdir.

Şunu bilelim ki övülmeye değer olan recâ ancak yüce Allah'a itaat edip bu itaatin sevabını bekleyen ya da ma'siyetlerinden tevbe edip, tevbesinin kabul edilmesini ümit eden kimseler hakkında söz konusudur. Amelsiz bir ümit (reca) ise bir aldanıştır ve yerilen boş bir temennidir.

(1) **Havf**, korku duymak demektir. Bu ise kişinin helâki yahut zarar görmesi ya da eziyet görmesi beklentisi dolayısıyla meydana gelen bir tepkidir. Şanı yüce Allah şeytanın dostlarından korkmayı yasaklamış, yalnızca kendisinden korkmayı emretmiştir.

Havf/korku Üç Çeşittir.

(1) Tevekkülün Tanımı:

Lugattaki tanımı:

Bir şeye tevekkül etmek, ona i'timat etmek ve dayanmaktır.

Şerîattaki tanımı:

Gerekli meşrû sebepleri yerine getirmekle birlikte, tam bir güven ve sıdk ile Allah'a i'timâd etmektir.

Tevekkülün Gerçekleşmesi İçin Gerekli Üç Husus

Sıdk:

Bu, Allah'a yapılan i'timatta sıdk üzere olmaktır.

Güven:

Bu da Allah'ın va'd ettiği şeyi yerine getireceği hususunda güven içinde olmaktır.

Gerekli meşrû sebepleri yerine getirmek

Tevekkülün delîli Yüce

Allah'ın şu

buyruğudur: **“Eğer**

mü'minler iseniz yalnız

Allah'a tevekkül edin.”

[Mâide, 23] Yine şöyle

buyurur: **“Her kim de**

Allah'a tevekkül ederse,

artık O, ona yeter.”

[Talâk, 3] (1)

Rağbet, rahbet ve huşûnun

delîli Yüce Allah'ın şu

buyruğudur: **“Gerçekten**

onlar hayır işlerinde

koşuşurlar, rağbet ve rahbet

ile bize duâ ederlerdi ve bize

huşû duyarlardı.”

[Enbiyâ, 90] (2)

(2) **Rağbet:** Sevilen şeye ulaşmayı sevmektir

Rahbet: Korkulu şeyden kaçmayı doğuran korkudur. Bu korku ameli gerektirir.

Huşû: Allah'ın azametine karşı zillet ve alçak gönüllülük sergilemektir. Öyle ki O'nun kevnî ve şerî hükmüne teslim olur.

Allah'a yürüyen kimsenin havf (korku) ve recânın (ümidin) arasını cem etmesi gerekir. Bunların hiçbirini bir diğerine üstün kılmaması gerekir. Şayet böyle olursa onların biri içerisinde boğulur ve bu da onu helâkeder. Bundan dolayı kişinin indinde havf ve recânın bir kuşun kanatları gibi olması gerekir. Bir kanadı havf, diğer kanadı ise recâ olmalıdır.

Haşyetin delili Yüce Allah'ın şu buyruğudur: “O halde onlardan haşyet duymayın. Benden haşyet duyun.” [Bakara, 50] (1)

İnâbe'nin delili Yüce Allah'ın şu buyruğudur: “Rabbimize inâbe edin ve yalnız O'na teslim olun. [Zümer, 54] (2)

İstiâne'nin (Yardım istemenin) delili Yüce Allah'ın şu buyruğudur: “Yalnız sana ibâdet eder, yalnız senden yardım dileriz.” [Fâtîha, 5] Yine Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'in şu hadîsi de buna delildir: “Yardım isteyeceğin vakit, Allah'tan yardım iste.” (3)

İstiâze'nin (Sığınmanın) delili Yüce Allah'ın şu buyruklarıdır: “De ki: İstiâze ederim (Sığınırım) sabahın Rabbine.” [Felak, 1] “De ki: İstiâze ederim (Sığınırım) insanların Rabbine.” [Nâs, 1] (4)

İstiğâse'nin (Meded istemenin) delili Yüce Allah'ın şu buyruğudur: “Hani siz Rabbinizden istiğâsede bulunuyordunuz da, duânızı kabul etmişti.” [Enfâl, 9] (5)

Zebh'in (Kurban kesmenin) delili Yüce Allah'ın şu buyruğudur: “De ki: Şüphesiz benim namazım, kurban kesmem, hayatım ve ölümüm âlemlerin Rabbi olan Allah içindir. O'nun hiçbir ortağı yoktur.” [En'âm, 162-163] Sünnetten delili de şu hadistir: “Allah'tan başkasına kurban kesene Allah lânet etsin.” (6)

(1) **Haşyet**: Kendisinden korktuğu şeyin azâmeti ve yegane hükümranlılığı hakkında ilim üzerine olan korkudur.

(2) **İnâbet**: tâat ve günahlardan kaçınma ile Yüce Allah'a dönmektir. Ayette geçen “Rabbimize inâbe edin” ifâdesi “O'na dönün” manasındadır. “O'na teslim olun” ifâdesi de: “İşlerini Yüce Allah'a teslim et. Çünkü sen kulsun. Kulun da efendisine teslim olması gerekir. Efendisi de Allah'tır. Nitekim Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: “Efendi Allah'tır.”

(3) **İstiâne**: Yardım istemektir. “Yalnız sana ibâdet eder, yalnız senden yardım isterim.” Bu âyette te'hîr edilmesi gereken lafzın takdîmi vardır. Bu da ayetin arapçasındaki “إياك” lafzının cümleinin başında zikredilmesidir. Bu kullanım hasr ifâde eder. Yani, “Hiçbir şeye ibâdet etmeyiz Senden başka. Hiçbir kimseden yardım istemeyiz Senden başka.”

(4) **İstiâze**: Sığınma talebinde bulunmaktır. Bu da kötü şeylerden korunmadır. Ayette geçen “sığınırım” ifâdesi “ilticâ etmek, tutunmak” demektir.

(5) **İstiğâse**: Medet istemektir. Bu da, kişiyi zorlu ve tehlikeli şeylerden kurtarmadır.

TENBİH: İstiâne, istiâze ve istiğâsenin beşerin gücünün yeteceği hususlarda beşerden istenilmesi şu dört şartla câiz olur. Aksi taktirde şirk olur. Bu dört şart:

- 1) Kendisinden istenilecek kişinin yaşıyor olması.
- 2) Kendisinden istenilecek kişinin yanında hâzır olması.
- 3) Kendisinden istenilecek kişinin istenilen şeye kâdir olması (gücünü yetmesi).
- 4) Kendisinden istenilecek kişinin sadece bir sebep olduğuna i'tikad etmesi.

(6) **Zebh (Kurban kesmek)**: Şeriatın belirlediği surette kan akıtmayla hayvanın ruhunu çıkarmaktır.

Zebh (Kurban Kesme) Üç Kısma Ayrılır

Allah adına yapılan kurban kesme:

Hacda kesilen kurbanlar, kurban bayramında kesilen kurbanlar ve sadaka için kesilen kurbanlar buna örnektir.

Allah'tan başkası adına ona ta'zîm ve muhabbet duyarak yapılan kurban kesme:

Cinler, kabirler ve türbedekiler için kesilen kurbanlar buna örnektir. Bu kısım büyük şirktir.

Mübâh olan kurban kesme:

Eti için, misâfire ikrâm için ve ticâret için kesilen hayvanlar buna örnektir.

Nezrin (adağın) delîli Yüce Allah'ın şu buyruğudur:

“Onlar adaklarını yerine getirirler ve kötülüğü yaygın bir günden korkarlar.”

[İnsân, 7] (1)

❖ **NOT:** Kurban kesme ile ilgili çok mes'ele vardır. Bunların hepsine Kitâbut-Tevhîd'in şerhinde değineceğiz.

(1) NEZRİN (ADAĞIN) TANIMI

Lugavî tanımı: Nezir lugatta ahid ve ilzâmdır/mecbur kılmaktır.

Şerî tanımı: Mükellefin (Kulun), üzerine vacip olmayan bir şeyi kendisine ilzâm etmesidir.

❖ **NOT:** Nezrin bir takım kısımları, şartları ve keffâretleri vardır. Bunların hepsine tafsilli olarak Kitâbut-Tevhîd'in şerhinde değineceğiz.

ADAĞIN ÇEŞİTLERİ

Allah için yapılan adak

Allah'tan başkası için yapılan adak

❖ Müellifin bu ibâdetleri zikretmesi hasr bâbından değil, misâl bâbındandır. Zira burada zikredilmeyen pek çok ibâdet çeşidi vardır. Asıl vurgulanmak istenen şey; her kim bu ibâdetlerden veya bunların dışındakilerden herhangi birisini Allah'tan başkasına yöneltirse bu kimse büyük şirk koştur. Kişi bununla İslâm dîninden çıkar.

İkinci Temel Esas:

İslâm dînini delîlleriyle bilmektir. İslâm: Tevhîd ile Allah'a teslim olmak, itâatle O'na boyun eğmek, şirkten ve ehlinden berâat etmektir.

*İslâm dîni üç mertebedir: **Bunlar, islâm, imân ve ihsândır.** Her mertebenin de kendine âit rükunleri vardır.*

Birinci Mertebe:

İslâm'dır. (1)İslâm'ın rükünleri beştir. Allah'tan başka hak ilâh olmadığına (2) ve Muhammed'in Allah'ın rasûlü olduğuna şehâdet etmek, namazı ikâme etmek, zekâtı vermek, Ramazan orucunu tutmak ve Allah'ın Beyt-i Harâm'ını haccetmek.

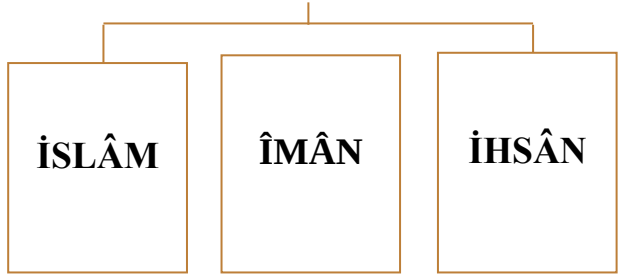
(1) Müellif rahimehullah burada ikinci esâsa giriş yapmaktadır. Bu esas ise, kulun dînini bilmesidir. Ardından da islâmın tanımını zikretmiştir.

Birinci Mertebe: İSLÂM

İslâm; tevhîd ile Allah'a teslim olmak, itâatle O'na boyun eğmek, şirkten ve ehlinden berâat etmektir.

İslâmın tanımı budur. Yani kısacası, işlerini Yüce Allah'a teslim etmendir. Çünkü sen kulsun. Kulun da efendisine teslim olması gerekir. Kulun efendisi de Allah'tır. Tıpkı Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'in buyurduğu gibi.

Daha sonra müellif rahimehullah dîni üç kısma ayırmıştır. Bunlar ise;

(2) İslâmın rükunleri de beştir. Bunların birincisi:

Şehâdet Etmek:

Müellif rahimehullah burada Lâ İlâhe İllallah لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ şehâdetinin delilini zikretti ve ardından onun manasını beyân etti. Bu mâna ise şuydu: Allah'tan başka hak ma'bûd/ilâh yoktur.

**Hâlis bir şehâdet kelimesinin
şu iki hususu içermesi
gerekmektedir:**

Nefiy (Red)

İsbât

Nefiy, “**Lâ İlâhe- لا إِلَهَ**” kelimesindedir.

İsbât ise, “**İllallah- إِلَّا اللَّهُ**” kelimesindedir.

Bu cümle kalıbı hasr ve isbât ifâde eder. Şöyle ki bu kalıp, hasrederek (kısıtlayarak) ibâdeti yalnız Allah için olmasını isbât eder ve Allah'tan başkası için yapılmasını nefyeder. Bundan dolayı müellif rahimahullah metinde “**Bu şehâdeti açıklayan tefsir**” deyip ardından şu âyeti zikretmiştir: “**Hani İbrâhîm babasına ve kavmine demişti ki: Muhakkak ki ben, beni yaratan müstesnâ sizin bütün ibâdet ettiklerinizden berîyim.**” [Zuhurf, 26-27]

Ayette geçen;

“**Ben sizin ibâdet ettiklerinizden berîyim**” kısmı **Lâ İlâha**'nın mânasıdır.

“**Beni yaratan müstesnâ**” kısmı **İllallah**'ın mânasıdır.

Şehâdetin delîli Yüce Allah'ın şu buyruğudur. « Allah, adâleti ayakta tutarak kendisinden başka hak ilâh olmadığına şâhitlik etti. Melekler de, ilim sâhipleri de (buna şâhitlik ettiler.) Ondan başka hak ilâh yoktur. Azîz'dir, Hakîm'dir. »
[Âli İmrân, 18]

*Bu şehâdetin anlamı şudur:
“Allah'tan başka hak ma'bûd (ilâh) yoktur.”*

***Lâ İlâhe (Hak ma'bûd yoktur)** sözü, Allah'tan başka ibâdet olunanların tümünü reddedicidir. **İllallah (Allah'tan başka)** sözü de, ibâdetin yalnızca Yüce Allah'a yapılması gerektiğini ve egemenliğinde hiçbir ortağı olmadığı gibi ibâdetinde de hiçbir ortağı olmadığını ortaya koyucudur.*

*Bu şehâdeti açıklayan tefsîr Yüce Allah'ın şu buyruklarıdır:
« Hani İbrâhîm babasına ve kavmine demişti ki: Muhakkak ki ben, beni yaratan müstesnâ sizin bütün ibâdet ettiklerinizden berîyim. Gerçekten O, bana yol gösterecektir. (İbrâhim) bunu belki dönerler diye ardından geleceklere kalıcı bir kelime kıldı. »* [Zuhurf, 26-28]

Yüce Allah şöyle
buyurmuştur:

« De ki: Ey kitâb ehli!
Bizimle sizin aranızda eşit
bir kelimeye gelin: Allah'tan
başkasına ibâdet etmeyelim,
O'na hiçbir şeyi ortak
koşmayalım. Kimimiz
kimimizi Allah'tan başka
rabler edinmesin. Eğer yüz
çevirirlerse deyin ki: Şâhid
olun, biz gerçekten (Allah'a)
teslim olanlarız. »

[Âli İmrân, 64] (1)

❖ Eğer birisi, “Lâ İlâhe İllallah’ın manası ‘Allah’tan başka ilâh yoktur’ şeklindedir” derse, ona şöyle cevap veririz:

- Lâ ilâhe illallah’a bu şekilde mana vermek bâtıldır. Çünkü kişi bu sözüyle Allah’ın dışında ibâdet edilenlerin tümünü onaylamış olur. Ancak kişi bu sözüne ‘hak’ kelimesini eklerse bu vakit onun bu sözü kendisinin Allah’ın dışında ibâdet edilenlerin tümünü inkâr ettiğini ve Allah’tan başka hak ilâh olmadığını ikrâr ettiğini ortaya koyar.

❖ Yine eğer birisi, “Lâ İlâhe İllallah’ın manası ‘Allah’tan başka Rab yoktur’ şeklindedir” derse, ona şöyle cevap veririz:

- Bu söz doğru bir sözdür ancak Lâ İlâhe İllallah’ın anlamı değildir. Zira bu söz rubûbiyyet tevhididir. Bu tevhîdi Nebî sallallahu aleyhi ve sellem’in kendisine gönderildiği kâfirler zaten ikrâr ediyorlardı. Ancak bu tevhîdi tek başına ikrâr etmeleri onları İslâm dinine sokmamıştır.

(1) “De ki: Ey kitâb ehli! Bizimle sizin aranızda eşit bir kelimeye gelin.” Yine bu âyette dinler arası diyalogun bâtıl bir şey olduğuna delil vardır. Şöyle ki Yüce Allah bu âyette kitap ehline (yahudi ve hristiyanlara) **Lâ İlâhe İllallah** kelimesine, yani İslâm dinine gelmelerini (onu kabullenmelerini) ve kendi dinlerini terketmelerini emretmiştir.

(1) Müellif rahimehullah bu âyeti Muhammed'in Allah'ın Rasûlü olduğuna şâhitlik etmenin delili olarak zikretmiştir. Allah âyetinde bu şehâdeti üç pekiştirme ifadesi ile kuvvetlendirmiştir. Bunların birincisi takdîri kasem (yemin), ikincisi lââm (لام) harfi ve üçüncüsü de (قد) kad harfidir.

(2) Müellif rahimehullah ardından Muhammed'in Allah'ın Rasûlü olduğuna şâhitlik etmenin manasını beyân etmiş ve bu şehâdetin tahkîki için her Müslüman erkeğin ve kadının yapması gerekenleri zikretmiştir. Onlar ise şöyledir:

- Emrettiği hususlarda ona itâat etmek
- Verdiği haberlerde onu tasdik etmek
- Yasakladığı hususlardan uzak durmak
- Onun getirdiği şerîata uygun olarak Allah'a ibâdet etmek

*Muhammed'in, Allah'ın Rasûlü olduğuna şâhitlik etmenin delili Yüce Allah'ın şu buyruğudur: “**Andolsun ki size kendinizden öyle bir rasûl gelmiştir ki sıkıntıya uğramanız ona pek ağır gelir. Size çok düşkün, mü'minlere oldukça şefkatli ve merhametlidir.**”*
[Tevbe, 128] (1)

Muhammed'in Allah'ın Rasûlü olduğuna şâhitlik etmenin anlamı, emrettiği hususlarda ona itâat etmek, verdiği haberlerde onu tasdik etmek, yasakladığı hususlardan uzak durmak ve ancak onun getirdiği şerîata uygun olarak Allah'a ibâdet etmektir. (2)

Muhammed'in Allah'ın Rasûlü olduğuna şâhitlik etmek, onun kendisine ibâdet edilemeyecek bir kul ve yalanlanamayacak bir rasûl olduğuna inanmayı gerektirir. Bu da şu demektir:

Emrettiği her hususta ona itâat etmek

Çünkü o, Allah'tan tebliğ etmektedir.

Verdiği haberlerde onu tasdik etmek

Çünkü o sâdık ve mesdûktur.

Yasakladığı hususlarda uzak durmak

Kişinin, Nebî ﷺ'in kendisinden nehyettiği şeyleri kendisinden uzak başka bir tarafta tutmasıyla olur.

Allah'a ancak Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'den aktarılan şeyler ile ibâdet etmektir.

Burada bidatçılara bir reddiye vardır.

Namazın ve zekâtın delili ile tevhidin tefsîri Yüce Allah'ın şu buyruğudur: **“Onlara emrolunan sadece, dîni O'na has kılan hanîfler olarak Allah'a ibâdet etmeleri, namazı ikâme etmeleri, zekâtı vermeleriydi. İşte budur dosdoğru din.”**
[Beyyine, 5] (1)

Orucun delili Yüce Allah'ın şu buyruğudur: **“Ey îmân edenler! Oruç sizden öncekilere farz kılındığı gibi size de farz kılındı. Ta ki korunup sakınasınız.”**
[Bakara, 183] (2)

Haccın delili Yüce Allah'ın şu buyruğudur: **“Ona bir yol bulabilenlerin o beyti hacetmesi, Allah'ın insanlar üzerindeki hakkıdır. Her kim de küfrederse şüphesiz ki Allah âlemlere muhtaç değildir.”**
[Âli İmrân, 97] (3)

(1) İKİNCİ RÜKUN: NAMAZ

Namaz, bazı fiil ve sözlerden oluşan, tekbir ile başlayıp selâm ile biten ve Allah'a yapılan bir ibâdet çeşididir. Namaz dînin direğidir. Nebîmiz Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem mîraç gecesini semâya çıktığında Allah namazı Nebîsine doğrudan kendisi farz kılmıştır.

ÜÇÜNCÜ RÜKUN: ZEKAT

Zekâtın lügattaki manası büyüme ve temizlemedir.

Zekât iki kısma ayrılır. Bunların birincisi bedeninin zekâtı, ikincisi de malın zekâtıdır.

(2) DÖRDÜNCÜ RÜKUN: ORUÇ

Orucun lügattaki manası imsâktır (tutmaktır). Şerî mânası ise; Allah'a ibâdet için kişinin niyet ile beraber güneşin doğuşundan batışına kadar kendisini yeme, içme ve diğer orucu bozan şeylerden alıkoymasıdır. Oruç ibâdet çeşitleri içinde en fazîletli olanlardandır. Bu da orucun üç sabır çeşidini kapsamaması ve orucun Allah katında büyük önemi olmasından dolayıdır ki oruç tutan kimsenin karşılığını vermeyi Allah bizzat kendisi üstlenmiştir

(3) BEŞİNCİ RÜKUN: HAC

Haccın lügattaki manası bir şeyi/yeri kasdetmektir.

Şerî manası ise; Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'in sünnetinde vârid olduğu şekilde hac menâsiklerini edâ ederek Allah'a ibâdet etmektir.

Hac ömürde bir kere olmak üzere her Müslümana farzdır.

İkinci Mertebe: İMÂN

Îmânın lugattaki manası ikrârdır/kabul edip tasdik etmektir.

Şerî manası ise; îmân dil ile söz, kalp ile i'tikâd ve kalp ve âzâlarla ameldir. Itâat ile artar, ma'siyet ile azalır.

Şerî îmânın tanımında, zikri geçen bu beş hususun olması gerekmektedir. Eğer bu beş husustan bir tanesi eksik olursa, bu tanım Ehl-i Sünnet'in indinde îmânın tanımından çıkmış olur.

Bu beş hususun delîli nedir?

Cevap: Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: “Îmân yetmiş kusur şu'bedir. Bu şu'belerin en üstünü Lâ İlâha İllallah'ı söylemektir, en aşağısı yoldan rahatsızlık veren şeyleri gidermektir. Hayâ da îmandan bir şu'bedir.”

Delâlet boyutu:

“Onun/îmânın en üstünü Lâ İlâhe İllallah sözüdür” ifâdesi, **sözün** delîlidir.

“En aşağısı yoldan rahatsızlık veren şeyleri kaldırmaktır” ifâdesi, **âzâlarla amelin** delîlidir

“Hayâ da îmandan bir şu'bedir”ifâdesi, **kalbin amelinin** delilidir.

Yüce Allah şöyle buyurmuştur: “**Bu, hanginizin îmânını arttırdı?**” [Tevbe, 124] Bu âyet **îmânın artabileceğine** delîldir.

Eğer îman itâatle artabiliyorsa aynı şekilde günahla da eksilebilmeli. Zira bu Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'in hadislerinde açık bir şekilde vârid olmuştur. Tıpkı şu hadiste olduğu gibi:“(Kadınlar) kadar akli ve dîni eksik olanını görmedim.” Din/Îmân eksilen bir şeydir.

İkinci mertebe îmandır.

Îmân yetmiş kusur şu'bedir. Bu şu'belerin en üstünü **Lâ İlâha İllallah** sözüdür, en aşağısı yolda rahatsızlık veren şeyleri gidermektir. Hayâ da îmandan bir şu'bedir.

Îmânın rükünleri hadîste geçtiği gibi altı tanedir.

Bunlar ise: Allah'a, meleklerine, kitaplarına, rasûllerine, âhiret gününe îmân etmen ve hayrıyla ve şerriyle kadere îmân etmendir.

Bu altı rüknün delîli Yüce Allah'ın şu buyruğudur:

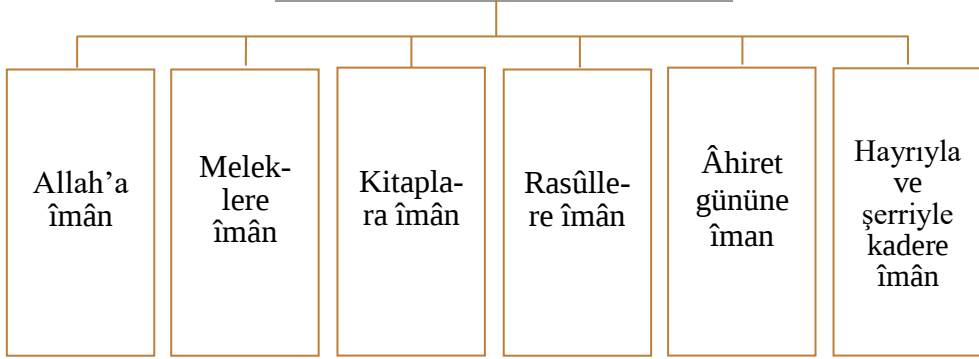
“İyilik, yüzlerinizi doğuya ve batıya çevirmeniz degildir.

İyilik; Allah'a, âhiret gününe, meleklerle, kitâba ve rasûllere îmân edenin yaptığıdır.” [Bakara, 177]

Kaderin delîli Yüce Allah'ın şu buyruğudur:

“Muhakkak ki her şeyi bir kader ile yarattık.” [Kamer, 49]

ÎMÂNIN RÜKNÜ ALTIDIR

BİRİNCİ RÜKÛN: ALLAH'A ÎMÂN (Bu da şu dört şeyi gerektirir)

İKİNCİ RÜKUN: MELEKLERE İMÂN

Melekler gaybî âlemin varlıklarıdır. Allah melekleri nurdan yaratmıştır. Her dâim Allah’a itâat eder ve hiçbir zaman isyân etmezler. Meleklerin ruhları da vardır. Nitekim Allah âyette Cebrâil’i “Rûhu’l Kuds” olarak isimlendirmiştir. Aynı şekilde onların bedenleri de vardır. Nitekim Yüce Allah şöyle buyurmuştur: **“Hamd, gökleri ve yeri yaratan, melekleri ikiye, üçer, dörder kanatlı elçiler yapan Allah’a mahsustur. O, yaratmada (dilediği kadar) arttırır. Allah her şeye gücü yetendir.”** [Fâtır, 1] Yine onların akılları ve kalpleri de vardır. Nitekim Yüce Allah şöyle buyurmuştur: **“Nihâyet (meleklerin) kalplerindeki korku giderilince: ‘Rabbimiz ne buyurdu?’ derler.”** [Sebe, 23] Biz onlara böyle îmân ederiz. Aynı şekilde Allah’ın haber verdiği Cebrâil, Mikâil, İsrâfîl gibi isimlerine ve onların sıfatlarına da îmân ederiz. Onların bazı sıfatlarını anlatarak Yüce Allah şöyle buyurmuştur: **“Ki onlar (melekler): Allah’ın kendilerine emrettiğine kat’iyyen isyân etmezler. Ve emrolunduklarını yaparlar.”** [Tahrîm, 6] Onların yapmış, yapıyor ve yapacakları işlerine de îmân ederiz. Zira arşı taşıyan melekler buna örnektir. Kısacası Kurân ve Sünnette onlarla ilgili icmâlen ve tafsîlen vârid olan haberlerin tümüne îmân ederiz.

ÜÇÜNCÜ RÜKÜN: KİTAPLARA İMÂN

Bu kitapların Allah’ın hakîki kelâmı olduğuna ve mecâz olmadıklarına, onların indirilmiş vahiy olduğuna ve mahlûk/yaratılmış olmadıklarına îmân etmek üzerimize vâciptir. Yüce Allah her rasûlle beraber bir kitap indirmiştir. Bunların tümüne îmân ederiz. Onlar hakkında Allah’ın icmâlen ve tafsîlen haber vermiş olduğu isimlerin, içlerinde bulunan haberlerin ve hükümlerin tümüne -onlar nesh olmadıkça- îmân ederiz. Aynı şekilde Kurân’ın kendinden önce gelen bütün kitapları da nesh ettiğine (hükümünü geçersiz kıldığına) da îmân ederiz. Kurân’dan önceki kitaplar ise şunlardır: Tevrât, İncîl, Zebur, İbrâhim aleyhisselâm’a verilen sahîfeler ve Mûsâ aleyhisselâm’a verilen sahîfeler.

DÖRDÜNCÜ RÜKUN: RASÛLLERE İMÂN

Rasûllerin birer beşer olduklarına, yaratma ve rızık verme gibi hiçbir rubûbiyyet özelliklerine sâhip olmadıklarına ve onların ibâdet olunmayan birer kul olduklarına î mân etmek üzerimize vâciptir. Aynı şekilde onları Allah'ın gönderdiğine, onlara veyhettiğine, onları âyetler ile desteklediğine, onların Allah'ın kendilerine yüklemiş olduğu rasûllük emânetini hakkıyla yerine getirdiklerine, ümmetlerine nasîhat ettiklerine, onlara risâleti teblîğ ettiklerine ve hakkıyla Allah yolunda cihâd ettiklerine î mân etmek üzerimize vâciptir.

Onların tümüne î mân ederiz. Onlar hakkında Allah'ın icmâlen ve tafsîlen haber vermiş olduğu isimlerin, sıfatların ve haberlerin tümüne î mân ederiz. Nebîlerin ilkinin Âdem aleyhisselâm, rasûllerin ilkinin Nûh aleyhisselâm olduğuna ve Nebîlerin ve Rasûllerin sonuncusunun da Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem olduğuna î mân ederiz. Önceki şerîatların (dinlerin) tümünün Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'in getirmiş olduğu şerîat (din) ile nesh olduklarına (hükümlerinin geçersiz kılındığına) î mân ederiz.

Ulû'l Azm rasûller beştir. Bunlar şûrâ ve ahzâb surelerinde zikredilmişlerdir. Onlar şu kimselerdir: Muhammed, Nûh, İbrâhim, Mûsâ, İ sâ -Allah'ın salât ve selâmı onların hepsinin üzerine olsun-.

BEŞİNCİ RÜKÜN: ÂHİRET GÜNÜNE İMÂN ETMEK

Bu rükün Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'in ölümünden sonrası hakkında haber vermiş olduğu herşeye î mân etmeyi kapsar. Kabrin fitnesi (kabirdeki sorgu), sûra üflenmesi, insanların kabirlerinden kalkması, iyilik ve kötülükleri tartan mîzan, sahîfeler, sırât köprüsü, kevser havuzu, şefâat, cennet, cehennem, kıyâmet günü mü'minlerin cennette Rablerini görmeleri ve bunlar dışındaki gaybî hususlar buna örnektir.

**ALTINCI RÜKUN: HAYRIYLA VE
ŞERRİYLE KADERE İMÂN ETMEK**
(Bu rükün şu dört şeye îmân etmeyi
gerektirir)

İlim	Yazma	Meşîet (Dileme)	Yaratma
Yüce Allah'ın geçmiş, şimdiki ve gelecekteki her şeyi icmâlen ve tafsîlen bildiğine îmân etmektir.	Yüce Allah'ın kıyâmet kopuncaya kadar olmuş, oluyor ve olacak her şeyi yazdığına îmân etmektir.	Yüce Allah'ın dilediği her şeyin olduğuna ve olacağına, dilemediği şeylerin de olmadığına ve kulun da fiilleri hususunda bir meşîeti olduğuna ancak herşey gibi bu meşîetin de Allah'ın meşîeti altında olan şeylere dâhil olduğuna îmân etmektir.	Kulun, amellerinin ve aynı şekilde diğer bütün kâinâtın mahlûk (yaratılmış) olduğuna îmân etmektir. Bunun delîli Yüce Allah'ın şu buyruğudur: “Allah her şeyin yaratıcısıdır.” Yine şöyle buyurmuştur: “Halbuki sizi de yapıp ettiklerinizi de yaratan Allah'tır.” [Saffât, 96]

Zikrettiğimiz bu dört mertebeyi nâzım şu sözünde toplamıştır:

“OI KADER ki İLİM ile, levhe KİTÂBETİDİR

HÂLIK-ı zü'l celâlin, nâfız MEŞÎETİDİR”

Üçüncü Mertebe: İHSÂN

İhsân dînin mertebelerinin en üstünüdür. İhsanın bir rüknü vardır. Bu rüknün altında da iki mertebe vardır. Bunlar ise;

Murâkabe İbâdeti:

Bu ibâdet, korku ve azaptan kaçma isteğinin sonucunda gerçekleşen ibâdetdir. Müslüman kimse bu mertebe dışına çıkamaz

Müşâhade İbâdeti:

Bu ibâdet, Allah indinde bulunan cennet, nimetler vb şeylere karşı olan sevgi, özlem ve rağbet sonucu yapılan ibadettir. Bunun misâli, Nebîlerin ve Rasûllerin ibâdetidir. Bunların dışındaki kimsenin de bu mertebeye ulaşması mümkündür.

Üçüncü mertebe ihsândır.

Bunun da tek bir rüknü vardır. İhsân, Yüce Allah'a O'nu görüyormuşçasına ibâdet etmektir. Sen O'nu görmesen de şüphesiz ki o seni görmektedir.

Bunun delili Yüce Allah'ın şu buyruğudur: **"Çünkü Allah muttakilerle ve muhsinlerle berâberdir."** [Nahl, 128]

Yine şu buyruğudur: **"Ve O Azîz ve Rahîm olana tevekkül et. O seni (teheccüde) kalkınca da görür, secde edenler arasındaki dolaşmanı da. Muhakkak O her şeyi işiten, bilendir."** [Şuarâ, 217]

Ve şu buyruğudur: **"Ne işte olursan ol, ona dâir Kur'ân'dan ne okursan oku, (Ey insanlar!) ne amel işlerseniz işleyin siz ona daldığınız sırada mutlaka biz sizin üzerinize şahit oluruz."** [Yûnus, 61]

Not: Bu, bu mertebede olanların Allah'a karşı sadece sevgileri vardır ; O'ndan korkuları yoktur demek değildir. Bu mertebedeki fark sadece kulu ibâdete iten bu etkenin daha kuvvetli olduğu ve bu etkenin de bu mertebede bulunduğudır. Bu etken Allah'a karşı olan sevgidir (muhabbettir). Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'in şu sözü de bunun dâhilindedir: **"Şükreden bir kul da mı olmayayım?"** [Buhârî, 6471]

Sünnetten delili de Umer radiyallahu anhu'dan gelen meşhûr Cibrîl hadisidir. Umer radiyallahu anhu dedi ki: **“Bizler bir gün Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in huzurunda oturuyorken ansızın elbiseleri oldukça beyaz, saçları oldukça siyah, üzerinde yolculuğun etkileri görülmeyen ve aramızdan kimsenin tanımadığı bir adam çıkageldi.**

Nihâyet Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'in önüne oturdu, dizlerini onun dizlerine dayadı, ellerini de kendi dizleri üzerine koyup dedi ki: “Ey Muhammed! Bana islâmdan haber ver.” Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: « Islâm Allah'tan başka hak ilâh olmadığına ve Muhammed'in Allah'ın Rasûlü olduğuna şehâdet etmen, namazı kılman, zekâtı vermen, ramazan orucunu tutman ve eğer ona güç yetirip yol bulabilirsen Beyt'i haccetmendir. »

O zât: “Doğru söyledin.” dedi. Biz de ona hayret ettik. Hem ona soruyor, hem de onu tasdik ediyor. Daha sonra, “Öyleyse bana îmânın ne olduğunu bildir.” dedi. Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: « (Îmân) Allah'a, meleklerine, kitaplarına, rasûllerine ve âhiret gününe îmân etmen, bir de hayrı ile şerri ile kadere îmân etmendir. »

O zât, “Doğru söyledin. O halde bana ihsândan haber ver.” dedi. Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: « (İhsân) Allah'a onu görüyormuşçasına ibâdet etmendir. Sen O'nu görmeden de O seni görür. »

O zât yine, “O halde bana saatten (kıyâmet gününden) haber ver.” dedi. Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: « Hakkında kendisine soru sorulan, soru sorandan daha bilgili değildir. »

O zât “O halde bana onun alâmetlerinden haber ver.” dedi. Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: « Cârîyenin efendisini doğurması, çıplak ayaklı, elbisesiz, fakir koyun çobanı kimselerin uzun bina yapmakta birbirleriyle yarışıklarını görmendir. »

(Umer) dedi ki: Daha sonra adam gitti. Uzun bir süre böylece kaldık. Ardından Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: « Ey Ömer! Soru soranın kim olduğunu biliyor musun? » Ben, “Allah ve Rasûlü daha iyi bilir dedim.” Şöyle buyurdu: « Bu Cebrâîl'dir. Sizlere dininizi öğretmek için geldi. »

Bu hadîs, dînin üç rûknü olan islâm, îmân ve ihsân rûkûnlerinin delîlidir.

Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'in **“Hakkında kendisine soru sorulan, soru sorandan daha bilgili değildir”** ifâdesi kıyâmet saatini Allah'tan başka kimsenin bilemeyeceğinin delîlidir.

Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'in “Cârîyenin efendisini doğurması” ifâdesi şu dört manaya gelir:

Ana babaya çokça karşı çıkmak, onlara isyân etmek

Ana babaya çokça iyilikte bulunup onlara ihsân etmek

Hallerin terse dönmesi

Kral veya padişah bir köleyle evlenir ve ondan bir çocuğu olur. Sonra bu kral öldükten sonra bu çocuk kral olur. Aynı zamanda da annesinin efendisi olmuş olur.

Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'in **“Çıplak ayaklı, elbisesiz, fakir koyun çobanı kimselerin uzun bina yapmakta birbirleriyle yarışıklarını görmendir.”** ifâdesi hallerin ters dönmesi manasına gelir. Yani kişinin fakirliği aşırı bir şekilde zengin olmaya dönüşmesidir.

CİBRÎL HADÎSİNDEN ÇIKARILMIŞ FÂİDELER

1. Talebenin edâ etmesi gereken altı hak vardır. Bunlar ise şunlardır: Kendi hakkı, hocasının hakkı, ilim talep ettiği yerin hakkı, arkadaşlarının hakkı, kitabının hakkı, öğrendiği ilmin hakkı.

Şimdi bunları sırasıyla şu şekilde açıklayabiliriz:

- **Kendi Hakkı:** İlim öğrenmek bir ibâdettir. İçerisinde ihlâs ve sünnete ittibâ olmalıdır. O halde sen ey ilim talebesi! Ciddi bir şekilde selef imâmlarına uyan kimse ol. Haşyet ve murâkabeyi terk etme. Yumuşak ol. Kendini beğenme arzusunu içinden söküp at.

Kanaât ve zühd sâhibi ol. İlmin nûru ve murûet ile süslen. İlim talebinde yiğitliğin özelliğinden faydalan. Rahatlığı terk et. Faydasız meclislerden yüz çevir. Rıfk ile süslen. Doğru yolda sebât et.

Himmetini yüksek tut. İlme karşı tamahkar ol. İlim yolculuğuna çık. İlmi kaydet. Ezbere önem ver. Fer'î meseleleri usule binâ ederek tefakkuh et. Allah'a yönel. İlme ihânet etme. Doğru kimse ol.

İlim talebesinin cenneti « **Lâ Edri (Bilmiyorum)** » demek'tir. Sermayen olan vaktini koru. Çok çok oku. Güzel sorular sor. Hocana iyice kulak ver ve ne dediğini anla. Öğrendiğinle amel et. Münâzaralara girme. Çokça müzâkere et. Kurân, sünnet ve bu ikisinin ilimleri arasında dolan dur. Her dersin gereçlerini yanında bulundur.

Baş olma, şöhret ve dünya sevgisinden kaçın. Kendin hakkında kötü zan besle, insanlar hakkında ise iyi zan besle.

İlmin zekâtı; hakkı konuşmak, maslahat ve mefdeseti gözeterek iyiliği emredip kötülükten nehyetmek, ilmi yaymak, Müslümanların faydalanmasını sevmek, onlar için gayret sarf etmek ve dünyâ işleri için güzel aracılıkta bulunmaktır.

İzzetli ol. İlmi koru. Hoş görülü ol, yıkıcı olma. Çokbilmişlik taslama. Ehil olmadan insanların önüne oturma. Âlimin vehmi ve âlimlerin ihtilâfları mevkıfın olmasın.

Def et şüpheleri kendinden. Velânın ve berânın kendisi üzerine kurulu olan grupçu, fırkacı ve hizipçilerden olma!

- **Hocasının Hakkı:** İnsanlar bu bâbta iki uç nokta ve vasat olmak üzere üçe ayrılır. Biliyoruz ki yeryüzünde ilk şirk sâlihler hakkında guluv ve haddi aşma sebebiyle vukû bulmuştur. Bundan dolayı sâlih insanlar hakkında içerisinde ifrât (aşırı gitmek) veya tefrîtin (taksirde bulunmanın) olmadığı vasat bir yol izlemeliyiz.

- **İlim talep ettiği yerin hakkı**

-**Arkadaşlarının hakkı:** Yüce Allah şöyle buyurmuştur: « Siz, insanlar için çıkarılmış en hayırlı ümmet oldunuz. » [Âli İmrân, 110] Nebî sallallahu aleyhi ve sellem de şöyle buyurmuştur: “Sizden biri, kendisi için sevdiğini kardeşi için de sevmedikçe îmân etmiş olmaz.”

- **Kitaplarının Hakkı:** Bu, kitaplarını koruyarak ve onlara özen göstererek gerçekleşir. Çünkü Yüce Allah bize bu kitapları ihsân etmiştir. Bundan dolayı onları korumak gerekir.

- **Öğrendiği İlimin Hakkı:** Bu hak, onu kavrayarak, her zaman tekrar ederek, onunla amel ederek edâ edilir. Çünkü ilmi öğrenen kimseye onunla amel etmesi vaciptir. Sonra yine bu ilimle dâvet etmelidir. Çünkü bu bir nîmettir. Bu nimetin şükrünü edâ etmemiz gerekir.

2. Kendisinde faydanın umulduğu soru ile başlanması soru sorma âdablarındandır.

3. İlim talebesinin her dâim dış görünüşüne özen göstermeli, temiz ve güzel görünmeli.

4. Nebî sallallahu aleyhi ve sellem’in vefâtından sonra “Allah ve Rasûlü daha iyi bilir” denmez. Bunun yerine “Allah daha iyi bilir” denir.

Üçüncü Temel Esas:

Nebîmiz Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'i bilmektir.

Onun adı; Muhammed olup geriye doğru atalarının adı sırasıyla şöyledir: Abdullah, Abdu'l-Muttalip ve Hâşim.

Hâşim Kureyş'tendir. Kureyş de Arap'lardandır. Araplar da İbrâhîm el-Halîl'in oğlu İsmâîl'in soyundandır. Ona ve nebîmize salât ve selâmlar olsun.

Altmış üç yıl yaşamıştır. Bunun ilk kırk yılı nübüvvet öncesi, son yirmi üç yılı da nebî ve rasûl olarak gönderildiği vakittir. "İkra/Oku" buyruğu ile ona nübüvvet verildi. "el-Müddessir" hitâbı ile de rasûl oldu. Doğup yetiştiği şehir Mekke'dir. Medine'ye hicret etmiştir.

Bu bölüm, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'in ismi, nesebi (soyu), yaşı ve insanlara yapmış olduğu dâvetine dâir bilgileri içermektedir.

Nebî sallallahu aleyhi ve sellem hakkında bilmemiz gerekenlerin bazıları şunlardır:

İsmi ve nesebi:

O, Muhammed b. Abdillâh b. Abdi'l-Muttalip b. Hâşim'dir. Hâşim Kureyş'tendir. Kureyş de Arap'lardandır. Araplar ise İbrâhîm el-Halîl'in oğlu İsmâîl'in zürriyetindendir. Salât ve selâm onların hepsinin üzerine olsun.

Yaşı:

Altmış üç yıl yaşamıştır. Bunun ilk kırk yılı nübüvvet öncesi, son yirmi üç yılı da nebî ve rasûl olarak gönderildiği vakittir.

Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'in insanlara gönderilişi iki dönemden oluşur

Mekke Dönemi:

Mekke dönemi on üç yıl sürmüştür.

Medîne Dönemi:

Medîne dönemi de on yıl sürmüştür

SORU : Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem Nebî midir? Yoksa Rasûl müdür?

CEVAP : Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem hem Nebî ve hem de Rasûl'dür. "İkra/Oku" buyruğu ile Nebî, "el-Müddessir" hitâbı ile de Rasûl olmuştur.

Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'in Siyerinden Bir Parça

Mekke dönemindeki da'vet tevhi'd, şirkten sakındırma ve ibâdeti bir ve tek olarak Allah'a hâlis kılma da'veti etrafında yoğunlaştı. Bu da'vet on üç sene boyunca böylece devam etti.

Daha sonra Nebî sallallahu aleyhi ve sellem Medîne'ye hicret ile emrolundu. Aynı şekilde oradaki da'vet de tevhi'd üzere olmaya devam etti. Buna ilaveten dînin geriye kalan ibâdet, muâmelet ve hayata dair diğer şiarları da nâzil oldu.

Öte yandan, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'in da'vetini onun siyerine bakarak inceleyen kimse, tevhi'd da'vetinin Allah onun ruhunu alıncaya kadar onunla birlikte kesintisiz olarak sürdürdüğünü görebilir. İşte tam burada, insanlara tevhi'di öğretmekten geri duran ve tevhi'di öğrenmek için sadece sayılı dakikalara ihtiyaç olduğunu iddia eden kimselere apaçık bir reddiye vardır.

Allah, onu şirkten sakındırması ve tevhi'de da'vet etmesi için gönderdi. Bunun delîli Yüce Allah'ın şu buyruğudur: **“Ey örtüye bürünen [peygamber!] Kalk da sakındır. Rabbini büyükle. Elbiseni temizle. Pisliklerden uzaklaş. Daha fazlasını bekleyerek ihsan iyilik etme. Rabbin için sabret.”**

“Kalk da sakındır.” [Müddessir, 1-7] buyruğunun anlamı; şirkten sakındır, tevhi'de davet et, demektir.

“Rabbini büyükle.” buyruğunun anlamı; O'nu tevhi'd ile yücelt, demektir.

“Pisliklerden uzaklaş.” buyruğunda pislikler, putlar demektir. Onlardan uzaklaşmak, onları terketmek ve onlardan ve ehlinde uzak durmaktır.

Nebî sallallahu aleyhi ve sellem on sene boyunca şirkten sakındırıp tevhi'de da'vet etmeye devam etti. On yılın sonunda semâya [mi'râca] çıkarıldı ve beş vakit namaz ona farz kılındı. Mekke'de üç sene namaz kıldıktan sonra Medîne'ye hicret etmekle emrolundu.

Müellif rahimehullah'ın “Semâya [mi'râca] çıkarıldı.” sözünden istifâde edilenler:

1. Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'in gayba dair vermiş olduğu haberler hakkında şöyle deriz: “İman ettik, tasdik ettik, teslim olduk.”
2. Beş vakit namazın önemi. Nitekim Allah subhânehu ve teâlâ onu semâda farz kıldı.

Hicret: şirk beldesinden İslâm beldesine göçmek, taşınmaktır.

Şirk beldesinden İslâm beldesine hicret etmek, kıyamet kopuncaya kadar bu ümmet üzerine farzdır.

Bunun delîli Yüce Allah'ın şu buyruğudur: **“Melekler, nefislerine zulmedenlerin canları alacağı vakit [onlara] “Ne işte idiniz?” derler. Onlar:**

“Biz yeryüzünde zayıf ve güçsüz kimselerdik.” derler. Melekler: “Allah’ın arzı geniş değil miydi? Oralara hicret etseydiniz!” derler. İşte onların varacağı yer cehennemdir. Orası, varılacak ne kötü yerdir. Ancak [gerçekten] güçleri yetmeyip çaresiz kalan ve hicret etmeye bir yol bulamayan zayıf ve güçsüz erkekler, kadınlar ve çocuklar başka. Umulur ki Allah, işte onları affeder. Allah Afuvv [çokça affeden] ve Ğafûr [çokça mağfîret edendir.]”

[Nisâ, 97] Yine şöyle buyurur: **“Ey îmân eden kullarım! Şüphesiz ki arzım çok geniştir. O halde sadece Bana ibâdet edin.”** [Ankebût, 56]

Beğavî rahimehullah şöyle der: **“Bu âyetin nuzûl sebebi, Mekke’de olup hicret edemeyen müslümanlar hakkındadır. Allah onlara îmân ismi ile seslenmiştir.”**

Hicretin sünnetten delîli Nebî sallallahu aleyhi ve sellem’in şu sözüdür: **“Tevbe [kapısı] kapanmadıkça hicret sona ermez, güneş batıdan doğmadıkça tevbe [kapısı] kapanmaz.”**

Hicret üç kısma ayrılır:

Küfür beldesinden İslâm beldesine hicret:

Bunun hükmü vâciptir.

Mekke’den Medîne’ye hicret:

Hicretin bu kısmı, Mekke’nin fethedilmesiyle sona ermiştir.

Allah’ın terk edilmesini vâcip kıldığı şeylerden hicret:

Bunlar: birtakım ameller, âmiller, bir zaman dilimi yahut bir mekan olabilir.

Ameller: Allah subhânehu ve teâlâ’nın harâm kıldığı bütün fiillerdir. Bunların başında şirk gelir.

Âmiller: Kâfir, munâfıklar ve bunlardan başkalarıdır.

Zaman: Kâfirlerin kutlama yaptıkları vakitleri terketmektir.

Mekan: Kâfirlerin kutlama yaptıkları yerleri terketmektir.

Tevbe kapısı, şu iki husustan biriyle kapanır:

1. Güneşin batıdan doğmasıyla.
2. Ölümün gelip çatmasıyla. **“Kötülükler [günahlar] işleyip de kendisine ölüm gelip çattınca “Şimdi tevbe ettim” diyen kimseler için tevbe yoktur. [Tevbeleri makbul değildir.] Kâfir olarak ölen kimseler için de [tevbe yoktur.]”** [Nisâ, 18]

Nebî sallallahu aleyhi ve sellem’in **“Fetihten sonra hicret yoktur.”** sözünün anlamı şudur: Yani, [Mekke fethinde sonra] Mekke’den Medîne’ye [hicret yoktur.] Nebî sallallahu aleyhi ve sellem’in bu sözünde, Mekke’nin küfür beldesi olmasının artık mümkün olmadığına işaret vardır.

(1) Şeyh İbn Useymîn rahimehullâh şöyle der: Zekat, ilk olarak Mekke’de farz kılındı, fakat nisap miktarı ile zekatta vâcib olan miktar takdir edilmedi. Nisap miktarı ve vâcib olan miktar Medîne’de takdir edildi.

(2) Nebî sallallahu aleyhi ve sellem hicretin on birinci senesinde vefat etti ve Âişe radıyallahu anha’nın odasına defnedildi.

(3) “Hiçbir hayır yoktur ki, ümmetine göstermiş olmasın. Hiçbir şer yoktur ki, ümmetini ondan sakındırmış olmasın.” Nebî sallallahu aleyhi ve sellem’in emâneti eda ettiğine, risâletini tebliğ ettiğine, ümmetinin hayrını istediğine, Allah yolunda hakkıyla cihâd ettiğine ve bizi, gece-si gündüzü gibi olan ve kendisinden ancak helak olanın sapacağı bembeyaz bir yol üzere bıraktığına mutlaka şahitlik etmemiz gerekir.

Nebî sallallahu aleyhi ve sellem Medîne’ye yerleşince İslâm’ın geriye kalan hükümleri ile emrolundu. Örneğin: zekat (1), oruç, hac, cihâd, ezân, ma’rufu emredip münkerden alıkoymak ve bunun dışında İslâm’ın diğer hükümleri gibi.

Bu şekilde on sene devam etti. On sene sonunda vefat etti. Allah’ın salât ve selâmı onun üzerine olsun.(2)

Onun dîni bâkî kalacaktır. İşte onun dîni budur. Hiçbir hayır yoktur ki, ümmetine göstermiş olmasın. Hiçbir şer yoktur ki, ümmetini ondan sakındırmış olmasın.

Onun gösterdiği hayır: tevhîd ve Allah’ın sevip razı olduğu herşeydir. Onun sakındırdığı şer ise: şirk ve Allah’ın hoş görmeyip reddettiği herşeydir.(3)

Harâmların en büyükleri:

Büyük şirk
(Dinden çıkarır.)

Küçük şirk
(Dinden çıkarmaz.)

Büyük günahlar
(Kendisine has bir cezanın hazırlandığı günahlar)

Küçük günahlar
(Kendisine has bir cezanın hazırlanmadığı bütün harâmlar)

Allah onu bütün insanlara
peygamber olarak göndermiş,
cinlerin ve insanların hepsine
ona itaat etmeyi farz kılmıştır.
Bunun delili Yüce Allah'ın şu
buyruğudur:

**“De ki: Ey insanlar! Muhakkak
ki ben, sizin hepinize
[gönderilen] Allah'ın elçisiyim.”**

[A'râf, 158] (1)

Allah dînini onunla kemale
erdirmiştir.

Bunun delili Yüce Allah'ın şu
buyruğudur:

**“Bugün, sizin için dîninizi
kemale erdirdim. Üzerinizdeki
nimetimi tamamladım. Sizin için
dîn olarak İslâm'dan razı
oldum.” (2) [Mâide, 3]**

Nebî sallallahu aleyhi ve
sellem'in öldüğüne dair delil ise
Yüce Allah'ın şu buyruğudur:

**“[Ey Muhammed!] Şüphesiz
sen öleceksin. Şüphesiz onlar da
ölecekler. Sonra kesinlikle
kıyamet günü Rabbinizin
huzurunda hasımlaşacaksınız.”**

[Zümer, 30-31]

(1) Nebî sallallahu aleyhi ve sellem
insanların tümüne birden gönderildi.
Onunla kendisinden önceki bütün
şeriatlar neshedildi. O halde Nebî
sallallahu aleyhi ve sellem'in zama-
nında yahut bugün şu zamanımızda
davetin kendilerine ulaşp da İslâm
dînine girmeyen yahudi ve hristiyanlar
kâfirdir. İsterse onlar, Musa ve İsa
aleyhimesselam'ın üzerinde bulundu-
ğu yol üzere olsunlar. Bunun delille-
rinden bazıları şunlardır:

Yüce Allah şöyle buyurur: **“De ki:
Ey kitap ehli! Bizimle sizin aranız-
daki ortak kelime [olan tevhîde]
gelin: Yalnızca Allah'a ibâdet ede-
lim, O'na hiçbir şeyi ortak koşma-
yalım.”** [Âli İmrân, 64]

Yüce Allah şöyle buyurur:
**“Kendilerine kitap verilenlerden
Allah'a ve âhîret gününe îmân
etmeyen, Allah ve rasûlünün harâm
kıldığı şeyleri harâm saymayan ve
hak dîn [olan İslâm'ı] dîn edinme-
yen kimselerle savaşı.”** [Tevbe, 29]

Nebî sallallahu aleyhi ve sellem
şöyle buyurmuştur: “Nefsim elinde
olan zata yemin olsun ki, yahudi ve
hristiyan herhangi biri beni duyar da
sonra bana îmân etmezse mutlaka
cehennem ehlinden olur.”

(2) Bu âyette bidat ehline reddiye vardır. Şöyle ki Allah dînimizi tamâma
erdirmiştir. Nebî sallallahu aleyhi ve sellem de risâleti eksiksiz bir şekilde
tebliğ etmiştir. Bundan sonra her kim dîne yeni bir şey eklerse, bu kimse dinde
olmayan yeni bir şey getirmiş olur. Bu da bidattir. Her bidat sapıklıktır. Her
sapıklık da ateştedir.

(1) Bütün insanlar, çare yok ölümü tadacaklar ve çok büyük bir gün için dirileceklerdir. O gün kıyâmet günüdür. Daha sonra hesaba çekilecekler ve herkes amelîne göre karşılık görecekler.

(2) Her kim yeniden dirilmeyi ve hesaba çekilmeyi yalanlarsa kâfir olur. Çünkü o, îmânın rukunlerinden birini inkâr etmiştir.

(3) Nûh aleyhisselam rasûllerin ilkidir. Bunun delîli Allah subhânehu ve teâlâ'nın şu buyruğudur: **"Muhakkak ki biz, Nûh'a ve ondan sonraki nebîlere vahyettiğimiz gibi sana da vahyettik."** [Nisâ, 163]

Nebîlerin ilkinde gelince, o Âdem aleyhisselam'dır. Bunun delîli şudur: Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'e Âdem aleyhisselam'ın nebî olup olmadığı soruldu. Dedi ki: **"O, [Allah'ın kendisiyle] konuştuğu bir nebîdir."**

Nebîlerin ve rasûllerin sonuncusu ise Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'dir. Bunun delîli Yüce Allah'ın şu buyruğudur:

"Muhammed, sizin adamlarınızdan hiçbirinin babası değildir. Fakat, Allah'ın rasûlü ve nebîlerin sonuncusudur." [Ahzâb, 40]

Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'den sonra nubuvvet yahut risâlet iddiasında bulunan [nebî veya rasûl olduğunu iddia eden] herkes yalancı bir kâfirdir. Onu tasdik edenler de, yine onun gibi kâfirdirler.

İnsanlar öldükten sonra tekrar diriltileceklerdir. Bunun delîli Yüce Allah'ın şu buyruğudur: "[Ey insanlar!] Sizi topraktan yarattık. [Ölümünüzle] sizi oraya döndüreceğiz ve sizi oradan bir kez daha çıkaracağız." [Tâhâ, 55]
Yüce Allah şöyle buyurur: **"Allah, sizi [Âdem'i] yerden [bitkiyi bitirir gibi] bitirdi [yarattı.] Sonra sizi oraya geri döndürecek ve kesinlikle sizi [oradan] yeniden çıkaracak."** [Nûh, 17-18]

İnsanlar, dirildikten sonra hesaba çekilecekler ve onlara amellerinin karşılığını verilecektir. Bunun delîli yüce Allah'ın şu buyruğudur: "Göklerde ve yerde ne varsa hepsi Allah'a aittir. [Bunların yaratılması, Allah'ın] kötülük yapanları yaptıklarına karşılık cezalandırması ve iyilik edenleri de daha güzeli [olan Cennet] ile mükâfatlandırması içindir." [Necm, 31] (1)

Her kim yeniden dirilmeyi yalanlarsa kâfir olur. Bunun delîli Yüce Allah'ın şu buyruğudur: **"Kâfirlik edenler, tekrar diriltilmeyeceklerini iddia ettiler. De ki: Bilakis! Rabbime yemin olsun ki, sizler muhakkak diriltileceksiniz! Sonra yapıp ettikleriniz size haber verilecek. Bu, Allah'a pek kolaydır."** [Teğâbun, 7] (2)

Allah bütün rasûlleri müjdeleyiciler ve uyarıcılar olarak göndermiştir. Bunun delîli Yüce Allah'ın şu buyruğudur: **"Rasûlleri müjdeleyiciler ve uyarıcılar olarak [gönderdik.]"** [Nisâ, 165]

Rasûllerin ilki Nûh aleyhisselam, sonuncusu ise Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'dir. O, nebîlerin de sonuncusudur.

Nûh aleyhisselam'ın rasûllerin ilki olduğunun delîli Yüce Allah'ın şu buyruğudur: **"Muhakkak ki biz, Nûh'a ve ondan sonraki nebîlere vahyettiğimiz gibi sana da vahyettik."** [Nisâ, 163] (3)

Allah, bütün kullara tâğûta küfredip Allah'a î mân etmeyi farz kılmuştur. İbnu'l-Kayyim rahimehullah şöyle der: **"Tâğût: kulun kendisiyle haddi aşığı [Allah'tan başka] ibâdet edilen her ma'bûd, kendisine tâbi olunan yahut kendisine itaat edilen herşeydir."**

Allah, Nûh aleyhisselam'dan Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'e kadar bütün ümmetlere, onları bir ve tek olarak Allah'a ibâdeti emretmesi ve onları tâğûta ibâdetten sakındırması için bir rasûl göndermiştir. Bunun delîli Yüce Allah'ın şu buyruğudur: **"Andolsun ki biz, her ümmete -Allah'a ibâdet edin, tâğûttan kaçının- diye [emretmeleri için] bir rasûl gönderdik."** [Nahl, 36]

Tâğûtlar pek çoktur. Onların başlıcaları beş tanedir. Bunlar: İblîs. Allah ona lanet etti. Kendisine ibâdet edilen ve bundan razı olan kimse. İnsanları kendisine ibâdet etmeye çağıran kimse. Gaybtan bir şey bildiğini iddia eden kimse. Allah'ın indirdiğinden başkasıyla hükmeden kimsedir.

Bunun delîli Yüce Allah'ın şu buyruğudur: **"Dîn[ge girme]de zorlama yoktur. Rüşd [î mân], gaydan [küfürden] apaçık ayrılmıştır. Artık her kim tâğûta küfredip Allah'a î mân ederse sapasağlam bir kulpa tutunmuş olur."** [Bakara, 256]

İşte bu, Lâ ilâhe illallah 'ın manasıdır. Bir hadîste şöyle gelmiştir: **"İşin başı İslâmdır, onun direği namazdır. Zirvesi ise Allah yolunda cihâddır."**

Allah, rasûlleri ve nebîleri müjdeleyiciler ve uyarıcılar olarak gönderdi. Onların hepsi de, tevhi-de da'vet; tâğût, şirk ve türleriyle mücadele etme hususunda hemfikir idiler. Bunun delîli Yüce Allah'ın şu buyruğudur: [Nahl, 36] **"Andol-sun ki biz, her ümmete bir rasûl gönderdik."** Yani, her topluluğa. **"Allah'a ibâdet edin."** [Yani,] Allah'ı tevhi-d edin. **"Tâğûttan ictinâb edin [kaçının.]"** Yani, tâğûtlar bir tarafta, siz de diğer tarafta olun (diye emretmeleri için). İctinâb kelimesinin kullanımı, tâğûtlardan uzaklaşma-da daha etkilidir. Bu uzaklaşma, şirkten ve şirk ehlinden beraati gerçekleştirmeye dâhildir.

Allah, bütün kullara tâğûta küfredip Allah'a î mân etmeyi farz kılmuştur. Allah'a î mândan önce evvela tâğûta küfretmek olmalıdır. **"Artık her kim tâğûta küfredip Allah'a î mân ederse..."** [Bakara, 256]

Tâğût: Kulun kendisiyle haddi aşığı [Allah'tan başka] ibâdet edilen (taşlar ve ağaçlar gibi) ma'bûdlar, (sapkın âlimler gibi) kendilerine tabi olunanlar yahut (Allah'a itaatin dışına çıkmış yöneticiler gibi) kendilerine itaat edilenlerdir.

Tâğûtlar pek çoktur. Onların başlıcaları beş tanedir: İblîs. Allah ona lanet etti. (Şeyh, burada şeytana -haber kabilinden- lanet etmiştir.) Kendisine ibâdet edilen ve bundan razı olan kimse. İnsan-ları kendisine ibâdet etmeye çağı-ran kimse. Gaybtan bir şey bildiği-ni iddia eden kimse. Allah'ın indir-diğinden başkasıyla hükmeden kimse.

**Allah'ın indirdiğinden başkasıyla
hükmetmede birtakım ayrıntılar vardır**

Büyük Küfür

Beşerin hükmünün Allah'ın hükmü gibi olduğuna yahut ondan daha üstün olduğuna i'tikâd eden kimse.

Küçük Küfür

Allah'ın indirdiğinden başkasıyla hükmetmenin bâtıl olduğuna i'tikâd etmesine rağmen hevasından, makam mevki sevgisinden yahut bunun dışındaki herhangi bir sebepten dolayı Allah'ın indirdiğinden başkasıyla hükmeden kimse.

Son Sözümüz

Akıl sahibi herkesin gerçekten bu büyük metni iyice teemmül etmesi, özel bir itina ile ona özen göstermesi gerekir. Çünkü bu metin, her insanın kabirde ihtiyaç duyacağı çok büyük esasları içermektedir.

Allah'ı, nebîsi sallallahu aleyhi ve sellem'i ve İslâm dînini delîlleriyle bilmek (Yani, üç temel esas)	<i>İlim</i>	<i>Dört Mesele ve Defîleri (Asr sûresi)</i>	<i>Üç Temel Esas (kıscacası kabirde sorulacak sorular) ve Defîleri. Tevhîti niçin öğreniyoruz? Niçin üç temel esas öğreniyoruz? Üç temel esas öğrenmekteki fayda nedir?</i>
“İlim ameli çağırır, icâbet ederse muvaffak olunur yoksa ilim çekip gider” Âlim bildiğiyle amel etmezse eğer Put a tapanlardan önce azâba girer	<i>İlimle Amel Etmek</i>		
Da'vetin şartları: İhlâs, şer'î ilim, da'vet edilecek kişinin halini bilme, hikmet ve sabır	<i>İlimle Amele Da'vet</i>		
Da'vet edilecek şeylerin ilki tevhîddir. Nebîlerin ve rasûllerin da'veti işte budur. Da'vetin en yüce mertebesi, tevhîde da'vet ve şirki reddetmektir.			
Allah'a itaat üzere sabır (namaz gibi), Allah'a isyandan geri durmaya karşı sabır (riya gibi), Allah'ın acı veren kaderine karşı sabır (fakirlik gibi)	<i>Başa Gelen Eziyete Sabır</i>		
Yani: önce ilme, sonra amele, daha sonra da da'vete karşı sabır.			
Rubûbiyyet tevhîdi (Allah'ı rubûbiyyette birleyen kimse, mutlaka ulûhiyyette de birlemelidir.) İsim ve sıfat tevhîdi	<i>Üç Mesele</i>		
Ulûhiyyet tevhîdi (ihlâs). Allah, ibâdetinde herhangi birinin ortak koşulmasını -ister yakınlaştırılmış bir melek, isterse gönderilmiş bir rasûl olsun- asla razı olmaz.			
Şirkten ve şirk ehlinden beraat etmek; kalp ile (kâfirlere buğzederek), dil ile [Zuhruf suresinin 26. ayetinde geçtiği gibi] (“Muhakkak ki ben, sizin ibâdet ettiklerinizden berîyim” [diyerek] ve azalar ile (onların bayramlarına ve kutlamalarına katılmayarak ve onlara benzemeyerek) olur.			

(Haniflik): Şirkten meyledip ihlâs ve tevhîd üzerine kurulan dîndir.

Luğatta, bir şeyi bir ve tek yaptığında onu tevhîd etti, denilir.
[Tevhîd kelimesinin] şer'î manası: Allah'ı, kendisine has olan rubûbiyyet, ulûhiyyet ve isim ve sıfatlar ile birlemektir.
Tevhîd üç kısma ayrılır:

Rubûbiyyet tevhîdi: Allah'ı fiilleriyle birlemektir. Allah'ı yaratmada, hükümranlıktaki ve işleri çekip çevirmede birlemektir.
Ulûhiyyet tevhîdi: Allah'ı ibadetlerle birlemektir, yahut Allah'ın kulların fiilleriyle birlenmesidir.

İsim ve sıfat tevhîdi: Allah'ı, kitabında yahut rasûlünün lisanı üzere kendi zatını isimlendirdiği ve vafettiği isim ve sıfatlarla birlemektir. Bu ise, herhangi bir tahrîf, ta'tîl, tekyîf ve temsîl söz konusu olmaksızın kendi nefsi için isbât ettiklerini isbât ederek, kendi nefsinden nefyettiklerini de nefyederek olur.

Şirk, Allah ile beraber O'ndan başkasına da dua etmektir. Allah bütün eksikliklerden uzaktır. Şirk, yeryüzündeki en büyük günahtır.

Allah subhânehu ve teâlâ'yı bilmek: Rabbin kim? - Allah'ı ne ile bildin? - Rab, ma'bûdun ta kendisidir - İbâdetlerin çeşitleri - İbâdet türlerinden herhangi birini Allah'tan başkasına yönelten kimsenin hükmü ve delîli

İslâm dînini delîlleriyle bilmek: İslâm'ın tanımı - Dînin mertebeleri - İslâm'ın rukûnleri - Şehâdetin tanımı - İmânın rukûnleri - İmânın şubeleri - İhsân - Dînin mertebelerinin delîli - Kıyâmetin alametler

Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'i bilmek: Nesebi - Doğumu - Ömrü - Nubuvveti - Risâleti - Beldesi - Gönderilmesindeki hikmet - Tevhîde ne zaman davet etti - İsra - Mirac - Namaz nerede ve ne zaman farz kılındı? - Hicret, hükmü ve vakti - Şer'iatın diğer hükümleri ne zaman teşrî kılındı? - Da'vetin süresi - Vefatı - Getirdiği dîn - Peygamberliğinin bütün cinleri ve insanları kapsaması - Dînin kâmil oluşu - Nimetin tamama ermesi

Tevhîdi öğrenmenin sebebi

Üç Temel Esas

Üç Temel Esas (kısacası kabirde sorulacak sorular) ve Delilleri. Tevhîdi niçin öğreniyoruz? Niçin üç temel esası öğreniyoruz? Üç temel esası öğrenmekte ne gibi fayda vardır?

Öldükten sonra diriliş – Amellere göre hesaba çekilme – Yeniden dirilişi yalanlayanın küfrü – Rasûllerin vazifesi ve da’vetleri – Rasûllerin ilki ve sonuncusu – Tevhîdin iki ruknû: tâğûta küfür ve Allah’a î mân – Tâğûtun tanımı – Tâğûtların başlıcaları – Tâğûta küfretmenin şekli – Lâ ilâhe illallah’ın manası – İşin başı İslam – Dînin direği namaz – Dînin zirvesi cihâd

Tâğût: Kulun kendisiyle haddi aştığı [Allah’tan başka] ibâdet edilen (taşlar ve ağaçlar gibi) ma’bûdlar, (sapkın âlimler gibi) kendilerine tabi olunanlar yahut (Allah’a itaatin dışına çıkmış yöneticiler gibi) kendilerine itaat edilenlerdir. Tâğûtlar pek çoktur. Onların başlıcaları beş tanedir. Bunlar: İblîs -Allah ona lânet etsin-. (Şeyh, burada şeytana -haber kabilinden- lanet etmiştir.) Kendisine ibâdet edilen ve bundan razı olan kimse. İnsanları kendisine ibâdet etmeye çağıran kimse. Gaybtan bir şey bildiğini iddia eden kimse. Allah’ın indirdiğinden başkasıyla hükmeden kimsedir.

Tâğût

Allah en iyisini bilir. Allah Muhammed’e, âilesine ve ashâbına salât ve selâm etsin.

Sonuç

Üç Temel Esas (kısacası kabirde sorulacak sorular) ve Dehlleri. Tevhîdi niçin öğreniyoruz? Niçin üç temel esası öğreniyoruz? Üç temel esası öğrenmekteki fayda nedir?

Kabirde Sorulacak Sorular (Üç Temel Esas ve Delilleri) risâlesi üzerine bir sınav

Parantez içindeki doğru cevabı seçiniz:

1. “Üç Temel Esas” risâlesinin müellifi
(Muhammed b. Suleymân et-Temîmî – Muhammed b. Ahmed – Hepsi)
2. Üç Temel Esas, kısacası kabirde sorulacak sorulardır. (Doğru – Yanlış)
3. Üç Temel Esas risâlesinde müellif okuyucu için (iki yerde – üç yerde) dua etti.
4. Müellifin kitaplarında şu özellikler göze çarpmaktadır : (İfadelerinin kolay oluşu – Genellemeden sonra tafsil – Kitap ve Sünnet’ten deliller – Talebeler için dua – Muasır şüphelere reddiye – Risâlenin pek çok şerhlerinin oluşu – Önemli soruların ve bunların cevaplarının zikri – Allah bu kitapların [insanlar tarafından] kabûlünü takdîr etmiştir – Hepsi)
5. Üç Temel Esas risâlesinin fihristi (beş - altı) kısma ayrılabilir.
6. Tevhîdi öğrenmek (farz-ı kifâyedir. – farz-ı ayndır.)
7. Dört mes’elenin delîli (Asr sûresidir. - İhlâs sûresidir.)
8. Her kim öğrenir de öğrendiği ile amel etmezse (yahûdilere – hristiyanlara – hepsine) benzer.
9. Sabır (iki kısma – üç kısma) ayrılır.
10. İmâm Şâfi’nin Asr sûresi hakkındaki sözünün manası şudur: (Asr sûresi, hüccet ikâmesinde yeterlidir – Asr sûresi, diğer sûrelere ihtiyaç bırakmaz.)
11. Her kim tevhîd türlerinden sadece birine îmân eder, diğerlerine îmân etmezse muvahhid sayılmaz. (Doğru – Yanlış)
12. Şirkten ve şirk ehlinden beraat şunlarla olur: (Kalp, dil ve azalar ile – Amelden ve amel edenden beraat ile – Hepsi)
13. Yüce Allah’ın “Muhakkak ki mescidler Allah’a aittir.” buyruğundaki mescidler ile şu murad edilmiştir: (Mescid binaları – Secde azaları – Üzerinde secde yapılan yerler – Hepsi)
14. Selefîn yolu şudur: (Önce istidlâl sonra i’tikâd – Önce i’tikâd sonra istidlâl)
15. Âlimlerimiz içinden sapmış olanlar (yahûdilere – hristiyanlara) benzer.
16. Âbidlerimiz içinden sapmış olanlar (yahûdilere – hristiyanlara) benzer.
17. Üç mes’ele, üç temel esasın ta kendisidir. (Doğru – Yanlış)
18. Duanın kısımları: (İbâdet duası, İstek duası – Lisân-i hal duası, Lisân-i makâl duası)
19. İstek duası (iki kısma – dört kısma) ayrılır.
20. Sebeplere i’tikâdda insanlar şu kısımlara ayrılır: (iki uç taraf ve bir orta yol – büyük şirk, küçük şirk ve câiz)
21. Yaratılmışlardan yardım istemek sahîhtir: (Her durumda – Güç yetirebildikleri husûslarda – Dört şart ile birlikte güç yetirebildikleri husûslarda)
22. Lâ ilâhe illallah’ın manası şudur: (Allah yaratmaya kâdir olandır – Allah’tan başka ma’bûd yoktur – Allah’tan başka hak ma’bûd yoktur – Hepsi)

23. Dînleri birleştirmeye çalışmak (câizdir. – büyük günahdır. – küfürdür.)
24. Allah'ın varlığının delilleri genel olarak (pek çoktur. – dördtür.)
25. Meleklerin kalpleri var mıdır? (Evet – Hayır)
26. Tevhîdin îmân ile ilişkisi şudur: Îmân umûmî bir kavram, tevhîd ise ondan bir parçadır. (Doğru – Yanlış)
27. Îmânın rukünleri (beştir. – altıdır. – sekizdir.)
28. Müşriklerin de Allah'a ibâdetten bir payları vardır. (Doğru – Yanlış)
29. Allah'ın yanısıra kendisine ibâdet edilen ve bundan razı olmayan kimse (tâgûttur. – tâgût değildir.)
30. Kâinatı çekip çevirmede ve yağmuru indirmede Allah'ı birlemek (ulûhiyyet tevhîdidir. – rubûbiyyet tevhîdidir. – isim ve sıfat tevhîdidir.)
31. Tevhîdin aslına aykırı olan husûslardandır: (büyük şirkdir. – küçük şirkdir. – bid'atlerdir.)
32. Vâciblerin en büyüğü anne-babaya iyilik etmektir. (Doğru – Yanlış)
33. Harâmların en büyüğü zina etmek ve Allah'ın harâm kıldığı canı öldürmektir. (Doğru – Yanlış)
34. Mirac, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'in Mekke'den Beyti'l Makdis'e yaptığı yolculuktur. (Doğru – Yanlış)
35. Nebî sallallahu aleyhi ve sellem rasûl olarak (sadece kavmine – cinlere ve insanlara) gönderilmiştir.
36. Nebî sallallahu aleyhi ve sellem (ölmüştür. – Nebîler ölmezler.)
37. Her kim yeniden dirilmeyi inkâr ederse (büyük küfür ile – küçük küfür ile) küfre girmiş olur.
38. Nebîlerin dîni (birdir. – Hepsinin birer dîni vardır.)
39. Hicret: (Mekke'nin fethi ile sona ermiştir. – kıyâmet kopana dek bâkîdir.)
40. Hicret: (küfür beldesinden İslâm beldesine intikâl etmektir. – Allah'ın harâm kıldıklarını terketmektir.)
41. İslâm dîni kemâle ermiştir. Geriye sadece sâlihlerin rüyaları kalmıştır. (Doğru – Yanlış)
42. İbâdeti Allah'tan başkasına yöneltmek (büyük şirkdir. – küçük şirkdir.)
43. Fiil üzerine hükmetme ile fâil üzerine hükmetmenin mutlaka birbirinden ayırılması gerekir. (Doğru – Yanlış)
44. Nebîlerin ilki (Nûh aleyhisselam'dır. – Âdem aleyhisselam'dır.)

Verilen eşleştirme tablosunda birbirine uygun satırları eşleştiriniz:

A	#	#	B
Tevhîd, sözlükte:		1	İmâm Ahmed'in şu sözü: "Kâfir gördüğüm zaman Allah düşmanı görmekten korktuğum için gözlerimi yumarım."
Tevhîd, şerî'atta:		2	öldükten sonra gerçekleşecek herşeye îmân etmeyi içerir.
Ulûhiyyet tevhîdi:		3	dil ile söylemek, kalb ile i'tikâd etmek ve azalar ile amel etmektir. İtaatler ile artar, ma'siyetlerle azalır.
Rubûbiyyet tevhîdi:		4	İslâm, îmân ve ihsândır.
İsim ve sıfat tevhîdi:		5	Allah için olan - Allah'tan başkası için olan
Haniflik:		6	vâcib olan - câiz olan - harâm olan
Kur'ân'daki ilk nidâ ve ilk emir		7	şer'î olanlar - hissî olanlar
Nidd:		8	kabirde sorulacak sorulardır.
Haşyet:		9	ilim, amel, da'vet ve sabırdır.
Tevekkül:		10	ihlâs ve ittibâdır.
İbâdet kabûl şartları		11	sebepleri yerine getirip Allah'a tam bir güven ve sıdk ile i'timad etmektir.
Özetle dört mes'ele		12	kendisinden ve otoritesinin mükemmelliğinden çekindiği zâtın büyüklüğünü bilerek korkmaktır.
Özetle üç mes'ele		13	benzer, adaş ve denk demektir.
Özetle üç temel esas		14	Bakara sûresindedir.

Sebepler şu kısımlara ayrılır:		15	şirkten meyledip ihlâs ve tevhîd üzere kurulan dîndir.
Adak şu kısımlara ayrılır:		16	Allah'ı, kitabında ve rasûlünün lisanı üzere kendi zatını isimlendirdiği ve vasfettiği isim ve sıfatlarla birlemektir. Bu ise, herhangi bir tahrîf, ta'tîl, tekyîf ve temsîl söz konusu olmaksızın kendi nefsi için isbât ettiklerini isbât ederek, kendi nefsinden nefyettiklerini de nefyederek olur.
Kurban şu kısımlara ayrılır:		17	Allah'ı ibâdetlerle birlemektir.
Korku şu kısımlara ayrılır:		18	Allah'ı yaratmada, hükümrânlıkta ve işleri çekip çevirmede birlemektir.
İslâm:		19	Allah'ı kendisine has olan husûslarda birlemektir.
Dînin mertebeleri:		20	vahhade fiilinin masdarıdır. Bir şeyi bir ve tek kıldığı zaman onu tevhîd etti, denilir.
Îmân:		21	güneşin batıdan doğduğu yahut ölümün gelip çatdığı vakittir.
Âhiret gününe îmân etmek:		22	kulun kendisiyle haddi aştığı [Allah'tan başka] ibâdet edilen her ma'bûd, kendisine tâbi olunan yahut kendisine itaat edilen herşeydir.
Şirkten beraat etmenin tahkîkindendir:		23	rubûbiyyet ve isim ve sıfat tevhîdi, ulûhiyyet tevhîdi ve şirkten ve ehlinden beraat etmektir.
Tevbe kapısının kapandığı vakit		24	Allah'a tevhîd ile teslim olmak, itaat ile boyun eğmek ve şirkten ve ehlinden beraat etmek demektir.

Tâğût:		25	Allah için olan - Allah'tan başkası için olan - mubâh olan
---------------	--	----	---

DÖRT TEMEL ESAS VE ŞERHİ

Te'lîf

Ebu'l Huseyn Muhammed b. Süleymân et-Temîmî

العلامة الشيخ محمد بن سليمان التميمي

Şerh

Heysem B. Muhammed Cemîl Serhân

فضيلة الشيخ : هيثم بن جميل سرحان

اللغة التركية/TÜRKÇE

Dört Temel Esas Risâlesi Metni

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

**Şeyhulislâm, Müceddid İmâm Ebu'l Huseyn Muhammed b. Süleymân
et-Temîmî şöyle der:**

[Mukaddime]

Rahman ve Rahîm Allah'ın adıyla

Kerîm olan ve azîm arşın Rabbi olan Allah'tan seni dünyâ ve âhirette velî/dost edinmesini ve seni her nerede olursan ol mübârek kılmasını dilerim. Allah'tan seni, kendisine (nîmet) verildiğinde şükreden, belâyâ uğradığında sabreden ve günah işlediğinde istiğfâr eden kullarından yapmasını dilerim.

Bil ki, Allah seni kendisine itâat etmeye yöneltsin. İbrâhim'in dîni olan Hanîflık; dîni sadece O'na hâlis kılarak tek olarak Allah'a ibâdet etmendir. Allah bütün insanlara bunu emretmiş ve onları bunun için yaratmıştır. Zira Yüce Allah şöyle buyurmuştur: **“Ben cinleri ve insanları başka bir şey için değil sadece bana ibâdet etsinler diye yarattım.”** [Zâriyât, 56]

Allah'ın seni, kendisine ibâdet için yarattığını anladıysan şunu da bil ki; nasıl ki abdest olmadan namaz, namaz olarak sayılmıyorsa, aynı şekilde berâberinde tevhîd olmadan ibâdet de ibâdet olarak sayılmaz.

Abdestli iken abdesti bozan şeylerden biri yapıldığı zaman abdest nasıl bozuluyorsa, aynı şekilde eğer ibâdete şirk bulaşırsa bu ibâdet de bozulur.

Şirkin ibâdete karıştığı zaman onu bozacağını, amelleri boşa çıkaracağını ve sâhibinin de cehennemde ebedî olarak kalacağını öğrendiysen, üzerine düşen en önemli vazifenin bu -şirkin- ne olduğunu öğrenmek olduğunu anlamışsındır. Eğer bunun ne olduğunu öğrenirsen, umulur ki Allah seni bu bataklıktan kurtarır. Bu bataklık şirk bataklığıdır. Nitekim Yüce Allah bu şirk bataklığı hakkında şöyle buyurmuştur: **“Muhakkak ki Allah, kendisine şirk koşulmasını asla bağışlamaz. Ondan başka günahları ise dilediğine bağışlar.”** [Nisâ, 48]

Bu da Yüce Allah'ın kitâbında zikrettiği şu dört esası öğrenmekle olur.

[Birinci Temel Esas]

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in kendileriyle savaştığı müşrikler, Allah subhânehu ve teâlâ'nın yaratıcı ve kâinâtın işlerini idâre edici olduğunu kabul ediyorlardı. Ancak buna rağmen bu, onları İslâm dinine sokmadı. Bunun delili Yüce Allah'ın şu buyruğudur: **“(O müşriklere) de ki: Sizleri gökten ve yerden rızıklandıran kimdir? Kulaklara ve gözlere kim mâliktir? Ölüden diriye, diriden de ölüyü kim çıkartıyor? Kâinâtın işlerini kim evirip çeviriyor? Diyecekler ki: Allah (yapıyor). De ki: Öyleyse hiç sakınmaz mısınız?”** [Yûnus, 31]

[İkinci Temel Esas]

O müşrikler şöyle diyorlardı: “Biz onlara (ölülere, sâlihlerle) başka bir şey için değil, sadece bizi Allah'a yaklaştırmaları ve bize şefâat etmeleri için duâ edip yöneliyoruz.”

O müşriklerin, onlardan (ölüler ve sâlihlerden) kendilerini Allah'a yaklaştırmalarını istediklerinin delili: **“O'nun (Allah'ın) dışında velîler edinenler; biz onlara, bizi sadece Allah'a yaklaştırsınlar diye ibâdet ediyoruz (demektedirler). Doğrusu Allah, ayrılığa düştükleri şeylerde aralarında hüküm verecektir. Şüphesiz Allah yalancı ve kâfir olan kimseyi doğru yola iletmez.”** [Zümer, 3]

Onlardan (ölüler ve sâlihlerden) şefaât istediklerinin delili: **“Allah'ın yanı sıra kendilerine zarar ve fayda veremeyecek kimselere ibâdet ediyor ve ‘Bunlar Allah katında bizim şefâatçilerimizdir’ diyorlar.”** [Yunus, 18]

Şefâat iki çeşittir: Bunlar ise, menfî şefâat ve müsbet şefâattir.

- 1) **Menfî Şefâat:** Sadece Allah'ın gücünün yeteceği hususlarda Allah'tan başkasından istenen şefaattir. Bunun bâtıl olduğunun delili ise Yüce Allah'ın şu buyruğudur:

“Ey îmân edenler! Hiçbir alışverişin, hiçbir dostluğun ve hiçbir şefâatin olmadığı gün gelmeden önce size rızık olarak verdiklerimizden infâk edin. Kâfirler ise zâlimlerin ta kendileridir.” [Bakara, 254]

- 2) **Müsbet Şefâat:** Allah'tan istenilen şefâattir. Şefâat eden kimse bu şefâati etmeye nâil olmasıyla Allah tarafından ikrâm olunmuş kimsedir. Kendisine Allah'ın izninden sonra şefâat olunacak kimse ise Allah'ın kendisinin sözünden ve amelinden râzı olduğu kimsedir. Nitekim Yüce Allah şöyle buyurmuştur:

“O'nun izni olmadan katında kim şefâat edebilir!” [Bakara, 255]

[Üçüncü Temel Esas]

Nebî sallallahu aleyhi ve sellem farklı farklı şeylere ibâdet eden insanların içinde zuhûr edip çıkmıştır. Onlardan bâzıları meleklerle, bâzıları peygamberler ve sâlihlere, bâzıları ağaçlara ve taşlara, bâzıları da güneşe ve aya ibâdet ediyorlardı. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bu kimselerin arasında hiçbir fark gözetmeden hepsiyle savaşmıştır. Bunun delili Yüce Allah'ın şu buyruğudur:

“Fitne (şirk) ortadan kalkıncaya ve din tümüyle Allah'ın oluncaya kadar onlarla savaşın.” [Enfâl, 3]

Güneşe ve ay'a ibâdet ettiklerinin delili Yüce Allah'ın şu buyruğudur:

“Gece, gündüz, güneş ve ay O'nun (kevnî) âyetlerindendir. Güneş'e de secde etmeyin ay'a da. Bilakis siz onları da yaratan Allah'a secde edin. Eğer O'na ibâdet ediciler iseniz.” [Fussilet, 37]

Meleklerle ibâdet ettiklerinin delili Yüce Allah'ın şu buyruğudur:

“Peygamber size asla melekleri ve peygamberleri rabler edinmenizi emretmez...” [Âli İmrân, 80]

Peygamberlere ibâdet ettiklerinin delili Yüce Allah'ın şu buyruğudur:

“Hem Allah şöyle buyurduğu vakit: ‘Ey Meryem'in oğlu İsâ! Sen mi dedin o insanlara ‘beni ve anamı Allah'ın yanı sıra iki ilâh edinin’ diye? (İsâ der ki:) Hâşâ! Sen bundan münezzehsin ya Rab! Benim için hak olmayan bir sözü söylemekliğim yakışık almaz. Eğer söylemiş olsam elbette Sen bilirsin. Sen bende olanı bilirsin ama ben, Sen'de olanı bilemem. Şüphesiz ki sensin Allâmu'l-Ğuyûb.” [Mâide, 116]

Sâlihlere ibâdet ettiklerinin delili Yüce Allah'ın şu buyruğudur:

“Onların kendilerine yalvarıp duâ ettikleri o kimseler, hangisi Rablerine daha yakın olacak diye vesîle arayıp dururlar. O'nun rahmetini umarlar ve O'nun azâbından korkarlar.” [İsrâ, 57]

Ağaçlara ve taşlara ibâdet ettiklerinin delili:

“Siz de gördünüz değil mi Lât ve Uzzâ'yı, üçüncü olarak da Menât'ı...” [Necm, 19]

Aynı zamanda Ebû Vâkıd el-Leysî'nin rivâyet ettiği şu hadîs de buna delîldir:

“Biz İslâm’a yeni girmişken Nebî sallallahu aleyhi ve sellem ile birlikte Huneyn’e yola çıktık. Yolda müşriklerin bir ağacına rastladık. Müşrikler bu ağacın yanında inzivâyâ çekilir ve üzerine silahlarını asarlardı. Bu ağaca Zâtu Envât derlerdi. Ardından yola devam ederken başka bir ağaca rastladık ve Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e: Yâ Rasûlallah tıpkı onların Zâtu envât’ı olduğu gibi bizim için de bu ağacı Zâtu Envât olarak tayin et, dedik... Bunun üzerine Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle dedi: **“Nefsim elinde olana yemin olsun ki siz tıpkı Mûsâ’nın kavminin Mûsâ’ya (şöyle) dedikleri gibi dediniz: “(Ey Mûsâ!) Onların nasıl bir ilâhları varsa (sen de) bize öyle bir ilâh yap! Musa dedi ki: Siz gerçekten câhil bir topluluksunuz.”** [Tirmizi, 2180]

[Dördüncü Temel Esas]

Zamanımız müşrikleri şirkleri bakımından önceki ilk müşriklerden daha azgın ve şiddetlidirler. Çünkü önceki ilk müşrikler rahatlık ve refah vaktinde şirk koşar, zorluk vaktinde ise şirk koşmaz ve dini yalnız Allah’a hâlis kılarlardı. Zamanımız müşrikleri ise her dâim şirk koşarlar. Rahatlık vaktinde de şirk koşarlar zorluk vaktinde de. Bunun delili Yüce Allah’ın şu buyruğudur:

“Gemiye bindikleri vakit (zorluk geldiği vakit) dini yalnız O’na hâlis kılarak sadece Allah’a yalvarır ve yakarırlardı. Ne zaman ki Allah onları kurtarıp karaya çıkardı, o vakit onlar şirk koşmaya devâm ettiler.” [Ankebut, 65]

Allah en doğruyu bilendir. Salât ve selâm Nebîmiz Muhammed’in, onun âilesinin ve tüm ashâbının üzerine olsun.

Ebu’l Huseyn

Muhammed b. Süleymân et-Temîmî

[Allah’ın rahmeti onun üzerine olsun]

Dört Temel Esas Risâlesi Şerhi

Şerh

Heysem B. Muhammed Cemîl Serhân

فضيلة الشيخ : هيثم بن جميل سرحان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Bütün övgüler Allah’adır. O’na hamd eder, O’ndan yardım ve bağışlanma isteriz. Nefislerimizin şerrinden ve kötü amellerimizden O’na sığınırız. Allah kimi hidâyete erdirmişse onu saptıracak kimse yoktur ve kimi de saptırmışsa onu hidâyete erdirecek kimse yoktur. Şehâdet ederim ki Allah’tan başka hak ilâh yoktur, O tektir ve ortağı yoktur. Yine şehâdet ederim ki Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem O’nun kulu ve rasûlüdür.

ÖN MUKADDİME

Dört temel esas risâlesinin müellifi:

Bu risâlenin müellifi, Şeyhu’l İslâm ve tevhîd davetinin müceddidi olan İmâm Muhammed b. Süleymân et-Temîmî’dir. Künyesi ise Ebu’l Huseyn’dir.

1115 hicri senesinde Uyeyne’de dünyâya gelmiş ve 1206 hicri senesinde de Dir’iyye’de vefât etmiştir.

Dört temel esas risâlesi, ilim talebesinin ezberlemesi gereken metinler silsilesinde ikinci sırada yer almaktadır. Bu risâleye özen göstermemizin birden fazla sebebi vardır. Bunlar ise şunlardır:

Âlimlerimizin bu risâleyi okuyup öğrenilmesini tavsiye etmeleri

Selef’i sâlih âlimlerinin yoluna uymamız

Bu risâlede zamanımız müşriklerinin şüphelerine cevapların olması

Bu risâlenin “Keşfu’s Şubuhât” kitabının özeti olması

"Keşfu’s Şubuhât" adlı kitaba başlamadan önce bu risâleyi okumaya başlarız, ta ki ilim talebesi herhangi bir şüpheye maruz kalmasin.

**DÖRT TEMEL ESAS
RİSÂLESİNİN İÇERİKLERİ**
Bu risâle üç kısma ayrılır. Bunlar:

1)

Mukaddime:

(Bu da saadetin
adresinin ne
olduğunu
içermektedir.)

2)

**Tevhîdi okuyup
öğrenmenin
önemi**

3)

Esas ve Kâideler

MUKADDİME

(Saadetin adresinin ne olduğunu içermektedir)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(1) Kerîm olan ve azîm arşın Rabbi olan Allah'tan seni dünyâ ve âhirette velî (dost) edinmesini (2) ve seni her nerede olursan ol mübârek kılmasını dilerim.(3)

(1) Müellifin risâleye besmele ile başlamasının başlıca sebepleri şunlardır:

Allah'ın kitâbına, rasûl ve nebîlerin sünnetine uyması

Âdetleri üzere tasnîf ve te'lîflerine besmele ile başlayan selef âlimlerinin yolunu tâkip etmesi

Allah'ın ismiyle teberrük etmesi

(2) Besmeleden sonra Şeyh -Allah ona rahmet etsin- âdeti üzere mukaddimesine ilim talebesine duâ ederek ve Allah'tan ilim talebesini bütün hayırlara ulaştırmasını isteyerek başlamıştır. Bu da onun ilim talebesine karşı olan düşkünlüğünü ve sevgisini ortaya koymaktadır.

(3) Allah'ın evliyâları îmân ile takvâyı cem eden kimselerdir.

Şeyhu'l İslâm İbnu Teymiyye rahimehullah şöyle demiştir: “Her kim mü'min ve muttakî ise o kimse Allah'ın velîsidir (dostudur).”

Bunun delili Yüce Allah'ın şu buyruğudur:

“Dikkat edin! Allah'ın velî (kul)larına hiçbir korku yoktur ve onlar üzülmeyeceklerdir. Onlar ki, îmân eden ve takvâlı olan kimselerdir.” [Yûnus, 62-63]

Bereket: Çoğalmak ve artmaktır.

Teberrük: Çoğalmasını ve artmasını talep etmektir.

Mübârek: Her nerede olursa olsun kendisinden faydalanılan şeydir.

TEBERRÜK İKİYE AYRILIR

Yasak olan teberrük:

Bu da, kendisi hakkında şer'î veya hissî bir yolla herhangi bir delilin sâbit olmadığı şeylerdir. Aynı zamanda bu, küçük şirk çeşitlerindendir.

Meşrû olan teberrük:

Bu da kendi içinde ikiye ayrılır:

Şer'î Teberrük:

Mescid-i Harâm veya Mescid-i Nebevî'de namaz kılmak buna örnektir.

Hissî Teberrük: İlim, duâ ve benzeri ibâdetler buna örnektir. Kişinin ilmi veya hayra olan davetiyle teberrük edilir. Zira bu bereket olmuş olur. Çünkü biz onun ilmi ve yapmış olduğu davet sebebiyle ondan pek çok hayır elde ederiz. Allah'ın kitaplarına bereket ve hayır koyduğu ve ümmetin de kendilerinden istifade ettiği Şeyhu'l İslâm İbnu Teymiyye ve diğer âlimlerin kitapları da buna örnektir.

*“Allah'tan seni,
kendisine
(nîmet)
verildiğinde
şükreden
kimselerden
yapmasını
dilerim.” (1)*

(1) Nîmet bir imtihândır. Zira bu konu hakkında pek çok delil vârid olmuştur. Onlar ise şunlardır: Yüce Allah şöyle buyurmuştur: **“Bir imtihân olarak sizi hayır ve şer ile sımayacağız.”**[Enbiyâ, 35] Yine şöyle buyurmuştur: **“(Süleymân), tahtı yanı başında yerleşmiş olarak görünce dedi ki: ‘Bu Rabbimin fazlındandır. Şükür mü yoksa nankörlük mü edeceğim diye beni sınamak içindir. Şükreden ancak kendisi için şükretmiş olur. Nankörlük edene gelince, o bilsin ki; Rabbimin hiç bir şeye ihtiyâcı yoktur (Ganî'dir), çok kerem sâhibidir (Kerîm'dir).”**[Neml, 40] Yine şöyle buyurmuştur: **“Amma insan, Rabbi onu deneyip de kendisine ikrâmda bulunduğunda, ona bol bol nîmetler verdiğinde: Rabbim bana ikrâm etti, der.”** [Fecr, 15]

Sünnetten ise, İsrâîl oğullarından Allah'ın kendilerini imtihân etmek istediği üç kişinin meşhur kıssası bunun delillerindendir.

[Nîmetin, Rubûbiyet ve Ulûhiyet Tevhîdiyle İlişkisi]

Nîmetin şükrü ikiye ayrılır:

Nîmetin vukû bulmasından sonra onun şükrünü edâ etmektir. Bu da üç şeyle olur.

Nîmet vukû bulmadan önce Allah ile olan ilişkidir.

Kalp İle

Dil İle

Âzâlar İle

Kalbin şükrü:
Kulun, Allah'ın bizzat nîmet veren olduğu hususundaki îmân ve i'tikâdının sıdk üzere olması ve kulda nîmet nâmına ne varsa hepsinin Allah'tan geldiğini bilmesiyle meydana gelir.

Dilin şükrü:
Allah'ın vermiş olduğu nîmetleri anlatmak, bunlara karşılık Allah'a hamd ve şükretmek ve O'nu övmekle olur. Nitekim Yüce Allah şöyle buyurur: **"Rabbînin nimetini de anlat!"** [Duhâ, 11]

Âzâların şükrü:
Allah'ın vermiş olduğu nîmetleri O'nu râzı edecek işlerde kullanarak, O'na takarrub için ibâdet etme ve emrine uyarak günahlardan kaçınma uğrunda kullanarak meydana gelir.

Bu kısım kulun, Allah'ın bizzat nîmet veren olduğuna kesin bir şekilde i'tikâd ve îmân etmesini gerektirir. Kulun kalbi Allah'tan başkasına taalluk etmemeli ve hayrı Allah'tan başkasından istememelidir. Nasıl ki cennet, kendisinin sâhibi olan Allah'tan isteniyorsa aynı şekilde rızkın da Allah'tan başkasından istenmesi uygun değildir. Zira Yüce Allah şöyle buyurmuştur: **"Ölümsüz ve her dâim Hayy olana tevekkül et."** [Furkan, 58] Yine şöyle buyurmuştur: **"Allah'ın yanı sıra ibâdet ettikleriniz size bir rızık vermeye mâlik değildir. Öyleyse rızık yalnız Allah katında arayın."** [Ankebût, 17] Yani rızık Allah'tan isteyin, başkasından değil! Yine şöyle buyurmuştur: **"O'na ibâdet edin ve O'na şükredin."** [Ankebût, 17]

(1) Sabır, ümmetin icmasıyla vâciptir.

İnsanlar musîbet ve sıkıntı halinde dört sınıfa ayrılırlar. Bunlar:

“Seni, belâyâ uğradığında sabreden (1) ve günah işlediğinde istiğfâr eden kullardan yapmasını dilerim.”

1. Belâ karşısında öfkelenmek: Bu harâm olan bir şeydir. Aynı zamanda büyük günahlardan bir günahdır. Belâ karşısında öfkelenmek üç şekilde olur:

- **Kalp ile öfkelenmek:** İmâm İbnu'l Kayyim rahimehullah bunun beyânı sadedinde şöyle demiştir: “İnsanların bazıları bu öfkeyi dilleri ile söylemeye cesaret edemez. Ancak içlerindeki nefis Rablerine bu hususta sûi zan besler ve kalbiyle; ‘Rabbim bana zulmetti, Rabbim beni mahrum etti, Rabbim bunu benden engelledi’ der.” Bundan dolayı karşılaştığı şeyleri azımsayan ya da çok bulan kimseler olduğu müşâhede edilebilir. Sen bu gibi şeylerden selâmette kalmış mısın diye kendini bir yokla bakalım! Zira eğer bundan selâmette kalmışsan çok azim bir şeyden kurtulmuşsun demektir.

- **Dil ile öfkelenmek:** Bu da feryât figân ederek, yas tutarak, ağıt yakarak, lânet okuyarak, küfür ederek veya buna benzer davranışlar sergileyerek meydana gelir.

- **Âzâlar ile öfkelenmek:** Bu da yanakları tokatlayarak, üst başı yırtarak/yolarak veya buna benzer davranışlar sergileyerek meydana gelir.

2. Sabretmek: Sabır ümmetin icmâsı ile vâciptir. Kişinin kalbi, dili ve âzâlarıyla sabretmesi üzerine vâciptir. İmâm Ahmed rahimehullah şöyle demiştir: “**Sabır Kurânda yaklaşık doksan yerde zikredilmiştir. Ümmetin icmâsıyla sabır vâciptir. Sabır îmânın yarısıdır. Zira îmân iki yarımdır. Bir yarısı sabır, diğer yarısı ise şükürdür.**” [İbnu'l Kayyim, Medâricu's Sâlikîn]

3. Rızâ göstermek: Bu müstehaptır. Derece bakımından da sabırdan daha üstündür.

4.Şükretmek: Bu da müstehaptır. Ancak bu, derece bakımından diğerlerinin en üstünü ve en kâmil olanıdır.

DÖRT TEMEL ESASA GİRİŞ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Bil ki, Allah seni kendisine itâat etmeye yöneltsin. İbrâhim'in dîni olan hanîflîk; dîni sadece O'na hâlis kılarak tek başına Allah'a ibâdet etmendir. Allah bütün insanlara bunu emretmiş ve onları bunun için yaratmıştır. Zira Yüce Allah şöyle buyurmuştur:

“Ben cinleri ve insanları başka bir şey için değil sadece bana ibâdet etsinler diye yarattım.” [Zâriyât, 56] (1)

Allah'ın seni kendisine ibâdet için yarattığını anladıysan şunu da bil ki; nasıl abdest olmadan namaz, namaz olarak sayılmıyorsa, aynı şekilde berâberinde tevhîd olmadan ibâdet de ibâdet olarak sayılmaz.

Abdestli iken abdesti bozan şeylerden biri yapıldığı zaman abdest nasıl bozuluyorsa, aynı şekilde eğer ibâdete şirk bulaşırsa bu ibâdet de bozulur.

Şirkin ibâdete karıştığı zaman onu bozacağını, amelleri boşa çıkaracağını ve sâhibinin de cehennemde ebedî olarak kalacağını öğrendiysen, üzerine düşen en önemli vazîfenin bu -şirkin- ne olduğunu öğrenmek olduğunu anlamışsındır. Eğer bunun ne olduğunu öğrenirsen umulur ki Allah seni bu bataklıktan kurtarır. Bu bataklık şirk bataklığıdır. Nitekim Yüce Allah bu şirk bataklığı hakkında şöyle buyurmuştur:

“Muhakkak ki Allah, kendisine şirk koşulmasını asla bağışlamaz. Ondan başka günahları ise dilediğine bağışlar.” [Nisâ, 48]

Bu da Yüce Allah'ın kitâbında zikrettiği şu dört kâideyi öğrenmekle olur.

BİRİNCİ TEMEL ESAS

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in kendileriyle savaştığı müşrikler, Allah subhânehu ve teâlâ'nın yaratıcı ve kâinâtın işlerini idâre edici olduğunu kabul ediyorlardı. Ancak buna rağmen bu, onları islâm dinine sokmadı. Bunun delili Yüce Allah'ın şu buyruğudur:

“(O müşriklere) de ki: Sizleri gökten ve yerden rızıklandıran kimdir? Kulaklara ve gözlere kim mâliktir? Ölüden diriye, diriden de ölüye kim çıkartıyor? Kâinâtın işlerini kim evirip çeviriyor? Diyecekler ki: Allah (yapıyor). De ki: Öyleyse hiç sakınmaz mısınız?” [Yûnus, 31]. (2)

(1) Müellif rahimehullah burada tevhîdi neden öğrendiğimizi açıklamıştır.

(2) Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'in kendilerine gönderildiği müşrikler rubûbiyet tevhîdini ikrâr ediyor olmalarına rağmen Nebî sallallahu aleyhi ve sellem onlarla savaşımıştır. O kâfirler ile Nebî sallallahu aleyhi ve sellem arasındaki çekişme ulûhiyyet (ibâdet) tevhîdi hakkındaydı. Çünkü her kim bir ibâdeti Allah'tan başkasına yöneltirse bu kimse müşrik ve kâfir olmuştur.

İKİNCİ TEMEL ESAS

O müşrikler şöyle diyorlardı: “Biz onlara (ölülere, sâlihlere) başka bir şey için değil, sadece bizi Allah’a yaklaştırmaları ve bize şefâat etmeleri için duâ edip yöneliyoruz.”

O müşriklerin, onlardan (ölüler ve sâlihlerden) kendilerini Allah’a yaklaştırmalarını istediklerinin delili:

“O’nun (Allah’ın) dışında velîler edinenler; biz onlara, bizi sadece Allah’a daha çok yaklaştırsınlar diye ibâdet ediyoruz (demektedirler). Doğrusu Allah, ayrılığa düştükleri şeylerde aralarında hüküm verecektir. Şüphesiz Allah yalancı ve kâfir olan kimseyi doğru yola iletmez.” [Zümer, 3](1)

Onlardan (ölüler ve sâlihlerden) şefâat istediklerinin delili:

“(O müşrikler) Allah’ın yanı sıra kendilerine zarar ve fayda veremeyecek kimselere ibâdet ediyor ve ‘bunlar Allah katında bizim şefâatçilerimizdir’ diyorlar.” [Yunus, 18]

Şefâat iki çeşittir. Bunlar ise; menfî şefâat ve müsbet şefâattir: (2)

- 1) **Menfî Şefâat:** Sadece Allah’ın gücünün yeteceği hususlarda Allah’tan başkasından istenen şefâattir. Bunun bâtil olduğunun delili ise Yüce Allah’ın şu buyruğudur:

“Ey îmân edenler! Hiçbir alışverişin, hiçbir dostluğun ve hiçbir şefâatin olmadığı gün gelmeden önce size rızık olarak verdiklerimizden infâk edin. Kâfirler ise zâlimlerin ta kendileridir.” [Bakara, 254]

- 2) **Müsbet Şefâat:** Bu da, Allah’tan istenen şefâattir. Şefâat eden, bu şefâati etmeye nâil olmasıyla Allah tarafından ikrâm olunmuş kimsedir. Kendisine -Allah’ın izninden sonra- şefâat edilecek kimse ise Allah’ın kendisinin sözünden ve amelinden râzı olduğu kimsedir. Nitekim Yüce Allah şöyle buyurmuştur:
“O’nun izni olmadan katında kim şefâat edebilir!” [Bakara, 255]

(1) Şirk ve küfür ehli burada, ibâdet ettikleri bâtil ilahlarına sâdece kendilerini Allah’a yaklaştırmaları ve şefâat talebinde bulundukları için duâ ettiklerini ve yöneldiklerini öne sürmektedirler. Bu kimseler böyle yaptıklarından dolayı Nebî sallallahu aleyhi ve sellem onları kâfir olarak görmüş ve onlarla savaşımıştır.

(2) Şefâatin lügattaki manası: Ekleme ve bir şeyi iki yapmaktır.

Şerîattaki manası ise: Fayda elde etme ve zararı defetme hususunda başkası için aracı olmaktır.

Şefâatin Kısımları

Menfi Şefâat:

Bu, Kurân'ın nefyettiği ve sadece Allah'ın gücünün yeteceği hususlarda Allah'tan başkasından istenen şefâattir.

Hükmü: Büyük şirktir.

Sahibi: Müşriktir.

Mahlûkun Gücünün Yettiği Hususlardaki Şefâat:

Bu dört şartla geçerli olur:

1. Şefâat edenin hâzır olması
2. Diri olması
3. Kâdir olması
4. Onu sadece bir sebep olarak görmesi

Müsbet Şefâat:

Sadece Allah'tan istenilmesi gereken şefâattir. Bunun da üç şartı vardır. Bunlar ise şunlardır:

1. Allah'ın şefâat için izin vermesi
2. Allah'ın şefâat edecek kimseden râzı olması
3. Allah'ın, kendisine şefâat olunacak kişiden râzı olması

Müsbet şefâat ikiye ayrılır:

Umûmi şefâat:

Rasûller, nebîler, melekler, muvahhidler, çocuklar ve diğerlerinin edeceği umûmi şefâattir. Bu şefâatler:

Husûsi Şefâat:

Sadece Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'e has olan ve bunda başka bir kimsenin kendisine ortak olamayacağı şefâattir. Bu şefâatler ise şunlardır:

Muvahhidlerin cennetteki derecelerinin yükselmesi için edecekleri şefâat

Muvahhidlerden cehenneme girmeyi hak eden kimselere cehenneme girmemele-ri için edecekleri şefâat

Muvahhidlerden cehenneme giren kimselere cehennemden çıkarılmaları için edecekleri şefâat

Şefâatu'l uz mâ

Azâbının hafiflemesi için amcası Ebû Tâlib'e edeceği şefâat

Cennetin kapısının açılması için edeceği şefâat

ÜÇÜNCÜ TEMEL ESAS (1)

Nebî sallallahu aleyhi ve sellem farklı farklı şeylere ibâdet eden insanların içinde zuhûr edip çıkmıştır. Onlardan bâzıları meleklerle, bâzıları peygamberler ve sâlihlerle, bâzıları ağaçlara ve taşlara, bâzıları da güneşe ve aya ibâdet ediyorlardı. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bu kimselerin arasında hiçbir fark gözetmeden hepsiyle savaştı. Bunun delili Yüce Allah'ın şu buyruğudur:

“Fıtne (şirk) ortadan kalkıncaya ve din tümüyle Allah'ın oluncaya kadar onlarla savaşın.” [Enfâl, 3]

Güneşe ve aya ibâdet ettiklerinin delili Yüce Allah'ın şu buyruğudur:

“Gece, gündüz, güneş ve ay O'nun (kevnî) âyetlerindendir. Güneş'e de secde etmeyin ay'a da. Bilakis siz onları da yaratan Allah'a secde edin. Eğer O'na ibâdet ediciler iseniz.” [Fussilet, 37]

Meleklerle ibâdet ettiklerinin delili Yüce Allah'ın şu uyuğudur:

“Peygamber size asla melekleri ve peygamberleri Rabler edinmenizi emretmez...” [Âli İmrân, 80]

(1) Bu kâide, şirk sâdece putlara taparak olur diyen kimselere red makâmında apaçık büyük bir delildir. Zira bu konudaki şer'î deliller o dönemdeki putlar hakkında da vârid olmuş ve diğer ibâdet ettikleri bâtil şeyler hakkında da. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem putlar ve diğerleri arasında bir ayrım yapmamış, bilakis hepsini tâğutlardan saymıştır. Bundan dolayı Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem dîn tümüyle Allah'a hâlis kılınsın diye istisna olmaksızın onların hepsiyle savaştı.

Peygamberlere ibâdet ettiklerinin delili Yüce Allah'ın şu buyruğudur:

“Hem Allah şöyle buyurduğu vakit: ‘Ey Meryem’in oğlu İsâ! Sen mi dedin o insanlara ‘beni ve anamı Allah’ın yanı sıra iki ilâh edinin’ diye? (İsâ der ki:) Hâşâ! Sen bundan münezzehsin yâ Rab! Benim için hak olmayan bir sözü söylemekliğim yakışık almaz. Eğer söylemiş olsam elbette Sen bilirsin. Sen bende olanı bilirsin ama ben, Sen’de olanı bilemem. Şüphesiz ki sensin Allâmu’l-Guyûb.” [Mâide, 116]

Sâlihlerle ibâdet ettiklerinin delili Yüce Allah'ın şu buyruğudur:

“Onların kendilerine yalvarıp duâ ettikleri o kimseler, hangisi Rablerine daha yakın olacak diye vesîle arayıp dururlar. O’nun rahmetini umarlar ve O’nun azâbından korkarlar.” [İsrâ, 57]

Ağaçlara ve taşlara ibâdet ettiklerinin delili:

“Siz de gördünüz değil mi Lât ve Uzzâ’yı, üçüncü olarak da Menât’ı...” [Necm, 19]

Aynı zamanda Ebû Vâkıd el-Leysî’nin rivâyet ettiği şu hadîs de buna delîldir:

*“Biz İslâm’a yeni girmişken Nebî sallallahu aleyhi ve sellem ile birlikte Huneyn’e yola çıktık. Yolda müşriklerin bir ağacına rastladık. Müşrikler bu ağacın yanında inzivâyâ çekilir ve üzerine silahlarını asarlardı. Bu ağaca Zâtu Envât derlerdi. Ardından yola devam ederken başka bir ağaca rastladık ve Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e: Yâ Rasûlallah tıpkı onların Zâtu Envât’ı olduğu gibi bizim için de bu ağacı Zâtu Envât olarak tayin et, dedik... Bunun üzerine Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle dedi: **“Nefsim elinde olana yemin olsun ki, siz tıpkı Mûsâ’nın kavminin Mûsâ’ya (şöyle) dedikleri gibi dediniz: “(Ey Mûsâ!) Onların nasıl bir ilâhları varsa (sen de) bize öyle bir ilâh yap! Musa dedi ki: Siz gerçekten câhil bir topluluksunuz.”*** [Tirmizi, 2180]

DÖRDÜNCÜ KÂİDE

Zamanımız müşrikleri şirkleri bakımından önceki müşriklerden daha azgın ve şiddetlidirler. Çünkü önceki müşrikler rahatlık ve refah vaktinde şirk koşar, zorluk vaktinde ise şirk koşmaz ve dini yalnız Allah'a hâlis kılarlardı. Zamanımız müşrikleri ise her dâim şirk koşarlar. Rahatlık vaktinde de şirk koşarlar zorluk vaktinde de. Bunun delîli Yüce Allah'ın şu buyruğudur:

“Gemiye bindikleri vakit (zorluk geldiği vakit) dini yalnız O'na hâlis kılarak sadece Allah'a yalvarır ve yakarırlardı. Ne zaman ki Allah onları kurtarıp karaya çıkardı, o vakit onlar şirk koşmaya devâm ettiler.” [Ankebut, 65] (1)

Allah en doğruyu bilendir. Salât ve selâm Nebîmiz Muhammed'in, onun âilesinin ve tüm ashâbının üzerine olsun.

(1) Müellif rahimehullah bu kâidede zamanımız müşriklerinin -şirk hakkındaki- tutumlarının ne kadar tehlikeli olduğunu beyân etmiştir. Şöyle ki, zamanımız müşriklerinin şirkleri önceki müşriklerden daha şiddetlidir. Çünkü zamanımız müşrikleri rahatlık vaktinde de şirk koşuyorlar zorluk vaktinde de. Geçmişteki müşrikler ise sadece rahatlık vaktinde şirk koşup zorluk vaktinde Allah'ı ve yegâne bir oluşunu itirâf ediyorlardı.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in kendilerine gönderildiği müşriklerin şirkleri daha hafif olmasına rağmen Allah onları kâfirlerden saymışken, rahatlıkta ve zorlukta her dâim şirk koşan kimsenin hâli hakkında ne dersin? Elbette onlar haydi haydi müşrik ve kâfirdirler.

Dört temel esas risâlesi genel olarak Keşf-ı Şubuhât kitabının özetidir. Ancak Dört Temel Esas kitabının özeti de kısacası söyle vabiliriz:

1) Mukaddimemin Özeti

Mukaddimede saâdetin adresinin ne olduğunun açıklaması vardır. Saâdetin adresi üçtür. Bunlar:

Nîmet verildiğinde şükretmek:

Belâya uğradığında sabretmek:

Nîmet bir imtihândır. Bunun delili Yüce Allah'ın şu buyruğudur: **“Bir imtihân olarak sizi hayır ve şer ile sınamacağız.”** [Enbiyâ, 35]

Nîmetin şükürü iki kısımdır:

1) **Rubûbiyyet tevhîdi ile alâkalı kısım**

2)

Ulûhiyyet tevhîdi ile alâkalı olan kısım:

Bu ise üç şeyle olur;

İnsanlar dünyâda belâ ve sıkıntı halinde dört sınıfa ayrılır. Bunlar ise:

1. Sınıf: Öfkelenen

Belâ ve sıkıntı karşısında öfkelenmek büyük günahdır. Hatta bu, küçük şirke bile gidebilir. Bu öfke; kalp, dil ve âzâlar ile gerçekleşir.

2. Sınıf: Sabreden

Belâ ve sıkıntı karşısında sabretmek ümmetin icmâsı ile vâciptir. Kişinin kalbi, dili ve âzâları ile sabretmesi gerekir. Zira sabrın başı acı, sonu ise baldan tatlıdır.

Bunun örneği, kişinin cenneti sadece Allah'tan istemesi gibidir. Çünkü cennetin sâhibi Allah subhânehu ve teâlâ'dır. Aynı şekilde rızık da sadece Allah'tan istenir. Bundan dolayı kulun kalbinin sadece Allah'a taalluk etmesi gerekir başka kimseye değil.

Kalp ile şükretmek:

Bu, kişinin kendi üzerinde nîmet nâmına ne varsa hepsini verenin başkasının değil sadece Allah olduğunu kalbiyle itirâf ve ikrâr etmesiyle olur.

Dil ile şükretmek:

Şu âyet bunun örneğidir: **“Bu, Rabbimin fazlındandır. Şükür mü yoksa nankörlük mü edeceğim diye beni sınamak içindir.”** [Neml, 40]

Âzâlar ile şükretmek:

Nîmetleri, kendisine bu nîmetleri veren Allah'a şükür yolunda kullanarak olur. Her bir nîmetin kendine has şükürü vardır. Mesela; mal nîmetinin şükürü Allah'a itâat uğrunda onu infâk etmektir. İlim nîmetinin şükürü ise kendisine soru soran kimseyi bilgilendirmektir.

3. Sınıf: Râzı olan Belâ ve sıkıntı karşısında rızâ göstermek müstehaptır. Kul rabbinden tam bir şekilde râzı olduğu zaman başına gelen herşeyin Allah'tan olduğunu bilir. Zira Allah, kulu için bir şey takdir etmiş olmasın ki o şey onun için hayır olmasın.				
4. Sınıf: Şükreden Belâ ve sıkıntı karşısında şükretmek bu sınıfların en üstünü ve en sevimli olanıdır. Zira Allah'ın kullarından en sevimli kimseler şükredenlerdir.				
Günah işlediğinde istiğfâr etmek				
Hanîflik; İbrâhim aleyhisselâm'ın dînidir. Allah seni kendisine ibâdet etmen için yarattı. Beraberinde tevhîd olmadan ibâdet, ibâdet olarak sayılmaz. Eğer ibâdete şirk bulaşırsa bu ibâdet bozular, şirk amelleri boşa çıkarır ve sâhibi de cehennemde ebedî olarak kalır. Üzerine düşen en önemli vazife bu -şirkin- ne olduğunu öğrenmektir.	Tevhîdi ve şirki niçin öğreniyor ve öğretiyoruz?			
Birinci Kâide: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in kendileriyle savaştığı müşrikler rubûbiyyet tevhîdini ikrâr ediyorlar, ancak ulûhiyyet (ibâdet) tevhîdini ikrâr etmiyorlardı. Bundan dolayı sadece rubûbiyyet tevhidini ikrâr etmeleri onları İslâm'a sokmamıştır.	2) Dört Temel Esasın Özeti			
İkinci Kâide: Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'in zamanındaki müşrikler putlara, kendilerini Allah'a yaklaştırmaları ve kendilerine Allah indinde şefâat etmeleri için ibâdet ediyorlardı.				
Üçüncü Kâide: Nebî sallallahu aleyhi ve sellem farklı farklı şeylere ibâdet eden insanların içinde zuhûr etmiş ve onların şirkleri arasında da hiçbir fark gözetmemiştir.				
Dördüncü Kâide: Zamanımız müşrikleri şirkleri bakımından önceki müşriklerden daha şiddetlidirler.				

DÖRT TEMEL ESAS KİTABININ İMTİHÂNI

İsim:
Kitâbu't tevhîdden ezberlenen miktar:
Dört temel esası ezbere biliyor musun?

1) Aşağıda yazılanların her biri için Kurân'dan veya Sünnet'ten bir delil yazınız.

Nîmet bir imtihândır.	
Müşrikler rubûbiyyet tevhidini ikrâr ediyorlardı.	
Müşriklerin amaçları Allah'a yaklaşmaktı	
Menfî şefâat	
Müşrikler güneşe ve ay'a ibâdet ediyorlardı	
Müşrikler meleklerle ibâdet ediyorlardı	
Müşrikler peygamberlere ibâdet ediyorlardı	
Müşrikler sâlihlere ibâdet ediyorlardı	
Müşrikler taşlara ve ağaçlara ibâdet ediyorlardı	
Önceki müşrikler zorluk vaktinde yalnız Allah'a duâ ediyorlar ve rahatlık vaktinde ise şirk koşuyorlardı	
Şirk kişiyi dinden çıkarır	

2) Aşağıdakilerle ilgili bildiklerinizi yazınız.

SORU	CEVAP
Tevhîdi niçin öğreniyoruz?	1) 2) 3) 4) 5)
Dört temel esası niçin öğreniyoruz?	1) 2) 3) 4)
Dört temel esasın kısımları nelerdir?	1) 2) 3)
Dört temel esas kitabı hangi kitabın özetidir?	
Dört temel esas risâlesinden önce Keşfu's Şubuhât kitabını okumak neden uygun görülmemiştir?	
Saadetin adresi nelerdir?	1) 2) 3)
Hanîflik nedir?	
Dört temel esası öğrenmenin faydaları nelerdir?	
Allah'ın velîleri kimlerdir?	Şeyhu'l İslâm İbnüTeymiyye dedi ki: ...
Bunun delîli nedir?	
Nîmetin şükrü ne ile olur? Ornekle açıklayınız.	-1 -2 -3
Kulun Allah ile olan ilişkisi nasıl olmalıdır?	

Sıkıntı ve belâ anında insanlar kaç sınıftır ve hükümleri nelerdir?	1) 2) 3) 4)
Şefâatin lugattaki ve şerîattaki manası nedir?	
Şefâat kaç kısma ayrılır?	1) 2)
Müsbet şefâatin şartları nelerdir ?	1) 2) 3)
Müsbet şefâat kaç a ayrılır ?	
Müsbet şefâatin kısımlarını yazınız ?	1) 2)
Birinci kâide nelerden bahseder?	
İkinci kâide nelerden bahseder?	
Üçüncü kâide nelerden bahseder?	
Dördüncü kâide nelerden bahseder?	
Bir amele şirk bulaşırsa o amelin hükmü nedir? Delili ile yazınız.	

Kişiyi İslâm Dînininden Çıkaran Hususlar

Te'lif

Şeyhulislâm Müceddid

Ebu'l Huseyn Muhammed b. Süleymân et-Temîmî

[Allah ondan razı olsun]

Şerh

Mescid-i Nebvî Müderrislerinden

Heysem bin Muhammed Cemîl SERHÂN

<http://attasseel-alelmi.com>

Web Sitesi Editörü

*[Allah kendisine, ana babasına ve bu kitabın basımında emeği geçen bütün
herkese mağfiret buyursun]*

Birinci Baskı

Bütün Hakları Mahfûzdur

Müellifin izniyle Basılıp Ücretsiz Dağıtılabılır

Lütfen iletişime geçin

islamtorrent@gmail.com

Şeyhulislâm Müceddid İmâm

Ebu'l Huseyn Muhammed b. Süleymân et-Temîmî
rahimehullah şöyle der:

“Bil ki İslâm’ı bozan hususlar on tanedir.”

Birincisi: Yüce Allah’a, ibadetinde şirk koşturur. Yüce Allah şöyle buyurur: “Hiç şüphesiz Allah, kendisine şirk koşulmasını asla bağışlamaz. Onun dışındaki günahları ise, dilediği kimse için bağışlar.” [en-Nisa, 48] Yine şöyle buyurur: “Her kim de Allah’a şirk koşarsa, Allah ona cenneti haram kılar, onun varacağı yer cehennemdir. Zalimlerin hiçbir yardımcıları yoktur.” [el-Mâide, 72] Cinler için veya türbeler için kurban kesenin yaptığı gibi Allah’tan başkasına kurban kesmek bu şirkin bir örneğidir.

İkincisi: Her kim kendi ile Allah arasında vâsıtalar edinir; onlara dua edip yalvarır, onlardan şefaât ister ve onlara tevekkül ederse icmâ ile kâfir olur.

Üçüncüsü: Her kim müşrikleri tekfir etmez veya küfürlerinde şüphe ederse yada yollarını doğru olarak görürse kâfir olur.

Dördüncüsü: Her kim Nebi sallallahu aleyhi ve sellem’den başkasının yolunun onun yolundan daha mükemmel olduğuna veya tâğutların hükmünü onun hükmüne üstün tutanların yaptığı gibi, başkasının hükmünün onun hükmünden daha güzel olduğuna i’tikad ederse kâfirdir.

Beşincisi: Râsûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in getirdiklerinden herhangi birine buğzeden -isterse onunla amel etsin- kâfir olur.

Altıncısı: Her kim Râsûl sallallahu aleyhi ve sellem’in dininden herhangi bir şeyle ya da Allah’ın herhangi bir sevabı veya cezasıyla alay ederse kâfir olur. Bunun delili Yüce Allah’ın şu buyruğudur: “Allah ile mi, âyetleriyle mi, Rasûlüyle mi alay ediyordunuz? Boşuna özür dileyip durmayın! Sizler imanınızdan sonra kâfir oldunuz.” [et-Tevbe, 65-66]

Yedincisi: Sihirdir. Sarf ve Atf [denilen şeyler de] sihirdendir. Her kim sihir yapar veya ona rıza gösterirse kafir olur. Bunun delili yüce Allah'ın şu buyruğudur: *"O ikisi: 'Bizler ancak bir imtihan vesilesiyiz, sakın kafir olma!' demedikçe hiç kimseye öğretmezlerdi."* [el-Bakara, 102]

Sekizincisi: Müşriklere destek vermek ve müslümanların aleyhine onlara yardım etmek. Bunun delili ise Yüce Allah'ın şu buyruğudur: *"Sizden her kim onları (yahudi ve hristiyanları) dost edinirse, şüphesiz o da onlardandır. Muhakkak ki Allah, zalimler topluluğunu hidâyete erdirmez."* [el-Mâide, 51]

Dokuzuncusu: Hızır'ın Mûsa aleyhisselam'ın şeriatından çıkabilmesi gibi insanlardan bazılarının da Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'in şeriatından çıkabileceğine inanan kimse kafirdir.

Onuncusu: Yüce Allah'ın dininden yüz çevirmektir. [Öyle ki] onu ne öğrenir, ne de onunla amel eder. Bunun delili yüce Allah'ın şu buyruğudur: *"Kendisine Rabbinin âyetleri hatırlatıldığı halde onlardan yüz çevirenden daha zâlim kim olabilir! Biz elbette mücrimlerden intikam alanlarız."* [es-Secde, 22]

İslâm'dan çıkaran bu şeylerin tümü hakkında şaka yapan, ciddi olan ve korkan arasında herhangi bir fark yoktur. Sadece ikrah altında (zorlama ve baskı altında) olan müstesnadır. Bunların hepsi, tehlike açısından islamdan çıkaran şeylerin büyükleri ve en çok düşülenleridir.

Müslüman bunlardan şiddetle sakınmalı ve nefsi hakkında onlara düşmekten korkmalıdır. Öfkesini ve acı verici azâbını gerektirecek durumlardan Allah'a sığınırız. Allah'ın salat ve selamı yaratılmışların hayırlısı Muhammed'in, âilesinin ve ashâbının üzerine olsun.

ŞERH

Müellifin Mukaddimesi

BİSMİLLAHİRRAHMÂNİRRAHİM

“Bil ki İslâm’ı bozan hususlar on tanedir.”

Âlimlerin kitaplarına besmele ile başlamalarındaki sebepler nelerdir?

Kur’ân-ı Azîz, enbiyâ ve rasûllerin yolundan gitmek ve onları örnek almak.

“Allah’ın ismiyle başlanmayan her önemli işin ardı kesiktir...” hadisini göz önünde bulundurmak [hadis zayıf olsa dahi]

Selef âlimlerinin yolundan gitmek

Bereket hasıl olması için Allah’u teâla’nın mübarek ismiyle başlamak.

Eğer Kitap ve Sünnette herhangi bir sayı zikrediliyorsa:

Kitap ve sünnet naslarında bu sayının dışına çıkacak bir bilgiye ulaşamaz isek, o sayının bir mefhûmu olmuş olur ki bu sayı üzerine ekleme yapılamaz. Cibrîl hadisinde zikredilen imânın rükunlarının sayısı buna örnektir.

Ancak Kitâp ve Sünnet naslarında bu sayının dışına çıkabileceğimiz bir başka bilgiye ulaşırsak o zaman bahsi geçen sayının bir mefhumu yoktur ki kitap ve sünnette vârid olduğu şekliyle ekleme yapılır. “Beş haslet fîtrattandır” hadisi ve “Helak edici yedi şeyden sakının” hadisi buna örnektir.

Sayının bazen zikredilip, bir mefhumu olmamasının sebebi nedir?

Bu, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'in güzel öğreticiliğinden ötürü gelir ki; dinleyiciyi birazdan o mecliste zikredilecek şeylere karşı hazırlayıp iyice kavramaya sevk eder. Böylece üzerinden uzun bir zaman geçse bile tekrar hatırlaması kolay olur. Tıpkı şu hadiste olduğu gibi: “Üç şey hususunda yemin ederim; onları şimdi iyi belleyin! : ‘Bir kulun sadakadan dolayı malı eksilmez.’ İşte Müellif rahimehullah da burada bu üslubu kullandı.

Neden İslâm'dan çıkaran bu hususları öğreniyoruz?

Bu hususlardan ve bunlara düşmekten uzak duralım diye öğreniyoruz. Çünkü bu öyle büyük bir fâidedir ki bunun ötesinde daha önemli bir fayda yoktur. Abdesti ve namazı bozan hususları onlar bozulmasın diye nasıl öğreniyorsak, bu hususları da aynı şekilde öğreniyoruz. Nitekim Huzeyfe bin el-Yeman radiyallahu anhu şöyle der: “İnsanlar Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e hayırdan sorar, ben ise içine düşmekten korktuğum için şerden sorardım.”

Nevâkidü'l İslâm Nedir?

Kişinin İslâm'ını bozan ve kendisi ile büyük küfre düşülen hususlardır. İslâmın tanımı ise: Allah'a tevhid ile teslim olmak, itâat ile emirlerine boyun eğmek, şirk ve müşriklerden uzak olmaktır.

Manası:
Müslümanı kendisiyle İslâm'dan büyük küfre götüren hususlardır. Allah'tan afiyet ve selamet dileriz.

Alimlerin bazen “İslâm'ı bozan”, “İslâm'dan çıkaran” veya bazen “İslâm'ı boşa çıkaran şeyler” diye farklı tabirler kullanmasının sebebi:
Bunlar talebenin sıkılmaması için alimin çeşitli şekillerde zikretmesindendir. Zira manaları aynıdır. Örnek: İslâm'ı bozan hususlar, namazı bozan haller ve orucu ifsad eden şeyler...

İslâmı bozan bu hususlar hakkında âlimler arasında ittifak var mıdır?
el-Cevap:
Vardır.

İslâm'dan çıkaran hususlar bu kadarla mı sınırlıdır?
Hayır. Bu kadar ile sınırlı değildir. Öyle ise neden “on tanedir” dedi? Çünkü en tehlikeli olanları zikretti ki ezberlenebilsin.

İslamdan çıkaran hususları bazı başlıklar altında sınırlamak mümkün mü?

Sözlü olanlar: Örnek: Allah'a, Rasûlüne veya dine sövmek.	Fiili olanlar: Örnek: Sihir yapmak.	İ'tikâdi olanlar: Allah'ın yanı sıra başkasından bazı menfaatlerin elde edilebileceği inancı.	Şek üzere olanlar: Kendisine peygamberimiz sallallahu aleyhi ve sellem'in daveti ulaşan yahudi ve hristiyanların tekfirinde şekke düşmek.
---	---	--	--

Nebî sallallahu aleyhi ve sellem İslâm'dan çıkaran bu on hususu zikretti mi? Bunun delili nedir?

Evet, Nebi sallallahu aleyhi ve sellem İslâm'dan çıkaran bu hususları zikretmiştir. Tümü'nün delilleri Kitap ve Sünnet ile sabittir. Yüce Allah şöyle buyurmuştur: **"Böylece suçluların yolu belli olsun diye âyetleri iyice açıklıyoruz."** [el-En'âm, 55]

Bir kimse, İslâm'dan çıkaran hususlardan birini işleyeni görüp işitirse onu tekfir edebilir mi?

Hayır. Bu durumda rabbani alimlere veya şer'î mahkemelere müracaat etmesi gerekir. Nitekim Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurur: **"Bir kimse din kardeşine 'ey kafir!' der ise bu söz onlardan birisine geri döner."**

Daha önce İslâm'dan çıkaran hususları te'lif eden oldu mu?

Fıkıh kitabı te'lif eden herkes mürtedin hükmü bölümünde dinden çıkaran bu hususları zikretmiştir. Ancak müellif bu konuyu mücerred bir kitap halinde kaleme alan ilk kişidir.

İslâm'dan çıkaran şeyler hususunda fiiller ile bu fiillerin failleri arasında bir ayırım . gözetilir mi?

Evet. Bu kaçınılmazdır. Çünkü her küfre düşen üzerine kâfirlik damgası vurulmayabilir. Öyle ki muayyen tekfirde hüccetin ulaştırılıp şüphelerin ortadan kaldırılması gereklidir. Müellifin amacı muayyen şahısların tekfiri değil, aksine ümmete içtenlik ve samimiyet esaslı bir sakındırmadır. Ta ki dinden çıkaran bu hususların içine düşmesinler.

Nevakidu-l islami öğrenen ne yapmalıdır?

Müslümanın bunlara düşmekten korkup sakınması, ayrıca başkalarını sakındırması gerekir. Ancak bunu şahıslara indirgeme durumunda büyük alimlere ve şer'i mahkemelere müracaat edilmesi gerekir. Yüce Allah şöyle buyurur: “Andolsun, size kendi içinizden öyle bir peygamber gelmiştir ki, sizin sıkıntıya düşmeniz ona çok ağır gelir. O, size çok düşkün, mü'minlere karşı da çok şefkatlidir.” [et-Tevbe, 128]

**NEVÂKİDU'L-İSLÂMIN
BİRİNCİSİ**

Yüce Allah'a, ibadetinde şirk koşturaktır. Yüce Allah şöyle buyurur: “Hiç şüphesiz Allah, kendisine şirk koşulmasını asla bağışlamaz. Onun dışındaki günahları ise, dilediği kimse için bağışlar.” [en-Nisa, 48] Yine şöyle buyurur: “Her kim de Allah'a şirk koşarsa, Allah ona cenneti haram kılar, onun varacağı yer cehennemdir. Zalimlerin hiçbir yardımcısı yoktur.” [el-Mâide, 72] Cinler için veya türbeler için kurban kesenin yaptığı gibi Allah'tan başkasına kurban kesmek bu şirkin bir örneğidir.

ŞİRKİN ÇEŞİTLERİ

BÜYÜK ŞİRK

[Bu, müellif rahimehullah'ın risâlesinde kasedettiği şirktir.]

Manası: Allah'tan başkasının kainatta gizli tasarruflarda bulunduğuna, faydayı celbettiğine veya zararı defettiğine inanılmasıdır.

KÜÇÜK ŞİRK

Manası: Allah'ın sebep kılmadığını sebep kılmaştır. Ayrıca büyük şirke vesile olan şeylere de küçük şirk denir.

- (Büyük şirk) Dinden çıkarır.
- Yapılmış ve yapılacak tüm amelleri boşa çıkarır.
- Kanı ve malı veliyyul emrin gözetiminde helal olur.
- Cehennemde ebediyyen kalmayı gerektirir.
- Büyük şirkin kriteri, şeriatta büyük şirk olarak adlandırılması ile hasıl olur.
- Şeriatta şirk veya küfür kelimeleri ma'rife olarak "elif lam" takısıyla vârid olursa büyük olarak addedilir.

- Küçük şirk dinden çıkarmaz.
- Küçük şirk sadece yapılan o ameli boşa çıkarır.
- Kanı ve malı helal kılmaz.
- Ebedi cehennemi gerektirmez.
- Küçük şirk şeriatta bu şekilde addedilince küçük olarak bilinir.
- Şeriatta şirk ve küfür olarak isimlendirilen ve ma'rife olarak gelmeyen "elif-lâm" takısız lafızlardır.

BÜYÜK ŞİRK AFFEDİLİR Mİ?

Büyük şirk üzere ölen affedilmez. Yüce Allah şöyle buyurur: *"Şüphesiz Allah kendisine şirk koşulmasını asla bağışlamaz."* [en-Nisa, 48] Ancak tevbe ederse affedilir. Yüce Allah şöyle buyurur: *"Ey nefisleri aleyhine haddi aşan kullarım! Allah'ın rahmetinden ümidinizi kesmeyin! Şüphesiz Allah tüm günahları affeder. Şüphesiz Ğafûr Rahîm olan O'dur."* [ez-Zümer, 53]

Bu husus kıyametin hemen öncesinde güneşin batıdan doğmasına kadar devam eder. Nebi sallallahu aleyhi ve selem şöyle buyurmuştur: **"Hicret sona ermez, tevbe sona erene kadar. Yine tevbe sona ermez, güneş batıdan doğana kadar."** Ayrıca kendisine ölüm gelip can çekişene kadarki süre zarfında tevbe kabul edilir. Yüce Allah şöyle buyurur: *"Yoksa (makbul) tevbe, kötülükleri yapıp yapıp da kendisine ölüm gelip çatınca, 'İşte ben şimdi tevbe ettim' diyen kimseler ile kafir olarak ölenlerinki değildir."* [en-Nisâ, 16]

HARAMLARIN KISIMLARI

KÜÇÜK GÜNAHLAR

Dinin haram kıldığı, ancak özel olarak bir ceza belirtmediği günahlarıdır.

BÜYÜK GÜNAHLAR

Kendisi hakkında ceza, lanet, rahmetten kovulma, **"Bunu yapandan beriyim"**, **"Bunu yapan kafirlerdendir veya müşriklerdendir"** veya **"müminlerden değildir"** sözlerinin varid olduğu ve hakkında aşağılık hayvanlara benzetme vârid olan günahlardır.

KÜÇÜK ŞİRK

Büyük şirkin altında olup sair günahlardan daha büyüktür.

BÜYÜK ŞİRK

Bu en büyük haramdır.

HÜKMÜ:

Tevbe edilmesi gerekir. Nitekim Nebi sallallahu aleyhi ve sellem: **"Ağıtçı kadın bundan tevbe etmezse..."** ve **"Büyük günahlardan kaçınıldığı sürece"** gibi sözlerinde büyük günah işleyenin tevbe etmesinin gerektiğini bildirmiştir.

MERTEBELERİ

Günahların derecesi birbirinden farklıdır. Nebî sallallahu aleyhi ve sellem: **"Size büyük günahların en büyüklerini haber vereyim mi...."** demiştir. Bu da günahların mertebeleri olduğunu gösterir.

KEBÂİRİ İŞLEYENİN DİNDEKİ YERİ:

Kendisi imanı eksik bir mümin veya imanı ile fasık biri olarak isimlendirilir. İmanı kuvvetince sevilir günahının çirkinliği kadar nefret edilir. O günahla meşgul olduğu an onla oturulmaz.

SAYISI:

Sayısı tam olarak bilinmemektedir. Ancak büyük günahın vasfı yukarıda belirttiğimiz şekildedir.

İKİNCİSİ:

Her kim kendi ile Allah arasında vâsıtalar edinir; onlara duâ edip yalvarır, onlardan şefâat ister ve onlara tevekkül ederse icmâ ile kâfir olur.

ŞEFAATİN ÇEŞİTLERİ:

Sadece Allah'ın gücünün yettiği bir husus ise, bu ikiye ayrılır.

Menfî şefâat (müellifin kastettiği şefâat):

Bu Kur'an'da reddedilen şefaattir. Bu, sadece Allah'ın gücünün yettiği hususlarda Allah'tan başkasından istenilen şefâattir.

Müsbet şefaattir:

Allah'ın kendisi hakkında ispat ettiği ve sadece ondan istenilen şefaattir. Müsbet şefaatin şartları:
1- Allah'ın o şefaate izin vermiş olması.
2- Şefaate edecekten razı olması.
3- Kendisine şefaate edilecek kimseden razı olması.

Yaratılmışların gücünün yettiği bir husus ise bu aracılık dört şeyle geçerli olur:

- 1- Hâzır olması (orada bulunması)
- 2- Hayy olması (yaşıyor olması)
- 3- Kâdir olması (Güç yetirebilmesi)
- 4- Bu şefâatin sebep olduğuna inanması

Rasûller, nebiler, melekler, muvahhitler ve öncülerin [örneğin kişinin çocuk yaşıta ölen yavrusu] edeceği genel şefaattir:

- 1- Muvahhidlerin derecelerinin yükseltilmesi hususunda şefâat.
- 2- Muvahhidlerden cehennemi hak edenlerin ateşten kurtulması yolunda şefaattir.
- 3- Muvahhidlerden cehenneme girmiş olanları, oradan kurtarmak yolunda şefaattir.

Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'e has olan şefaattir:

- 1- Şefâat-ul uzmâ
- 2- Amcası Ebu Tâlib'e azabın hafifletilmesi hususundaki şefaati.
- 3- Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'in cennet kapılarının açılması için şefâati.

Bir kimsenin din kardeşine “Benim için Allah’a dua et” demesi doğru mudur?

Yaşayan, yanında olan ve gücü yeten birinden, bu durumun sebep (vesîle) olduğuna inanıldığı takdirde dua istenilmesinde bir sakınca yoktur. İnsanlardan bir şey istememek bağlamında dua istemeyi terk etmek daha evladır. Nitekim karşısında bulunan birisine karşı muhtaçlık segilemek ve önünde eğilip bükülmek bir nev’î küçük şirktir.

Tevekkül:

Bir takım meşrû sebepleri kullanarak Allah’a hakîki manâda güvenmek ve O’na itimat etmektir

Caiz olan yönü:

Yaşayan birine işlerinin dizginlerini, ona, yerilen manada muhtaçlık segilemeden teslim etmek. Bir kimseye bazı malları satması konusunda vekalet vermen buna örnektir.

Küçük şirk olan yönü:

Yaşayan birisine ona muhtaçlık segileyerek itimat etmek. Yaşayan birine rızık konusunda sebep dairesinin üzerinde bir itimat segilemek buna örnektir.

Allah’tan başkasına yöneltildiği takdirde büyük şirk olan yönü (müellifin kastettiği haram tevekkül):

İbâdet ve boyun eğme temelli tevekküldür. Mutlak bir itimat ile beraber bir kimseye muhtaç bir kul sûretinde, faydaları elinde bulundurduğuna ve zararları def ettiğine inanarak sırtını ona dayamak ve ölümlere işleri konusunda güvenmek de buna örnektir.

“Falan kişiye tevekkül ettim” veya “Önce Allah’a sonra falan kişiye tevekkül ettim” demek doğru mudur?

Bu lafızları kullanmak câiz değildir. Çünkü bu kalbin derinliklerinden gelen bir eylemdir ki Allah’tan başkasına yöneltilmesi mümkün değildir. Fakat bunun yerine “Falan kişiyi vekil kıldım” yani işlerimi ona bıraktım, dersin. Nitekim Nebî sallallahu aleyhi ve sellem’in de bazı genel veya özel işlerini sahabeden balarına bıraktığı olurdu.

ÜÇÜNCÜSÜ:

Her kim müşrikleri tekfir etmez veya küfürlerinde şüphe eder ya da yollarını doğru olarak görürse kâfir olur.

Müşrik kimselerin İslâm dinindeki yeri:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in davetinin kendisine ulaştığı halde ona inanmayan herkes büyük küfürle kafirdir. Yüce Allah şöyle buyurur: **"Kim İslâm'dan başka bir dîn ararsa bu ondan asla kabul edilmez. Ayrıca o ahirette hüsrana girenlerden olur."** [Âli-İmrân, 85]

Ehli kitap (yahudi ve hristiyanlar) müşriklerden midir?

Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'e iman etmeyenleri müşrikler guruhundandır. Yüce Allah şöyle buyurur: **"Ehli kitaptan Allah'a ve âhîret gününe inanmayan, Allah ve rasulünün haram kıldıklarını kabûl etmeyen ve hak dîni dîn olarak seçmeyenlerle, onlar zelil vaziyette kendi elleriyle cizye verinceye kadar savaşın."** [et-Tevbe, 29] Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: **"Muhammed'in canı elinde olana and olsun ki bu ümmetten yahudi veya hristiyan biri beni iştir de kendisiyle gönderildiğim şeye îman etmezse muhakkak cehennem halkından olacaktır."**

Bu, onlarla yaptığımız anlaşmalara sadık kalmayacağımız anlamına gelir mi?

Anlaşma yaptığımız kimselere karşı vefalı olmak gerekir ki Allah'ın sevgisini kazanalım. Yüce Allah şöyle buyurmuştur: **"Size karşı dürüst davrandıkları sürece siz de onlara karşı dürüst olun. Çünkü Allah sakınanları sever."** [et-Tevbe, 7] İnsanlar müşriklerle ilişkilerinde üç kısma ayrılır:

Bir kısım vardır ki müşriklerin bayramlarına, kutlamalarına ve merasimlerine iştirak ederler.

Bir kısım da vardır ki onlara karşı savaşmak, saldırganlık, dolandırıcılık ve onları haksız yere ezmek hususunda haddi aşar.

Orta yollu olmak ise Ehli Sünnet ve-l Cemâat yolu iledir ki onların bayramlarından ve kutlamalarından uzak durur; varsa anlaşmalara sadık kalır, onlara karşı haddi aşmaz gerekirse ticari ilişkiler kurar ve onları tevhide çağırırız.

DÖRDÜNCÜSÜ:

Her kim Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'den başkasının yolunun onun yolundan daha mükemmel olduğuna veya tâğutların hükmünü onun hükmüne üstün tutanların yaptığı gibi, başkasının hükmünün onun hükmünden daha güzel olduğuna i'tikad ederse kâfirdir.

**Allah'ın hükümleri ile
hükmetmeyenlerin durumu:**

Tağutların hüküm ve kanunlarını Allah'ın hükümlerinden üstün görüp Allah'ın hükümlerini geçersiz saymak şeklinde bir inanca sahip olan kimse büyük küfür ile İslâm'dan çıkar, kafir olur. Yüce Allah şöyle buyurmuştur:
"Onlar bilginlerini (hahamları) ve rahiplerini Allah'ın dışında rabler edindiler." [et-Tevbe, 31]

Allah subhanehu ve te'âla'nın hükümlerinin uygulanması gerektiğine ve bu hükümlerin ülke halkı ve kullar açısından en doğru olduğuna inanıp, taşutların hükümlerine nefsine uyduğundan veya dünyalık makam sevgisinden dolayı tâbi olan ise büyük olmayan bir küfre girmiştir. Bu küçük küfür ve fısktır. Aynı bu şekilde, müslüman birinin hakkına da girdiyse bu kimse ayrıca zalimdir. Bu haliyle dinden çıkaran büyük küfre düşürecek bir uçurumdadır.

BEŞİNCİSİ:

***Râsûl sallallahu aleyhi ve sellem'in getirdiklerinden herhangi birine
buğzeden -isterse onunla amel etsin- kâfir olur.***

Dinden çıkaran bu hususun delili:

*Yüce Allah şöyle buyurmuştur: "Öyle! Çünkü onlar, Allah'ın indirdiğini hoş
görmediler, O da onların amellerini boşa çıkardı." [el-Muhammed, 9] Yine şöyle
buyurur: "Hayır! Aralarında çıkan çekişmeli mes'elelerde seni hakem kılmadıkça,
sonra da senin verdiği hükümlerden dolayı içlerinde herhangi bir sıkıntı
duymaksızın tam anlamıyla teslim olmadıkça, Rabbine andolsun ki îman etmiş
olmazlar." [en-Nisâ, 65] Yine şöyle buyurur: "Allah kimi doğru yola koymak isterse
onun kalbini İslâm'a açar, kimi de sapırtmak isterse, göğe yükseliyormuş gibi,
kalbini dar ve sıkıntılı kılar. Allah imân etmeyenlerin üstüne işte böyle bir murdarlık
verir." [el-En'âm, 125]*

***Allah için sevmek ve O'nun için buğz [nefret] etmek
Allah uğrunda sevip O'nun uğrunda buğz etmek dinen vaciptir; Öyle ki bu
durum İslâm'ın en sağlam kulplarındandır.***

Allah için sevmenin vâcip olduğu şeyler nelerdir?

**Allah
tarafından,
O'nun
şeriatında
bildirip razı
olduğu tüm
amelleri sevmek.
Tevhid buna
örnektir.**

**Allah'ın
sevdiği işleri
yapanları
sevmek. Nebî-
ler, rasuller,
melekler,
sahabeler ve
tüm
muvahhidler
buna örnektir.**

**Yüce Allah'ın
sevdiği zaman
dilimlerini
sevmek.
Kadir gecesi
ve gecenin son
üçte biri buna
örnektir.**

**Yüce Allah'ın
sevdiği yerleri-
mekanları
sevmek. Mekke
ve Medîne'yi
sevmek buna
örnektir.**

Allah için nefret etmemiz gereken şeyler nelerdir?

<i>Bunlar, Allah'ın nefret ettiği, yapılmasını istemediği işlerdir ki dinimizin yasakladığı her şeyi kapsar. Şirk buna örnektir.</i>	<i>Bunları yapanları sevmemek. Müşrikler, münafıklar ve şeytanlar bunlara örnektir.</i>	<i>Yüce Allah'ın sevmediği zaman dilimleri. Güneşin doğuş ve batış vakti gibi güneşe ibadet edilen vakitler buna örnektir.</i>	<i>Yüce Allah'ın nefret ettiği mekânlar. Şirk işlenen yerler buna örnektir.</i>
---	--	---	--

Kadın, çok evliliği sevmemesi durumunda küfre düşer mi?

Doğrusu kadınlar şer'î hükme karşı gelmiyorlar; sadece eşlerinin üzerlerine evlenmelerini sevmezler ki bu kınanacak bir durum değildir.

ALTINCISI:

Her kim Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in dininden herhangi bir şeyle ya da Allah'ın herhangi bir sevabı veya cezasıyla alay ederse kâfir olur. Bunun delili Yüce Allah'ın şu buyruğudur: "Allah ile mi, âyetleriyle mi, Rasûlüyle mi alay ediyordunuz? Boşuna özür dileyip durmayın! Sizler imanınızdan sonra kafir oldunuz." [et-Tevbe, 65-66]

Dîn ile alay edenin durumu:

Anlamı ve Hükümü:

İstihzâ bir şey ile alay etme, küçük görüp eğlenmek ve onu alay konusu etmektir. istihzâ eden veya dînî değerlere söven, bu küfrü sebebiyle kafirdir. Bu küfür büyük küfür olup sâhibi ebediyyen cehennemliktir. Bundan Allah'a sığınırız!

Bu tür sövmeleri işitenin bu duruma karşı çıkması veya en azından oradan ayrılması gerekir. Karşı çıkmadan izlemek veya bir hikâyeyi inkar etmeksizin anlatmak da bundandır.

Yüce Allah şöyle buyurur:

"O, size Kitap'ta: 'Allah'ın ayetlerinin inkâr edildiğini ve alaya alındığını işittiğinizde, başka bir söze geçmedikçe, onlarla bir arada oturmayın, yoksa siz de onlar gibi olursunuz' diye indirdi." [Nisa: 140]

Tevbesi şu şartlar ile kabul olur:

-Yüce Allah'ı lâıyk olduğu şekliyle övmesi

- Alay ederek söylediği şeyden uzak olduğunu belirtmesi

-Üzerinde tevbesinin bir eseri olması ve tevbesinde sâdık olması

Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'e sövenin tevbe etmesi -eğer tevbesinde sâdık ise- Yüce Allah katında makbûl olur. Ancak devlet başkanı bu çirkin işinden dolayı kendisine had uygulayarak yine de onu öldürür.

Sözünde, sövmüş olma ihtimali bulunan kâfir olur mu?

Kendisine bunun küfür olduğu açıklanır. Eğer tevbe ederse bırakılır. Aksi takdirde hâkime veya büyük âlimlere bildirilir.

YEDİNCİSİ:

Sihirdir. Sarf ve Atf [denilen şeyler de] sihirdendir. Her kim sihir yapar veya ona rıza gösterirse kafir olur. Bunun delili Yüce Allah'ın şu buyruğudur: "O ikisi: 'Bizler ancak bir imtihan vesilesiyiz, sakın kafir olma!' demedikçe hiç kimseye öğretmezlerdi." [el-Bakara, 102]

SİHİR YAPMAK

Sihir yapmanın hükmü:

Sihir yapmak büyük küfürdür. Yüce Allah şöyle buyurur: "O ikisi: 'Bizler ancak bir imtihan vesilesiyiz, sakın kafir olma!' demedikçe hiç kimseye öğretmezlerdi."

[el-Bakara, 102]

Sihir yapanın alâmetleri:

- Şer'i rukyeye aykırı işlerde bulunmak.
- Mukatta'a (kesik harfler) ve anlaşılmayan sözler yazmak.
- Yıldızlara bakıp müneccimlik yapmak, avuç veya fincan okumak.
- Ağzından çıkardığı hafif tükürükle bazı düğümlere üflemek.
- Sarf (ayırma) ve Atf (aralarını bulmak) gibi sihirler.
- Kendisine sihir yapılmış kimseden dînî değerlere aykırı şeyler yapmasını istemek. Bir haram işlemesini, namazı terk etmesini veya kurban keserken bismillah demeyi terk etmesini istemek.
- Genelde anne ismini sorması.
- Gaybtan bir şeyler bildiğini iddia etmesi.

Sihir yapana gitmenin hükmü:

Ona gitmekten kasıt: Sihir yapan ile oturmak, ona birini göndermek veya onunla yazışmak, astroloji veya avuç-fincan okuma içerikli kanallar, web siteleri veya dergilere bakmak.

Sihirbaza gidenin hadiste belirtildiği gibi kırk gün boyunca namazı kabul olmaz. Bu çirkin işiyle beraber bir de onu tasdik ederse, Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'in şu hadisi kapsamına girer: "Arrâfa (gayptan haber verdiği söyleyene) gidip onu tasdik eden Muhammed'e indirileni inkar etmiş olur." Ancak sihirbazın yaptığına karşı çıkmaya ehil biri ise, bunun kapsamına girmez.

Nuşra (Sihir bozma) iki kısma ayrılır:

Meşru olan şekli:

Şer’î rukye, helal ilaçlar ve dualar ile yapılan nuşra.

Haram olan şekli:

Sihir çeşitlerinden birini kullanarak yapılan nuşra. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem bunun hakkında şöyle buyurmuştur: “Bu, şeytan işidir.”

SİHRİ BAŞKA BİR SİHİRLE BOZMAYI CAİZ GÖRENE REDDİYE

- 1- *Sihri başka bir sihirle bozmak Kitâp, Sünnet ve sahabenin üzerinde bulunduğu yola muhalif bir tutumdur.*
- 2- *Bu durum Kur’an ve nebevî sünnette vârid olan duaları etkisiz ve yetersiz kabul etmeye yol açar.*
- 3- *Bu durum sihir ve sihirbazların ekmeğine yağ sürmeye ve halk tarafından i’tibâr görmelerine sebep olur.*
- 4- *Bu durum Kur’ân’ın ve vârid olan duaların kesin olan tesirini bırakıp, küfür olan sihir ile tedavi yoluna girmeye sebep olur.*
- 5- *Sihri sihirle bozmak için sihri bozan ve hasta kimsenin kendisini şeytana yaklaştıracak şeyler yapması gerekir ki sihir bozulabilsin.*
- 6- *Nebî sallallahu aleyhi ve sellem sihre sabreden için cenneti vaad etmiştir.*
- 7- *Sihri sihir ile bozmaya çalışmak, hastanın üzerindeki sihrin etkisini arttıracaktır.*
- 8- *Nebi sallallahu aleyhi ve sellem’e sihir isabet etmiş, o, bu durumda sadece şer’î rukye yapmak ile yetinmiştir.*

SEKİZİNCİSİ:

Müşriklere destek vermek ve müslümanların aleyhine onlara yardım etmek. Bunun delili Yüce Allah'ın şu buyruğudur: “Sizden her kim onları veli edinirse, şüphesiz o da onlardandır. Muhakkak ki Allah, zâlimler topluluğunu hidâyete erdirmez.” [el-Mâide, 51]

MÜSLÜMANLARIN ALEYHİNDE MÜŞRİKLERE DESTEK OLMAK

Müşriklerden ve dinlerinden uzak olması, onları inkar edip tevhîd ehlini ve İslâm dinini sevmesi ve dost edinmesi bir müslümanın üzerine kesinleşmiş bir farzdır. Kim küfrü sevip hoşnut olur, küfre yardım edip destekçi olursa, bu kimse dinden çıkaran bir küfür ile kâfirdir. Dolayısıyla müşrikleri desteklemek iki kısma ayrılır:

Küfür olup kişiyi dinden çıkaran destek:

Müşriklere, onları sevdiğinden ve Müslümanlardan ise nefret ettiğinden dolayı destek olmak ve onların Müslümanlara karşı gâlip olmasını arzulamak.

Dinden çıkarmayan yönü ise:

Dünya çıkarları için olup müşrikleri sevmekten ve müslümanlardan nefret etmeden müşriklere destek olmaktır.

DOKUZUNCUSU:

Hızır'ın Mûsa aleyhisselâm'ın şeriatından çıkabilmesi gibi insanlardan bazılarının da Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'in şeriatından çıkabileceğine inanan kimse kafirdir.

Bir insanın Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'in şeriatından çıkabileceğine inanan kimse kafirdir. Bu kimsenin dinden çıkararak bir küfürle kafir olduğu hususunda icmâ vardır. Bu kimse tevbeyle davet edilir, deliller sunulur. Eğer tevbe ederse kabul edilir; aksi halde öldürülür. Yüce Allah şöyle buyurur: “De ki: Ey insanlar! Şüphesiz ben, sizin tamamınıza gönderilmiş Allah'ın Rasûlü'yüm.” [el-A'râf, 185] Nebî sallallahu aleyhi ve sellem ise şöyle buyurmuştur: “Kardeşim Mûsâ sağ olsaydı bana tâbi olmaktan başka seçeneği olmazdı.” Ayrıca kendilerine davet ulaşan ehli kitap da bu kapsama girer; çünkü onlar da, belirttiğimiz gibi, müşrikler sınıfındadır.

Peki Hızır aleyhisselâm Mûsâ aleyhisselâm'ın şeriatından çıkmış mıydı?

Onun Mûsâ aleyhisselâm'ın şeriatından çıktığına dair elimizde herhangi bir dayanak yoktur. Hızır'ın [Mûsâ aleyhisselâm'ın şeriatından çıktığı] sâbit olsa bile [onun peygamber olabileceğini ve böylelikle] Mûsâ aleyhisselâm'ın ümmetinden olmadığını söyleriz. Çünkü peygamberimiz sallallahu aleyhi ve sellem tüm insanlara; onun dışındaki nebîler ise yalnız kendi kavimlerine gönderildiler. Bu yüzden kimse peygamberimizin şeriatından çıkamaz.

ONUNCUSU:

Yüce Allah'ın dininden yüz çevirmektir. [Öyle ki] onu ne öğrenir, ne de onunla amel eder. Bunun defili yüce Allah'ın şu buyruğudur: “Kendisine Rabbinin âyetleri hatırlatıldığı halde onlardan yüz çevirenden daha zalim kim olabilir? Biz elbette mücrimlerden intikam alanlarız.” [Secde, 22]

YÜCE ALLAH'IN DİNİNDEN YÜZ ÇEVİRMEK:

Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Allah kimin için hayır dilerse onu dinde anlayış sahibi kılar.” Bundan dolayı kimin hakkında hayır istemez ise o kimse dinden yüz çevirir ve Allah'ın dinini öğrenme hususunda gaflet içinde olur.

Yüce Allah şöyle buyurur: “Rabbinin âyetleri kendisine hatırlatıldığı halde onlardan yüz çevirenden daha zalim kim olabilir? Biz elbette mücrimlerden intikam alanlarız.” [Secde, 22]

Dinden yüz çevirmenin hükmü:

Kim, kalbi ve âzalarıyla Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den yüz çevirir, onu ne tasdik eder ne de yalanlar, dostluk – düşmanlık beslemez, onun getirdiği şeylere karşı lâubâli bir tavırda olursa, dinden çıkaran büyük bir küfürle dinden çıkar. Yüce Allah şöyle buyurur: “Onlara, Allah'ın indirdiğine ve Rasûlü'ne gelin denilince, münaflıkların senden iyice uzaklaştıklarını görürsün.” [en-Nisâ, 61] Yine şöyle buyurur: “Kim rabbinin zikrinden yüz çevirirse, onu gitgide artan çetin bir azaba uğratar.” [Tâhâ, 124]

Müellifin Sonsözü

İslâm'dan çıkaran bu şeylerin tümü hakkında şaka yapan, ciddi olan ve korkan arasında herhangi bir fark yoktur. Sadece ikrâh altında olan müstesnâdır. Bunların hepsi, tehlike açısından İslâm'dan çıkaran şeylerin büyükleri ve en çok düşülenleridir. Müslüman bunlardan şiddetle sakınmalı ve nefsi hakkında onlara düşmekten korkmalıdır. Gazabını ve elîm olan cezasını gerektiren şeylerden Allah'a sığınırız. Allah'ın salat ve selamı yaratılmışların hayırlısı Muhammed'in âilesinin ve ashâbının üzerine olsun.

İslâm'dan çıkaran bu hususların tümü hakkında şaka yapan, ciddi olan ve korkan arasında herhangi bir fark yoktur.

Şaka yapan:

Dinden çıkaran eylemi yapıp, şaka yaptığını iddia eden kimsedir.

Ciddi olan:

Dinden çıkaran eylemi yapıp herhangi bir özrü olmayan kimsedir.

Korkan:

Dinden çıkaran eylemi, malı veya makamı zarara uğramasın diye yaptığını yalan bir iddia ile söyleyip aslında ikrâh altında olmayan kimsedir. Yüce Allah şöyle buyurur: “İnsanlardan kimileri vardır ki: ‘Allah’a inandık’ derler; fakat Allah uğrunda eziyete uğratıldıkları zaman, insanların işkencesini Allah'ın azâbı gibi tutarlar. Halbuki Rabbinden bir nusret gelecek olsa, mutlaka ‘doğrusu biz de sizinle beraberdik’ derler. İyi de, Allah, herkesin kalbindekileri en iyi bilen değil midir?” [el-Ankebût, 10]

İKRÂH:

Dinden çıkararak hususlardan birini zor durumda bırakılarak -ikrâh altında- yapan kâfir olmaz.

Kendisiyle özür kabul edilen ikrâhın şartları:

- 1- Gerçek manada ikrâh altında olması gerekir; korkudan veya birinin hatırına nezaketen bu çirkin işleri yapanın özrü makbul değildir.
- 2- Haddi aşmaması gerekir. Eğer bir kimse ikrâh altında kalıp dini değerlere bir defalık sövmeye zorlanırsa, sakın ha fazladan söverek haddi aşmasın. Aksi takdirde bu kimse birden fazla söverek küfre düşmüş olur. Zira kendisi bir defa sövmeye zorlanmıştı.
- 3- Kişi elinden geldiğince üzerine zorlandığı şeylere engel olmaya çalışması gerekir.
- 4- Bu çirkin işleri yapmaya zorlandığı anda, o kimsenin kalbinin îmân ile dolu olması gerekir. Yani îmânın kalpte mevcûdiyeti ile beraber bu küfrü sadece dili ile söylemesi gerekir.
- 5- Kendisine zorlandığı şeyin başkalarına zarar verecek, ifsâd edecek veya insanları saptıracak bir şey olmaması gerekir.

ÖNEMLİ UYARILAR

BİRİNCİSİ: Müellif rahimehullah bu kitap ile ümmetin tekfîr edilmesini değil; ancak insanların öğrenmesini ve bunlar hakkında tedbirli ve korku üzerine olmalarını kasdetmiştir. Çünkü korkarlar ise îmânları doğru olur ve bu durumda can yakıcı azaptan kurtulurlar. Ayrıca kişinin başkalarını da uyarıp bilgilendirmesi gerekir. Çünkü durum gerçekten çok ciddi ve büyüktür. Dinden çıkaran bu hususların öğrenilmesi ve sakınılması gerekir.

İKİNCİSİ: Müslüman şirkten, hakîki manada ancak şer’î ilimleri öğrenerek korkar. Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurur: **“Allah kim için hayır istemişse onu dinde anlayış sahibi kılar.”** Dîni tefakkuh etmek vaciplerin en büyüğü ve en yücesidir. Nasıl olmasın ki? İnsan onunla şirkten, dinde bid’at çıkarmaktan ve günahlardan uzak durur. İnsanın Rabbi ile alakalı bilgisi ve marifeti arttıkça O’na yönelik olan fiilleri ve halleri de düzelir. İnsân ilimde yükseldikçe Allah’a olan ihlâsı ve îmânının kemâli de yüksek olur. İlim ehlinde bazıları şöyle der: “İlmi, işin başında Allah’tan başka şeyler için istediysen de, ilim bizim niyetlerimizi, Allah için olmaya çekti.”

ÜÇÜNCÜSÜ: Muayyen şahısların tekfîri, dinden çıkaran bir duruma düştüğü sabit olmadan ve hüccet ulaştırılıp tekfîre mâni olan şeyler göz önünde bulundurulmadan caiz olmaz. Tekfîr, veliyyu-l emr veya onun yerine geçen kadılar v.b. kimseler tarafından tatbik edilir. Halktan insanların muayyenin tekfîri ile ilgili mes’eleler ile meşgul olmaları doğru değildir.

DÖRDÜNCÜSÜ: Müellif rahimehullah kitabını şu sözler ile bitirdi: “Gazabını ve elîm olan cezasını gerektiren şeylerden Allah’a sığınınız.” Bu ise şeyhin kastının güzelliğine ve okuyucuya şefkat duyduğu anlamına gelir. Bu, Şeyh rahimehullah’ın tüm kitaplarında kullandığı güzelliklerdendir. Allah onu mağfîret edip sevâbını arttırsın.

SORULAR

Aşağıdaki soruları cevaplayınız:

1- Âlimler [te'liflerine] neden besmele ile başlarlar?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2- Nevakid'u-l İslâm (İslâm'dan çıkaran durumlar) ne anlama gelir, açıklayın?

.....

.....

.....

3- Âlimlerin bazen “İslâmı bozan”, “İslâm'dan çıkaran” veya bazen “İslâm'ı boşa çıkaran şeyler” diye farklı tabirler kullanmasının sebebi nedir?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4- *Dinden çıkaran bu hususlar hakkında âlimler ittifâk etmiş midir?*

.....
.....
.....

5- *İslâm'dan çıkaran hususlar on tane ile sınırlı mıdır? En doğru şık hangisidir?*

- a) *On tane ile sınırlıdır.*
- b) *Belli bir sayısı yoktur.*
- c) *Belli bir sayısı olmamakla birlikte genel başlıklar altında toplanabilir*

6- *Müellif rahimehullah neden İslâm'dan çıkaran hususları on tane olarak zikretmiştir?*

.....
.....
.....

7- *Kitap ve Sünnet naslarında sayı zikredildiyse bunun bir mefhûmu var mıdır, bu sayının üzerine çıkılabilir mi?*

.....
.....
.....

8- *Bazen sayının zikredilip bir mefhumu olmamasının sebebi nedir?*

.....
.....
.....

9- *Mefhûmu olan bir sayı örneği yazın*

.....
.....
.....

10- *Bir mefhûmu olmayan sayı örneği yazın*

.....
.....
.....

11- Müellif dinden çıkaran bu hususlardan başka hususların varlığını kabul ediyor mu?

.....
.....
.....

12- Başka hususların var olduğunu nerede zikretmiştir?

.....
.....
.....

13- Dinden çıkaran hususların belli bir sayısı [sınırı] var mıdır?

.....
.....
.....

14- Bu hususları hangi başlıklar altında zikredebiliriz?

1-
.....
.....

2-
.....
.....

3-
.....
.....

4-
.....
.....

15- Dinden çıkaran hususları (Nevakid'u-l İslâm'ı) neden öğreniyoruz?

.....
.....

16- Dinden çıkaran hususları müelliften [önce] başkası te'lîf etti mi ?

.....
.....
17- Dinden çıkaran hususlarda fiil ile o fiili yapan arasında [tekfir hususunda] ayırım gözetilir mi?
.....
.....

18- Bu ayırımın gözetilmesinin sebebi nedir?
.....
.....

19- Müellif rahimehullah'ın bu te'lîfteki kastı şahısların tekfiri midir?
.....
.....

20- Dinden çıkaran hususları öğrenen kimsenin üzerine düşen görevler nelerdir?
.....
.....
.....

21- Müellif rahimehullah hangi şirki kasdetmiştir?
.....
.....

22- Büyük şirk ile küçük şirk arasını nasıl ayırırsın?
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

23- Büyük şirk işleyen müşriğin tevbesi kabul edilir mi? Bu tevbesi ne zaman kabul edilmez?
.....
.....
.....

24- Hangisi günah olarak daha çirkin ve büyüktür; küçük şirk mi yoksa diğer büyük günahlar mı?

.....
.....
.....

25- Büyük günahın kriterleri [büyük günah olduğunun alametleri] nelerdir?

.....
.....
.....

26- Büyük günahlar herhangi bir sayı ile sınırlı mıdır?

.....
.....
.....

27- Büyük günah işleyenin dindeki hükmü nedir? Sevilir ya da buğzedilir mi?

.....
.....
.....

28- Büyük günah işleyen ile oturup kalkmak doğru mudur?

.....
.....
.....

29- Büyük günahların mertebeleri arasında fark var mıdır? Bunun delîli nedir?

.....
.....

30- Büyük günahlar sâlih amellerin işlenmesi ile bağışlanır mı yoksa tevbe mi gereklidir?

.....
.....

31- Harâmlar kaç kısma ayrılır?

.....
.....
.....

32- Büyük şirk kaç kısma ayrılır?

.....
.....
.....

33- Kurban kesmek dinde hangi kısımlara ayrılır?

.....
.....

34- Kurban kesmek hangi durumda büyük şirke dönüşür?

.....
.....
.....

35- Şefâat kaç kısma ayrılır?

1-

.....
.....

2-

.....
.....

3-

.....
.....

36- Tevekkül ne demektir?

.....
.....
.....

37- Tevekkül kaç kısma ayrılır?

1

.....
.....

2

.....
.....

3

.....
.....

38- *Falan kişiye tevekkül ettim veya Allah’a sonra falan kişiye tevekkül ettim demek caiz midir?*

- *Bunda bir sakınca yok .*

- *Bu doğru değildir.*

39- *Öyleyse bir kimsenin “Falan kişiye tevekkül ettim” demek yerine ne demesi gerekir?*

.....
.....

40- *Müşriklerin kâfir olduğunun delili nedir? Ehli kitap da bunlardan mıdır?*

.....
.....
.....

41- *Bu şekilde olmaları onlarla yaptığımız anlaşmalara vefa göstermemizi engeller mi?*

.....
.....
.....

42- *Kendisiyle anlaşma yapılan kimseler ile insanlar farklı muamelelerde bulunur; bu insanlar kaç kısımdır?*

.....
.....
.....
.....
.....
.....

43- *Allah’ın indirdiği ile hükmetmemek kaç kısma ayrılır?*

.....
.....
.....

44- *Allah için sevmenin hükmü nedir?*

.....
.....

45- *Kimleri Allah için sevmeliyiz? Kimlere karşı nefret duygusu beslemeliyiz?*

.....
.....
.....

46- *Dinle alay eden hangi küfür kısmına girer?*

.....
.....

47- *Dinle alay eden için tevbe var mıdır? Şartları nelerdir?*

.....
.....
.....
.....
.....
.....

48- *Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'e sövenin hükmü nedir?*

.....
.....

49- *Dini değerlere küfredilirken onu işiten ne yapmalıdır? Dinen, küfreden birini dinlemenin hükmü nedir?*

.....
.....
.....

50- *Sihirbazın kâfir oluşunun delili nedir?*

.....
.....
.....

51- *Sihirbazın alâmetleri nelerdir? Onların sihirbaz olduklarını nasıl anlarız?*

.....
.....
.....

52- *Sihirbaza gitmenin dindeki hükmü nedir?*

.....
.....
.....

53- Onlara gitmek ne anlama gelir? Buna neler dâhildir?

.....
.....
.....

54- Nuşra [büyü bozmak] kaç kısma ayrılır?

.....
.....

55- Sihrin büyü ile bozulmasını caiz görene nasıl cevap vermeliyiz?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

